

NOUL LITERATOR

**Revistă trimestrială de cultură
Nr. 33, martie 2019**

Asociația Culturală „Noul Literator”

Director fondator: NICOLAE PETRE VRÂNCEANU

Președinte de onoare GHEORGHE DĂNIȘOR

Președinte CONSTANTIN PĂDUREANU

Vicepreședinte ADRIAN NĂSTASE

Secretar DUMITRU DUȚĂ

CONSILIUL REDACȚIONAL

Aurel Maria Baros

Ștefan Borbely

Ioan Lascu

Gelu Negrea

Teodor Oancă

Tudor Nedelcea

Nicolae Pârvulescu

Ștefan Vlăduțescu

REDACTORI ASOCIAȚI

Pr. Theodor Damian

Nicolae Dabija

Mihai Antonescu

Marian Barbu

Daniel Corbu

Mihai Fircă

Dan Ionescu

Spiridon Popescu

REDACȚIA

Constantin Pădureanu - Redactor-șef

Mircea Pospai - Redactor-șef adjunct

Dumitru Duță - Redactor-șef adjunct

Virgil Dumitrescu - Secretar general de redacție

Ion R. Popa - Redactor

Teodor Preda - Redactor

Gheorghe Boaghe - Redactor

ADRESA REDACȚIEI

Craiova, Dolj, Str. V. Alecsandri, nr.22

Constantin Pădureanu, Tel.: 0723.172.217

Constantin Pădureanu: constantinpadureanu@yahoo.com

Virgil Dumitrescu: virgildumitrescu41@yahoo.com

ADMINISTRAȚIA ASOCIAȚIEI:

Florin Danciu, Tel.: 0744.699.152

Ilustrațiile copertelor:

Picturi de CRISTINA GLORIA OPRIȘA

Prezentare grafică & DTP

Daniela Truică

danielapredoana@gmail.com

Mulțumim susținătorilor revistei NOUL LITERATOR, un proiect cultural craiovean
al Asociației Culturale NOUL LITERATOR Craiova (ACNL).

Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin exclusiv autorilor.

© Asociația Culturală „Noul Literator”

Revista poate fi citită pe site-ul www.revistanoulliterator.ro

ISSN 2069-3397

SPERANȚA MOARE PRIMA

Postumanismul – ca și forma sa intermediară, transumanismul – este expresia tehnicizată, de dată relativ recentă, a unei utopii melioriste vechi de când lumea. Îmbunătățirea performanțelor de ansamblu, fizice și intelectuale, ale ființei umane, dar, mai cu seamă, prelungirea duratei vieții până în apropierea nemuririi și chiar dincolo de ea, cum glăsuia imnul metafizic al unei echipe de fotbal, reprezintă visuri care i-au însoțit întotdeauna și nu-i vor părăsi, probabil, niciodată pe oameni, așa cum niciodată nu-i va părăsi speranța. Căci utopia nu e decât soluția alternativă, mai mult sau mai puțin realistă, a speranței în mai bine. Dar este expandarea timpului alocat vieții omului până la limita nemuririi o faptă bună ori ba? – aceasta-i una dintre întrebări.

Fizicienii studiază timpul cu speranța secretă că, abordându-l metodic (teoretic și experimental), vor ajunge tiptil-tpitil la nanosecunda zero a nașterii Universului, când (sau, mă rog, unde) îl vor întâlni pe Marele Arhitect cu care să aibă un eventual schimb de idei pe tema Creațiunii și a unora dintre misterele ei, cum ar fi, de pildă, joaca Demiurgului cu timpul ca durată a vieții colegilor de generație ai lui Adam. V-amintiți, desigur, că Vechiul Testament menționează faptul că primii oameni atingeau vârste matusalemice: Cainon nouă sute doisprezece ani, Set nouă sute zece, Adam nouă sute treizeci, Iared nouă sute șaiszeci și doi, recordmanul absolut fiind Matusalem cu nouă sute șaiszeci și nouă de ani. Într-un puseu umoral, Dumnezeu le-a tăiat macaroana – lor și urmașilor lor, și urmașilor urmașilor lor în veacul vecilor – reducându-le drastic rația de timp disponibil pentru viață la mai puțin

de 10% din creditul inițial. Meschin gest: parc-ar fi dat de la El!...

Rămânând în hotarele creaționiste, postumanismul ar fi, așadar, nu acea tehnică menită să corporalizeze o proiecție futurologică îndrăznească, ci, mai curând, o formă sentimentală de nostalgie după paradisul pierdut.

Mutându-ne oarece pe teren evoluționist, dacă e să dăm crezare unor geneticieni contemporani, pattern-ul temporal de la începuturile biblice se conservă cu succes până încă în zilele noastre. Un universitar de la Cambridge, Aubrey de Grey, a făcut vâlvă afirmând că studii recente efectuate la Strategies for Engineered Negligible Senescence demonstrează că omul dispune de resurse genetice suficiente pentru a trăi, în medie, câteva sute de ani – aproape de o mie – și că este chiar natural să se întâmple astfel. O mie de ani nu este chiar totuna cu nemuirea, dar, în măsura în care ei încap în granițele imaginației noastre, nici nu diferă fundamental de ea. Va fi fiind oare posibilă Marea Întoarcere la vremurile dintâi ale erei divine? Interogație perfect sinonimă cu ideea cea mai nebunească ce animă conceptul de postumanism. Iar dacă răspunsul este totuși da, se va fi ocupat răstimp cineva, cu grijă și competență horticola, de buna conservare a grădinii Edenului și de pomul cunoașterii aferent? Fiindcă fără el, toată retro-trambalarea n-ar mai avea nici un haz...

Metaforic vorbind, de la speranța comună în ziua de mâine și până la iluzia postumanismului posibil și nelimitat, gravităm sub

semnul utopiei lui mai bine – inform, greu de definit, inefabil, nebulos –, dar acceptat cvasi-unanim ca atare. Oameni fiind – deci, nimic altceva decât rezultate ale eșecului utopiei primordiale – supraviețuim confuz în granițele unui blestem ontologic implacabil. Creația, Geneza, a reprezentat un proiect utopic – ideal, idealist și idealizant. Numai că Dumnezeu a ratat lamentabil în tentativa de a crea o lume perfectă, ceea ce este deosebit de ciudat pentru că omul – elementul fundamental al Genezei – a fost conceput ca o utopie mimetică. Creat „după chipul și asemănarea” Demiurgului, proiectul omului adamic a eșuat aproape în opusul modelului mental inițial. Eșecul Pantocratorului s-a transmis ființei umane, astfel încât damnațiunea ratării utopice este genetică și definitivă. Cu toate astea, ea nu reușește deloc să ucidă perpetua aspirație a omului către perfecțiune și ilimitat existențial. Că ele se obțin pe riscante căi artificiale, în laboratoare înspăimântătoare sau, și mai rău, imposibil de controlat devine neimportant, chiar dacă operațiunea poate conduce la schimbarea din temelii a ceea ce numim astăzi condiția umană. Cum va suna mâine această sintagmă, ar fi ultima dintre probleme: istoria recentă ne-a învățat deja paradoxurile dialecticii inextricabile dintre orice acțiune și pagubele colaterale imanente. Sau iminente.

Utopiile îi fac în chip dramatic pe oameni conștienți de propriile limite fundamentale: imperfecțiunea și finitudinea. Dacă n-ar fi corupt și muritor, omul ar putea deveni contemporan cu durata nesfârșită și cu abilitatea demiurgică. Păcatul original îl face contemporan doar cu fluturii și cu Dumnezeu, cum postulează liric Lucian Blaga. Și aceasta fiindcă două creaturi infernale, pe numele lor Prota-

goras și Einstein, ne-au smuls din iluzie și ne-au instalat cu picioarele pe pământ, unde am rămas cantonați pentru eternitate. Primul ne-a băgat în cap că omul este măsura tuturor lucrurilor, iar al doilea ne-a scos din cap ideea că există absolut. Azvârliți de-a berbeleacul în această ecuație diabolică, nu ne-a mai rămas decât șansa de a cultiva nostalgia după vârsta de aur și certitudinea că din raportarea la absolut, nimeni nu iese bine. Nici măcar viu, de cele mai multe ori, pentru că utopia este expresia umană a absolutului, iar absolutul este intangibil și, prin urmare, letal. Sinonimă cu absolutul, utopia stârnește oroare pentru că este immanentă sieși, autarhică și supraumană, iar individul nu dispune, genetic, de resursele necesare inventării mijloacelor prin care să și-o poată apropria. Și totuși, omul este singura creatură capabilă de a imagina utopii, singura care făurește proiecte în care este el însuși inclus. Toate cuceririle fundamentale ale omului și omenirii au debutat în chip de utopii, de statui ale idealității, dar au sfârșit în coșmaruri. Când Alexandru Philippide scrie: *Mi-e sufletul o năruire de statui...*, formulează o definiție a eternei distopii care este lumea reală.

Bref, resursele imaginative al omului par peste măsură de limitate și, în orice caz, incapabile să transgreseze tipare prestabilite ontologic. Toate utopiile sunt simple variații pe o temă dată, nimic mai mult. Omul este, de fapt, neînstare să imagineze în afara unui *pattern* imuabil și steril. Revolta împotriva neputinței de a-l depăși generează repetabile insatisfacții care, la rândul lor, hrănesc eternul sentiment al distopiei existențiale în care speranța moare prima.

Gelu NEGREA

SCRISOARE DIN MICA VALAHIE SATELE SCUFUNDATE

Noi n-am avut și nu avem o civilizație de tip urban. Văd astăzi cum tot felul de cercetători tineri, unii chiar inteligenți, gonfleză tema civilizației urbane, împrumută tot felul de clișee, mai ales din Vest, pentru a demonstra ce valori colcăie în metropolele românești. O fi la modă tema asta, dar e prea subțire pentru încercarea de a căuta ce e cu noi, românii, pe lumea asta, de unde venim și unde mergem, dacă mai mergem undeva.

Blaga a declarat definitiv că *veșnicia noastră s-a născut la sat*. Nu numai pentru că acolo a fost cămara de taină în care ne-am păstrat miturile, poveștile și limba, ci și pentru că acolo s-au născut și au lucrat normele morale ale ființei noastre naționale.

Sigur, vremea a înaintat, a venit capitalismul și a transformat niște sate mari într-un fel de orașe. Dar matricea a rămas tot acolo, în satele mici care au dat țării intelectuali și artiști, unii geniali, oameni politici și soldați, mulți soldați ce au murit în războaiele în care a fost târâtă și România.

A venit și socialismul, satele au devenit țintă, cuiburi ale chiaburilor exploatare, teren experimental pentru rețetele sovietice infailibile începând cu odioasele colhozuri care le-au luat țăranilor pământul, vitele și sufletul. Atunci s-a produs primul atentat de proporții la existența satului românesc.

Dar oamenii care rezistaseră și la invaziile tătarilor, arzându-și grâul, otrăvind fântânile și fugind în munți și păduri, întorcându-se apoi și luând totul de la capăt, ei, oamenii, au rezistat și acum.

O parte au fugit în orașele apropiate, s-au făcut muncitori în marile combinate, au avut parte și de lucruri bune, un apartament modern, cu baie și bucătărie, șansa unui contact

direct cu actul de cultură, accesul la o școală mai bună. Dar rădăcina lor a rămas în sat, cu părinți, frați, bunici, o parte din banii câștigați de ei s-au întors acasă, așa cum s-a întors și pâinea adusă pe bicicletele navetiștilor, ori în trenurile ticsite care veneau seara din orașe.

Țăranii au încercat să îmblânzească și hidra C.A.P.-ului, s-au obișnuit cu mașini și tractoare, au muncit în continuare ca niște ocnași, dar au reușit să supraviețuiască, primind chiar și binefacerile unui sistem care a oferit agriculturii un ajutor enorm, bineînțeles, confiscându-i cam tot uzufructul. Irigații, sisteme mari, veri secetoase în care apa din Dunăre, din Siret, din tot felul de râuri în care suntem bogați, a apărut ca o pânză vitală câmpia și a făcut-o să rodească. Școală obligatorie, dispensar, realități fundamentale.

N-a fost o fericire fără sfârșit. Tot felul de legi dure au lovit ființa fragilă a țăranului. Câmpurile erau păzite în vremea recoltei, să nu cumva să fure o găleată de grâu sau patru știuleți de porumb, hoții de țărani care munciseră din crăpatul zilei până noaptea pentru rodul aceluia pământ. Unii au fost judecați și au făcut pușcărie. S-a născut un folclor al rezistenței care a oferit subiecte de film și de literatură.

Într-un sat din zona Băileștilor olteni, sat de unde e de loc iubita mea, brigăzi combinate, milițieni, activiști și oameni de-ai lor, păzeau la intrările în sat, toamna, când se copsește porumbul. Cei ce intrau erau percheziționați, nu trecea nimeni cu un știulete, numai un măgar rătăcit trecea în fiecare seară, neînsoțit de nimeni, se ducea către sat și gardienii nu-l băgau în seamă. După multe zile, un gardian ceva mai deștept a zis: *Mă, e același măgar,*

ce dracu' e cu el? Și l-au prins pe măgar, au descoperit că avea pe el o pătură drept șa, iar sub pătură, zece-cinspe știuleți de porumb. Au luat porumbul și - deștepți în continuare - au urmărit măgarul să-i conducă la stăpânul lui. Dar, fără greutatea obișnuită în spinare, măgarul n-a îndrăznit să se întoarcă la stăpân. Și s-a oprit în centrul satului, la primărie; gardienii au înjurat și l-au lăsat în pace. Măgarul dresat dusesse acasă porumbi cât să-și țină stăpânul lui, oltean cu adevărat deștept, păsările și porcul din curte.

Sunt multe asemenea povești. Țăranii ajunseseră un fel de haiduci. Nu mai aveau voie să-și ducă vitele, pușinii care aveau o vacă, o capră, la păscut pe câmp, ca să nu strice avuția colectivă.

Am văzut sate înconjurare de un șanț de apărare, cu paznici în punctele de trecere. Țăranul și-a păscut vaca pe șanț, dar tot a găsit mijloace să-i aducă un braț de iarbă adevărată ori câteva tulpini de porumbi.

Ce e cel mai rău, sistemul moral al satului a început să aibă fisuri grave. Oameni care, altădată, n-ar fi luat un pai de la altul, au devenit hoți de nevoie. Dacă aveai un petec de vie și nu-l culegeai la timp, ți-l culegeau vecinii. Nu se mai lăsau porțile deschise, apăruseră ivăre și chei, semn că nu numai țiganii nomazi, dar și vecinii tăi te puteau fura.

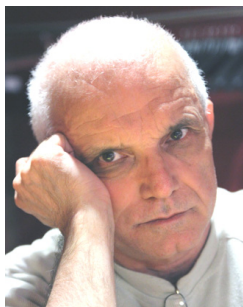
Ceașescu îi ura pe țărani. Deși era fiu de țăran din câmpia olteană, credea cu înverșunare că țăranii trebuie desființați ca și categorie socială, trebuie transformați în clasă muncitoare. Am scris și în altă carte a mea că un fost activist, coleg cu Ceaușescu în tinerețe, mi-a mărturisit că în Vrancea, în timpul colectivizării forțate, Ceaușescu a fost atacat de un grup de țărani și ar fi împușcat un om. De atunci s-ar trage ura lui consecventă.

Dar, ura, ura, ura, a venit democrația. Am spart „structurile”, cum clama tânărul prim-ministru Petre Roman, am desființat C.A.P.-

urile, am furat cu entuziasm tot ce aveau ele în dotare, am furat dalele și tuburile din sistemele de irigații, am devalizat hambarele și grajdurile, șmecherii satului au cumpărat câteva tractoare pe câțiva lei și au făcut în câțiva ani avere. La mine în sat, oamenii au furat cărămizi din pereții fostei fabricuțe de cașcaval care aducea venituri mari la nivelul județului, au furat ziduri din pereții grajdurilor C.A.P.-ului, au dezmembrat camioane și au luat câte o piesă. După câțiva ani, l-am întrebat pe un fost coleg de școală primară: *Ce-ați avut, mă, cu zidurile?* Mi-a răspuns că țiganii au început și doar nu îi puteau lăsa numai pe ei să ia *avutul colectiv*. Acum, satul meu e sărac, se scufundă în pământ, trăiesc adevărat doar câțiva beneficiari ai revoluției care au case mari, cu baie, seră, mașină.

Ceilalți, mulți de tot, mor sau așteaptă moartea, în case vechi, unele chiar de paianță. Duceți-vă în satele unde v-ați născut. Cu excepția unor norocoși, originari din sate „turistice”, veți vedea multe case cu ferestre bătute în scânduri, veți vedea școala unde ați învățat, mică și coșcovită, veți vedea că, pe drum, nu se mai dă bună ziua la toată lumea, veți auzi ce crime și ce divorțuri s-au întâmplat și veți auzi nume cunoscute, rude ale unor oameni cu care ați copilărit. Satul nu mai are identitate. Satul avea, în copilăria mea, „gustul morților”, cum zice tot Blaga. Dacă însoțeau sâmbăta femeile la tămâiat, în cimitir simțeai că tu ai rădăcini în morții tăi, în neamul tău. În deceniul al șaptelea al veacului trecut, oamenii au presimțit moartea satului, a obiceiurilor și, ca să nu piardă șansa pomenirii, au inventat un obicei tulburător: „pomenile de viu”. Veneau vecinii, se întindea masă mare, băutură multă, uneori venea și muzică, pomenitul era viu, popa ținea o slujbă, totul era cum trebuie. Nu vorbesc din auzite, bunica mea Constanța și-a făcut „pomană de viu”.

Nicolae Dan FRUNTELĂ

SINGURĂTĂȚI

Deși e unul și același. În ritmul bătailor dubelor. I se întrec în singurătăți, trei: unul e la o sută de metri distanță de al treilea și la cincizeci de metri de al doilea – fix. Dar mai opriți-vă o dată, să vorbiți, să vă reprogramați! Unul toarnă apă caldă peste mlădițe de măr pentru a înmuguri până la Anul Nou, spune: singurătatea mea are o sută de tone, nu mai pot să mă mișc, voi sunteți frunză în vânt.

Degeaba, nu iese pe primul loc. Singurătatea mea are înălțimea unui bloc turn și lățimea unui cartier de locuințe... Aici pune cruce. E o tâmpenie. Nu-l mai lasă pe al treilea să se laude. N-are chef de scris. Își încalță bocancii, intră în cutia cu praf de pușcă, amestecat cu praf de cretă și începe să lase urme, iese din casă, pe scările blocului, pe asfalt. Merge

înainte pe urmele unui câine sau lup, nu știe sigur, nimeni nu-l întrece în singurătăți. El e întruparea Sfântului Cristofor, care te apără de întâlniri primejdioase

citește. Citește, nu vrea să moară prost.

ÎMPOVĂRAT

Agale, cu o cruce uriașă de lemn pe umărul drept, un bărbat serios, cu părul alb. Trece, împovărat de păcate? E asudat, senin. Coada crucii, de nouă metri, atârnată,

prevăzută cu o roată, scârțâie pe asfaltul trotuarului –
o fi un nebun, trecătorii se dau în lături, îl privesc lung, „e Înălțarea Domnului, totuși,
azi”, spune el din când în când,
pe un ton înăbușit, lugubru, care-ți zburlește părul, „alte popoare
își duc pe umeri oasele părinților lor și nu face nimeni caz”. În

spatele bărbatului cu părul alb,
necocârat de greutatea crucii, vine Răscumpăratul,
se închină. Iar în fața amândurora,
rânjit, închizând ba ochiul stâng, ba ochiul drept, și
care deschide calea, este
egoismul dumnezeiesc. Plus indiferența timpului.

RĂU DIN FIRE

Torționar, asta sunt, își strigă iar. Că se chinuiește
singur... Mai aduce un
braț de vreascuri – hotărât să-și înfrâneze orice simț,
supus robiei poftelor. Vreascuri, amestecate

cu proaste obiceiuri. Toarnă gaz, scapără, în sfârșit,
un chibrit. Și când flăcările iau proporții,
sare în mijlocul lor. Că am fost rău din fire...
Suflet
al meu, care te comporți ca o broască
râioasă, prizonieră în blocul de calcar de la începutul
lumii, îți place? Tu, suflet aprins, care-mi dublezi trupul: de aici
înainte o să mă scapi de întunericul minții?

Trup răstignit de suflet,
bolborosește: sunt acum o lumânare aprinsă și
am uitat rugăciunea,
scapă-mă de mine însumi, Doamne!

Liviu Ioan STOICIU

MAGNETOFOANELE ANUNȚĂ ORA DOUĂZECI

ne-am ridicat și am plecat. ne-am ridicat și am plecat.

încă o dată, aleluia, pojghița realului s-a rupt.
bocancii noștri în marș calcă gâtul crizantemelor.
încă o dată, vom continua să mergem, să înaintăm, orincotro,
din datorie pentru aceste decorații de cenușă din piept.

vom fi invidiați. ne vor admira
pe străzi, în orașe, femeile cum mergem
perfect aliniați, fără să întoarcem capul,
fără să facem un pas greșit, netulburați,
ziua și noaptea fără comandă,
niciun gând mai departe de vârful bocancului,
rap-rap-rap, ziua și noaptea,
nimeni nu-și permite să își mai asume un trecut,
ni-meni-ni-meni-ni –

mărșăluind cu pas egal prin cele patru anotimpuri,
ieșind în afara lor cu pas egal,
ziua și noaptea, fără oprire,
pe ploaie și pe frig, numai lovind cu bocancii
tare în caldarâm,

ieșind din orașe, din orizont,
din locurile înscrise pe hărți, din limbajele
cunoscute,

din ordinea timpului – rap-rap –, din
succesiunea generațiilor,
cu pas egal, din memoria părinților,

marș care nu ne abate de la vreo
direcție, marș hărăzit
în loc de călătorie.
marș și atât.

CĂPITANE, NE-AM GÂNDIT CA-N CINSTEA TA

să visăm un vis cu vin și fete,
cu o insulă pe undeva
unde nu se-aude râul lethe.

nici tu nu mai știi unde plecam
când am ridicat în port ancóra:
mi se pare eram tineri și cântam,
căutam vecia. azi, doar ora.

taie-n jumătate leafa ce ne-o dai –
firul alb de păr la săptămână.
n-a mai fost de-un veac april și mai,
pe catarg cresc frunze de rugină.

ni se termină provizia de vise,
căpitane, du-ne înapoi –
nu vedeam că mărire-s închise
dincolo de ultima zi joi,

căpitanul suferă de iarnă,
de ziua lui visam un ultim vis.
în clipa când l-am coborât în apă,
oceanul s-a întors pe dos de răs.

Ioan Es. POP

TRIPTIC

*

O zi care-ncepe,
aceeași
mereu,
și plină de vorbe
tăcerea.
Niciun lucru de apă,
nicio oglindă în care să-ncapă
vâlvătaia adâncului,
niciun început
în care sfârșitul să se poată
citi,
nicio întoarcere
dintr-o plecare neîntâmpată.
O zi care începe, aceeași mereu,
și tăcerea fără de capăt,
tăcerea colcăind de cuvinte
precum o gaură neagră
gravidă de aștri uitați.

*

Lumină mohorâtă de iarnă;
pe brânci sub povara insuportabilă
a norilor,
în patru labe dinaintea țărâni
și totuși
atât de dreaptă și vie
privirea ei
străpungând măruntaiele lucrurilor,
atât de strălucitoare în subteranele
sângelui
prin care te-ntorci

acolo unde umbra încă păstrează
pecetia ta
și a ei.

*

Și astfel veni răzăpezile
și nu s-au mai dus!
A nins.
Zi după zi
și noapte de noapte
a nins.
Vuiet și vaier,
viscol și-ncaier,
val de vedenie,
prund de orbenie,
pleoapele Domnului,
pasărea somnului.
Nimic de-nțele
doar ghimpul tăcerii
în care se sfâșie
pielea văzduhului
și ochi-ntunericului.
Mâine pe geam se va deschide
floarea abisului
fiindcă-a nins.
Zi după zi
și noapte de noapte
a nins.

Horia BĂDESCU

PROSTIOARE

Scriu rânduri, beau vin, sunt viu
Scriu alte rânduri, mai beau, sunt viu
Și-atunci acum de ce încă scriu?!

Din coastele mele izvodesc doar nepoate
Grăbite să iasă înainte de șapte
Să uite de slujbă, sătule de lapte

Zic și eu lapte
Și șterg – că se poate

Viață de rând, viețuire de rânduri
mi-e dor să mai cad o dată pe gânduri
cum cade lumina de vară pe scânduri

și alte tâmpenii, prostii, prostioare
că nu mai e mult, frățioare
și-o să răsară un soare –

Soarele tău!

Cu totul alt soare...

DRAGĂ

Sunt iar în Luncă
E răcoare spre frig
Pun lemne peste lemne și lemne după lemne
Și e cald

Pe foi de indigo numai femei bătrâne
Vivacitatea lor e doar o prelungire a creieru-
lui meu modest
Într-o cămășuță de culoarea vinului cu miere
nu așteaptă nimeni pe nimeni

Tot timpul înfăptuiri și hăituieli

Mai pun pe foc alt foc în altă încăpere
În lipsa Ta mi-am amintit de niște păduri
sub cerul plin de curse internaționale

Ies încalec și plec

Cimitirul se dă la o parte
și noaptea, în schimb, se îngroașă

Nu ajung nicăieri
mi-amintesc doar o moașă care muncește să
mă nasc
e și mama de față
Ei îi revine partea de mânie și greață
mie – tot restul

Și se închide cutia
Mă uit în cer – e doar o singură lună: mare
albă rotundă vinovată

Ce oare să însemne toate astea?
Lasă, nepoate, poate altădată

Ioan MOLDOVAN

COMUNITATEA ARTISTICĂ

E o casă plină de poeme.
Tata poem, mama poem, copilul poem.
Pe pereți sunt atârinate poeme.
Pe o masă poem o bucată de poem așteaptă
satărul poem să-l împartă în bucăți de poem
care vor fi puse pe o tavă poem
care va fi împinsă brutal pe fundul
cuptorului poem.
Tata poem stă înfipt într-un scaun poem
și citește poeme dintr-un ziar.
Are ochelarii poem pe nas
parcă e o paiță scoasă din uz.
Copilul poem a spart un poem și acum
adună cioburile:
vai, nu arunca poezia la chiuvetă
că se înfundă canalul poem,
strigă mama poem.

Bătăi în ușa poem:
copilul vecinilor a venit
să împrumute două poeme
(„numai până marți, a spus tata!”)

Mama poem îi împachetează două poeme
îl mângâie pe creștet
(ce mare te-ai făcut!)
și brusc îndușoată de tentația artei
în mica noastră comunitate
îi spune cu voce domoală:
unul dintre poeme puteți să-l păstrați
e mica noastră contribuție la
sentimentul de zădărnici care ne leagă.

ABȚIBILD

La boutique cu poezii
mc` poezie
mc` cultură
mc` artă
înghiți tone de cuvinte
multe sunt vii încă
multe sunt moarte

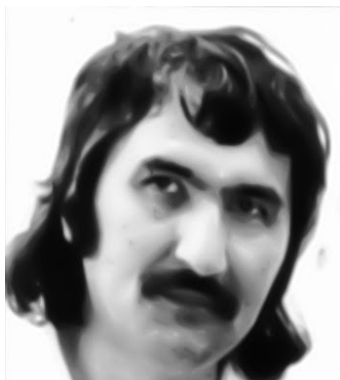
frumusețea va salva lumea
scrie în toaleta din dreapta
un poet urinează
peste această propoziție
chinându-se să sublinieze
cu un jet ceea ce ea ascunde
subînțelesul
dar banalitatea
nu poate fi
ascunsă
nici sub o cisternă de urină.

De asta
atâția oameni plictisiți
se mișcă în peisaj
ca într-o agonie pe care și-o transferă unul altuia
din generație în generație
mințindu-se unul pe altul
că a meritat să se nască
*(măcar pentru stropul de iubire
din candelă, dragă!)*
fără să vadă mâna care
îi poartă
care le subliniază existența
cu un jet de urină caldă

și atât de umană,
dar atât de umană.

Adrian Alui GHEORGHE

**PRIN URECHILE ACULUI DUIOS
CĂMILA TRECEA**

Doamne, nu tulbura apa fântânii
în care m-am oglindit ani la rând!
Pentru că nici acoladele nici stresul
nimicului
dîn tirbușoanele nopții
nici luna uitată până târziu
în pahar
nici vreo gloriolă amanetând metropolele
lumii
(pe lângă care minunea de la Cana Galileii
pare un scâncet)
n-o tulbură.

E ora astrală în care
vin semne din capitala unui blestem.
Se poate prinde-un atom dintr-o clipă
de geniu o strigare de gând ieșit din
canonicul rând.
Printre ne-nțelese euhraști văd îngerul
și aspectul copulativ al verbului
a fi ființă.

Cui îi pasă că zac în zădărnicii
ca o icoană uitată prin ierburi.
În fiecare noapte
visez niște caravane-n deșert.
Nu vreau să uimesc.
Acesta e chiar
SFÎRȘITUL.

POEMUL PERIPATETIC

De ani și ani plimb pe străzi
ideea unui poem
de parcă mi-aș plimba propria-mi moarte.
Deseori prietenii vorbesc
înșirând verzi și uscate despre glorie
sex sau politică și nu-i aud.
Poemul nescris zumzăie în urechi
și mă scoate pe străzi
întru în bodegile unde altădată
prezidam mese de prieteni.
Să luăm o bere zice Lessy, asta mai
saltă glicemia!

Luăm bem în tăcere
eu simt cum poemului încep
a-i crește solzișorii
brusc mă ridic și ies iar pe străzi
ies prin piețe aici totul se vinde și totul se
cumpără paradisul murdar poate ajunge
până și-n grădinile suspendate
până și în privirea lui Orfeu întoarsă spre
Euridice.

**DE ANI ȘI ANI PLIMB PE STRĂZI
IDEEA UNUI MARE POEM
DE PARCĂ MI-AȘ PLIMBA PROPRIA
MOARTE.**

Daniel CORBU

PORTRETUL

În copilărie mi-era frică de pozarii ambulanți
de la bâlciuri

Am simțit cum pot să-ți fure chipul speriat
atunci când

Te „imortalizează”. Îți iau fața fără să te întrebe ceva.

Un surâs – pac. De asta în toate pozele sub
șase ani plâng.

Știu eu ceva nu mă pot ei păcăli.

Am bănuțit încă din vara lui '68 că s-ar putea
să fiu altcineva

C-am fost schimbat pe furiș și de atunci mă
întreb –

Chiar și când mă joc cu vorbele – dacă sunt
eu sau altul.

Știu că astea sunt cuvintele mele dar chiar
cuvintele

S-ar putea să mă înșele așa cum te trădează
o femeie

Atunci când nu mai crede în basmele tale.

Tu nu mai crezi de mult dar asta e altă poveste.

Acum înaintez sub apă ca un ins care nu a
găsit încă uscatul

Și știu că zilele noastre sunt pe sfârșite dar
nu mă sperie

Finalul întrezărit de proști – îngeri cu amprente luate

De polițaiul vesel care a raportat o depășire
de viteză

În cartierul lui.

La viitoarea contravenție îmi voi recăpăta
poate chipul dintâi

Așa din întâmplare ca atunci când diavolul
trece

Dintr-un regn într-altul în felul unui poet
timid

Care se-ascunde în versul următor cu moartea pe urmele lui.

Unul adevărat nu lasă urme și nu are chip –
e tot

Ce-mi pot aminti din mormăiala pozarului
când mi-a făcut

Întâiul portret.

POET DE AFARĂ

Băiete, scoate-ți din cap poezia și apucă-te
Cu dinții de tivul materiei

Până și ultimul vierme e mai precis decât
tine –

Drumul prin măr trece prin sâmburi

Dar tu nu vezi decât florile roz

Biet fluture păcălit de gramatici și zei.

Mereu un ins lipsit de suveranitate

Cu gura plină de cuvinte gata polenizate –

Falsuri din cele care se vând la tarabe

Prin birturi jengoase unde cântă

Pe lovele simandicoase artistul oficial

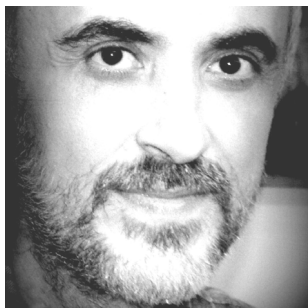
Mereu genial deocheat mereu beat

Mai bine poet de afară decât vierme

În mărul radios din care mușcă prostit

Eroul cu fildeşul frunții crăpat.

Nicolae COANDE

CA SĂ VISEZI ȘI SĂ-NVIEZI

lui Matei

i se vedeau fluierale albe ale picioarelor
ochii albaștri
cerul rănit al gurii
nu știam ce să facem
lăsați, a zis, e gata
șirul lung de strămoși se prinsese de el
ca de o ultimă speranță
rugăciunea țâșnea din vasul gol
ca o lumină pliată pe forme

e altfel decât ne imaginăm

vântule, prietene
n-am știut de unde vii, unde te duci
odihnești în mine
e bine
dă-mi haina ta, îți dau cămașa
întorc obrazul, mergi cu mine o milă
n-ai toiag de drum
n-am bani la cingătoare
sufală-mi vorba salvatoare
sunt țărâna ta ușoară, ia-mă pe sus

am văzut pasărea făcându-și avânt și zburând
atrasă de un magnet nevăzut
vai nouă
ochii s-au întors înlăuntru
agățat de noi plângea neamul
mușcând din noapte sub ceruri deschise
totul se schimbă-ntr-o clipită
în care poveștile se scriu

cu viteza timpului amețit de vin
în jurul lui se-adună vulturii

lumea e singură cuc
bate-o pe umeri
spune-i că în carafă mai e dragoste
cât pentru un mers pe ape
spre vii, spre morți
spre fângăduințele ce ne leagă de o nouă zi

unde este virtutea?
unde e dragostea?
moartea a plecat
vor veni musafirii
punem în inima noastră
gestul de păpușă stricată: repară-mă!

Iisuse, pe buze îmi curge
numele Tău ca o apă vie și clară
vino și vezi
setea-mi alină
de înțger, de om și de fiară
în inima mea
am locuri de veci câte-n stele
mă-ngrop și eu
cu tot cu visele mele

RUGĂCIUNEA

mâine pe cumpănă va răsări din nou soarele.
trecem prin toate
cu sentimentul că strada noastră
prinde speranța de colțul hainei.
nu știm să ne rugăm,
încercăm îndelung
așteptăm și uităm de noi,
suntem găsiți și plutim în oceanul de liniște.
apropia-se va omul și inima adâncă
și se va înălța Dumnezeu (ps. 63).

Florin CARAGIU

ORAȘ RECRUT

mi-am pus bătrânii bocanci
de soldat întors cu fața în sus

era duminică puțin după prânz
vântul mergea pe șapte cărări

cu penele
porumbeii săpau printre nori
orbitele trandafirilor ale anilor trecuți
și urmele
dulcilor vânători în paradis

credeam că e duminică puțin după prânz
în odăile părăsite de mirii
vechilor anunțuri matrimoniale
arce de cerc în dezordine
se împreunau dinaintea oglinzilor goale.

în mijlocul unei străzi
cea mai lungă din oraș
câțiva soldați mângâiau în cadență
colțurile clădirilor gata de hibernare

clădirile își ascundeau pe furiș
orbitele înghețate ale ferestrelor

AUGUSTĂ TRANSPARENTĂ

în ierburi lăcrimează sfere de cristal
roșcate aripi ațipesc în după-amaiza pădurii

fluieri mute au crescut ici-colo pe creste

golful de aur inundă joasele țărmuri din sud

greierii șchiopi își târăsc diminețile prin roua
mai grasă
roșii pistrui urcă pe limba talângii
turma-i aproape bătrână

nu-i nimeni pe-aici doar tălpile prin iarba bui-
macă
aerul mut al serii trecute

o umbră înaltă intră-n pământ în spatele casei
ferestrele cad printre tulpini în amurg

la curțile vechilor regi sub pământ
se împart blănuri și iască

fecioara sparge oglinzile
îngână vorbe de-a-ndoaselea
hai-hai

haide-hai
ce cazi abur de gheață peste ruină de rai

ARPEGIU ÎN TRECUT

patrician sperjur însângerat gladiator
nisipuri sap le sunt arenă lor

de pază mă opresc în turnul dinspre vid
reci lilieci înșir din zid în zid

urc asincron
pe cârja mea de ochi mă proțăpesc

o bălbăit uituc
în mine pietrele descresc

Ioan LASCU

TU ZÂMBEȘTI DOAR SEARA

Tu zâmbești doar seara.
Pereți de ceară absorb rugăciunea,
pe coji de nucă stau de vorbă cu Dumnezeu,
silabisesc în șoaptă, mângâi cuvintele.
Sfinții îmi erau prieteni înainte de a fi sus-puși,
lângă El să-i fie de folos la o adică
- îmi deveniseră inutili oricum.
Poate că unii vor reveni prin decădere,
se vor ascunde printre rădăcini
tânjind după lumină.

Din orașul răsturnat cad sori.
Inima ta e un animal cald ghemuit în brațele mele,
noaptea e rece, are stele rotunde și palide,
se desface în zeci de petale dimineața
când nu ne mai știm numele
și de ce, de când și ale cui sunt toate aceste fotografii
din care ne privesc străini.
Înot într-o puzderie de cioburi strălucitoare
- o pasăre care ne acoperă cu aripile întinse
ne lovește cu clonțul de aur –
nu-ți vei aminti numele meu
când vei privi fotografia decolorată și îngălbenită.
Asta se întâmplă când femeile tinere își taie părul
și-l poartă vântul de colo până colo.

ACOLO UNDE NU TE GĂSESC

M-am trezit mort.
Asta mi se întâmplă de fiecare dată când nu te
găsesc lângă mine.

Nu mă vei crede,
privind în urma ochiului sears
și tot îmi pare firesc
- o rană golită de carnea albas-
tră.

Și dacă n-am avut norocul să
mă sting de tânăr,
să mă reaprind din dragoste de
tine și tot așa, cu carnea ar-
zând,
toate orele mi-au rămas înfipite adânc în creier,
litere care ustură ca fierul încins.
În măruntaie, viitorul citit în viscere de femei ascun-
se în focul negru.
Împachetez visul de insectă
în mii de gesturi cu care vreau să te surprind.

Mi-am văzut trupul plutind și zburam paralel lângă
mine,
un eu dublu. M-am întrebat dacă altcineva ne privește.
Cine Dumnezeu știe câți suntem pe lumea asta,
câți rămânem și câți ajungem la capăt.

Dansator pe sârmă la ultimul pas,
călător în neant.
Cad în vid.
Totul în jur e de revizuit,
nu-mi vine ușor să vorbesc și să rescriu.
Cad și nu mai vreau să visez că mă ridic.

Mihai FIRICĂ

DALBINA CU TROIENI

Ore târzii fâlfâie aripi părelnice,
Luna șireata își descarcă tolba,
Brazii aduși de pe culmea imaginației
Pentru a sădi veșnic hodina de verde.
„O brad frumos” de unde nostalgia
Ce îmi ucide orgoliul de-altădată?
Hai, du-mă acasă taxi, să aud mai bine
Cum la geam îmi bate nebunia!

DE JURE

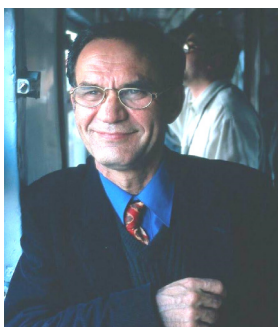
Este dreptul lor de-ndrăgostiți
Să rostească vorbe imposibile,
Să meargă pe drumul acela neumblat;
De mâna, de după umeri,
Cu ochii închiși râzând plăcut,
Împreună ca să vadă
Focul,
Brazii,
Lumina,
Eternitatea...

MICA SIRENĂ

Langeline, Langeline
Undeva în ape line
Pas de val, de coral
Ellen Price-i pe coline,
Nume pe un bronz uitat
Edvard Erikson e tatăl
Lunecări pe uberal
Și priviri la cingătoare
Câte generații oare
Vor privi la ape line?
Coapse nordice pe mal
Langeline, Langeline...

Radu VIDA

NUMĂRUL UNU VISAT DE EL ÎNSUȘI...

cine privește la cel prea înalt și prea adânc
(maestrul spune)
își pierde îndoielile toate: eliberări de silabe
sacre

pe puntea speranței –
naștere virginală

somnia diabolici generis
numărul unu visat de el însuși
șarpele dublu în pelerinaj la propria-i moarte
și centrul e gol

„cealaltă față” pe hârtia verde a trudei

acolo
unde Archaeus exilează cristalul
unde insula își întunecă azurul
și postește în locul ploii absente
*nemo enim novit quae Dei sunt
nisi spiritus Dei*

ALTFEL DE TRĂDARE

ombilicul orb și surd: maniacală
trimitere la subsol unde crește nepermis

prețul interpretării
albul crud al serii de duminică
și șaua limpede a pelegrinului
întors din drum

cocleala apei pe locul
unde iertarea îți invocă mâna
și planta cucerește rădăcina cerească
și nimicul își face loc
în locul viran unde sămânța
și-a pierdut sfiala iar restul
de genune n-a mai ajuns la miez

nebunul și-a pus tinicheaua
pe pieptul spuzind de răni
și flutură prin vântul deriziunii
furtuni hamletiene într-un regat
rămas fără perdele

CELĂLALT NU VORBEA DAR NU ERA...

ce nume să-i punem absenței? pe gambele
fostei prostituate cresc macii cruzi ai unei
candori nepermise – orificiul limpede al
noptii pierdute în minele de mâl ale durerii:
demonul putrezit în paharul care-a strigat
în pustiu. victimă sigură speriată de
vedenia verii îndelung vizitate. celălalt
nu vorbea. dar nu era mutul – cel sustras
sacrilegiului.

George POPESCU

UNEORI FEMEILE SURÂD

Uneori femeile surâd,
Așa, fără motivație...
Să nu le întrebați de ce
Poate nici nu știu
Poate nu vor să spună
Ce-și povestesc singure-n gând
În scurta zilei recreație
Când forțele cu descântec le-adună
În trupul plâpând.

Să nu întrebați de ce
Surâde senin străina trecătoare
Ignorând a străzii tentație
Căci poate i-ați tulbura clipa
Când ascultă cum în pântecul ei
O floare își pâlpâie aripa
În infinita stare de grație

Surâd cald
Păstrând strivit sub arcadă
Din fericirea iernii trecute
Ultimul fulg de zăpadă
Surâd cu blândețe de floare
Dimineților voastre pierdute
Purtând speranța zilei de mâine
Pe umeri firavi ca vâl de răcoare

Uneori femeile surâd Așa, fără motivație.
Surâd unui dor
Hăituit ca un tigrul bengal
Într-o rezervație
Când le vedeți luptând
Cu vânătorul vis vandal Respectați-le durerea
Nu le tulburați starea de grație...

Uneori femeile surâd...
Surâd unui nor
Adus pe-o aripă de-un po-
rumbel călător
Surâd unui pui de cățel
Rătăcit într-o stație
Când le vedeți însingurate
Cu ochi ocoliți de-un zâmbet stingher
Nu le tulburați din descântec,
Respectați-le starea de grație...

Uneori femeile surâd...
Surâd unui gând
Pierdut într-o incantație
Surâd unei pale de vânt
Surâd unui sunet astral
Care deasupra capului lor
Se coboară misterios în vibrație...

Uneori femeile surâd
Purtând în pântec o floare
Ascunzând la tample dogoare
Mângâind pe umeri ninsoare
La orice vârstă, copile sau mame
Sau duioase bunici cu năframe
Femeile surâd așa fără motivație...
Nu le tulburați din descântec
Când le vedeți chemate de gând
Respectați-le starea de grație...
Uneori femeile surâd...

Georgeta TUDOR

DOAMNE, NU-ȚI MAI CERTA FIUL

Doamne, nu-ți mai certa Fiul,
nu-l mai face să roșească,
Jur că n-are nicio vină,
dar nici una, Domnul Miel –
A ajuns târziu, fiindcă
trenul ce-l ducea spre cer
A staționat în mine
ca-ntr-o gară românească.

Nu-i mai spune vorbe grele:
vorba e precum cucuta, Aruncată cu mânie
poate otrăvi, știi bine...
Vina asta, dacă este,
este doar a ta, Divine –
Nu i-ai dat puteri să vadă
cât de păcătoasă-i ruta.

ÎNCERCARE DE MITUIRE

Doamne, ai de la mine o bere
Și un ceai foarte bun pentru fiere
(Că știu că te doare),
Dacă-mi răspunzi cinstit la-ntrebare:

Bărbosu' ăla din sicriu
Sunt eu cel mort, sau Tu
cel viu?
Că nu mi se alege prea
bine
Și n-aș vrea să mă fac de
rușine
Măine, când voi fi între-
bat
Care din noi a fost îngro-
pat.

BALADĂ

Abia-i uitasem ultima trăsnaie,
Că fiara a făcut-o iar de oaie:
Și-a lăsat urma pe zăpadă
Înainte ca aceasta să cadă
Și-a gușuit
Un miel încă neplămădit.

Mânca-l-ar ciorile, de lup aiurit!

Spiridon POPESCU

COLIND

Dacă-i zic pietrei: ziua-bună!
piatra lovește-n ziua mea
încât mă exilez pe Lună
și trag eterul la măsă
După deșartele pahare
sparte-ntre înger și satan
pe o cometă vin călare
să vă colind de noul an
Aștept în lanul de zăpadă
înduioșat să vă cuprind
chiar dacă-nghețul o să cadă
'ntre dumneavoastră și colind.

RISIPĂ DE CULORI

Stau la fereastră în duminici ude –
bacovian cu cerul descusut –
și orice gând e greu ca o epavă
pe care mor pirații de scorbut
Dau dragei înc-un ultim telefon
dar aflu iar o lungă amânare
și-ncep din nou s-o traversez lansând
bărți albe de hârtie pe trotuare

unde zierele descriu pe
larg
pentru acei care doresc să
știe
câtă risipă de culori va fi
în prima clipă după veș-
nicie.

DEȘERT

Te zăresc prin coridoare unde nu există poartă
cum pe straturi reci de aer urma buzelor îngaimă
Rătăcești fără văpaie – ca-ntr-o piramidă spartă
jefuită-n noaptea lumii de odoare și de taină
Ce întunecimi asudă când ești trist și când te doare
partea care altădată când durea dădea lumină
Încăpea-ntre două tample locul nostru de sub soare
și la umbra veșniciei clipa invocam să vină
Ne-atingeam cu plante rare, știam vorba nerostită
Biruisem pretutindeni cu blazonul tău sub zale
Azi mă lupt doar cu nisipul iar cămila-i ostenită
de amarul rătăcirii prin pustiurile tale.

Adrian FRĂȚILĂ

SCOICĂ RĂNITĂ

Sunt o scoică rănită
Și încerc să mă apăr
Transformând în perle
Cuvinte-stilet
Ce îmi înjunghie inima.

SPRE MECA

Aș vrea să pornesc
Caravana cămilelor
Din deșertul sângelui meu,
Către Meca morganatică
A inimii tale.

DE SINGURĂTATE

Ascultă-ți, singură,
Bătăile inimii,
Și foșnetul pletelor,
Cum își ascultă pasărea,
Singură,
Aripile deschise-n lumină,
Interpretând înalt,
Viu ritmată,
Aria fascinantă,
A zborului liber,
Nemărginit,
Cum își ascultă corabia,

Singură,
În largul oceanului,
Cântecul pânzelor sale,
Vibrând ca niște strune,
În vânt.

DE REGĂSIRE

După orice înfrângere,
Să ai tăria
De a te întoarce în tine,
În adâncul cel mai adânc,
Să-ți regăsești,
Ca-ntr-o fântână,
Chipul adevărat,
De la-nceputuri,
Cum vulturul
După ce se îmbată, zburând,
De azur, de lumini și-nălțime,
Se întoarce la cuibul
Dintre creste și veacuri,
Cum apele se întorc,
După revărsări și potoape,
La matca dintâi,
Să-și regăsească
Limpezimea și cântecul.

Victor RUSU

O ETERNITATE

Cu pași de lup,
alungă-mi iarna
din gânduri!

Zidește-mă
în trupul tău!
O altfel de Ană
să-ți fiu.

Oprește timpul
din mers!
Și vinde clipa pe
O eternitate.

PESTE TIMP

Călătoresc pe umărul
curcubeului născut
din lacrimile
ochiului meu.

Până să ajung
la tine
dimpreună

cu îngerul meu,
nedeslușit aud
ecoul
îngânându-mi
strigătul
Peste timp.

SINGURĂTATE

Târziul din noi
se desfăcea în fâșii
subțiri de lumină.

În odaia înserândă,
cu mireasmă de orhidee,
vocile umbrei
ne strigau
de prin unghere.

Prin crăpături de zid
se auzeau suspine,
de atâta plâns și
Singurătate.

Emilia DĂNESCU

RONDELURI NOI

* * *

Același începutul. Același și sfârșitul.
Doar podul altul. Podul ce-i să-l treci.
Se zbugiumă-ntre maluri neclintite vântul,
Aruncă soarele în noi cu raze reci.

Ascult ceasornicul. Respiră. Jurământul
Pe-Altarul Conștiinței îl apleci -
Același începutul. Același și sfârșitul.
Doar trenul altul Trenu-n care pleci.

Cresc podurile. Număr n-au. Deznodământul
Vehiculat e doar în vechi biblioteci.
Te-avânți mereu. (Firesc și căzământul).
Cauți ceva prin bezna din poteci.

Și-i lipsă începutul. Absent e și sfârșitul.

* * *

Iar Legea Legilor (eterna armonie)
Scrisă-i și-n Cartea noastră. Datorie
Pentru ce-a fost și toate câte vin
Să se așeze în al vieților destin.

E să cunoaștem bine și gustul de pelin,
Și al furtunilor nemângâiat scrutin,
Căci Legea Legilor cum se tot circumscrie,
Ne știe într-un cerc de temelie.

O Doamne, sufletu-mi cu chip de liturghie
Se zbate-ntre-al pereților declin.
Ce caută? Da, poartă o făclie,
Dar trist e pe aici să cânti, și e puțin,

Iar Legea Legilor vrea rostul să mi-l știe...

* * *

Cu ochii credinței Te văd,
Cu-auzul ființei îți cred,
Cu glasul iubirii ce cântă
În floarea ce nu doar descântă.

Sunt gându-amintirii. Revăd
Tăcerea pe geana-Ți răsfântă.
Cu ochii Credinței Te văd,
Lumină. Prin Cartea cea Sfântă.

Trec anii. Grăbit, se succed.
Decenii trecutu-l frământă.
Greșelile drumul mi-l zvântă
Și dor. Și iar tac când cuvântă

Cu ochii Credinței. Te văd.

* * *

Liniștește-te, gândule,
Mă ascultă, pământule,
Miruiți-mi cărarea,
Glasul și căutarea.

Nu mă ia disperarea,
Lauda și nici muștrarea.
Ogoiește-te, vântule,
Fruntea nalță-mi-o, cântule.

Tu... îmi rabdă, Cuvântule,
Zbugiumată, suflarea.
Și tu, Cerule, blândule,
Rânduiește-mi iertarea,

Rânduiește-mi-o, Sfântule.

* * *

Ce faci acum? Pe unde ești? O dacă
Ar fi, tăcut, să te mângâi și să nu știi,
Și să te smulg din lumea cea opacă -
Vezi bine: flacăra-s, iar tu cămin să-mi fii.

Un fum stupid pământul îl îneacă,
Ani grei se-nvârt (sunt orele târzii).
Pe unde ești? Ce faci acum? O dacă
Ar fi să te dezmierd și nu, și să nu știi

Că anii noștri,- așa cum se dezghioacă
Și cum se-ntorc în ale Cerului țării,
Nu ani sunt - în lumini de zori ne-mbracă
Crengi viorii de viitoare elegii.

Pe unde ești, o dacă-ai ști, o dacă...

Galina FURDUI

POSTUMODERNISMUL

E gata! A trecut și moda asta!
Dar se mai văd ravagiile bolii,
Rămân creații să le roadă molii
Dar de pe cap ni s-a luat năpasta.

Se surpă colțuri din pereții școlii
Și-atârână iar în funie Jocasta
Că la un joc nu i-a ieșit canasta
C-acolo potul i-a mâncat toți polii.

Dar unde așezăm maculatura
Că ea a viciat toată cultura
Și nu știm ce să facem cu poezii!

Eu vin cu o idee îndrăzneță
Să ne găsim o bună precupeță
Să-i dăm pe toți angró la prețul pieții.

ELOGIUL ȚĂRANULUI ROMÂN

Au mai rămas ceva țărani în țară,
Din somn să mai trezească iar pământul
Și să păstreze ne-ntinat cuvântul
Ca să nu plece ei în afară.

O vreme Și-au luat și ei avântul
Și-odată cu ai lor se-ndepărtară
Dar ei la vatră se înapoiară
Că n-avea cine le-ngrijă mormântul.

Țăranii au format mereu poporul,
Ei sunt trecutul dar ai viitorul
Și numai ei n-au sufletul de Iudă.

Să-i facem dar țăranului statuie,
De veacuri numai l-am bătut în cuie
Și-n viață n-a știut decât de trudă.

Petruș ANDREI

SCRIBUL

Mereu îl văd citind –
citește și scrie
viețile celorlalți oameni.
Uneori, se caută și pe sine,
își descifrează tainele sufletului
și își scrie bătăile inimii;
dar nu mai seamănă
cu Scribul care a fost!
Tinerețea lui,
purată pe aripile unui vultur,
s-a dizolvat în pulberea stelară
a altui Scrib.

PROPUNERE

– Unul câte unul,
poate nu vom supraviețui,
dar împreună vom fi mai puternici:
doi îndrăgostiți celebri,
care nu vor mai îmbătrâni...
Poeta cea frumoasă
mi-a zâmbit, aluziv –
de parcă la noi m-aș fi referit...

TĂCEREA CUVINTELOR

De cealaltă parte
a cuvintelor poetice,
se află tăcerea.
La hotarul tăcerii,
pândește moartea.
Îl caut, de-atâția ani
pe poetul adevăratei rostiri
și nu-l găsesc
în tăcerea cuvintelor sale...

HĂRȚI IMAGINATE

Desenam pe cer
traseele păsărilor migratoare,
hărți luminoase, imaginate;
n-aveam aripi –
doar cu gândul le puteam însoți,
era tot un fel de zbor,
dar nu în spațiu,
ci în timp.

ÎNȚELEGERE

Nu tot ce nu înțeleg
se îndepărtează de mine,
mai rămân aripile îngerilor,
pe care abia le aud foșnind;
mai rămân lacrimile stelelor
strângându-se în comete zburătoare,
mai rămân cuvintele poezilor –
care mă înțeleg ...

CLEPSIDRA VIEȚII

Prea multe evenimente
sunt întoarse de sus în jos,
sau de jos în sus.
Este același fapt –
ca într-un carusel,
doar că pe spații mai mici...
Numai clepsidra vieții
ne dă uneori senzația
că am putea evada
din strâmtoarea unui spațiu.
Doar că e o simplă iluzie:
clepsidra rămâne aceeași,
iar spațiul nostru se spulberă
ca norii în fața soarelui.

Ion C. ȘTEFAN

MAICUȚA

DEBUT

Sunt un cuvânt rănit de soare
Cu dorul răstignit în mare.
Mă descompun în două șoapte;
Sunt ca o ziuă fără noapte.

Și lacrimile mă apasă...
Te rog măicuță ia-mă acasă.
Mi-e inima însângerață
Fiindcă mi-au pus sârmă ghimpată.

De-ai ști de câte ori am vrut
S-alerg spre tine peste Prut
Dar pusu-m-au s-aștept la vamă
Căci ei nu cred că tu-mi ești mamă.

Mi-a ars și dragostea în foc
De când lui Dumnezeu mă rog.
Când viu la tine nu suport
Să mi să ceară pașaport.

Și sufletul, mamă, îmi plânge
Că-s sânge din al tău sânge...
Când tu ești tristă eu suspin,

Când sufăr eu tu zaci în chin.

Adesea lumea mă întreabă:
Tu ești orfana basarabă,
Cea despărțită pe nedrept
De la al mamei sale piept?

Și le răspund cu jale grea
Că România-i mama mea
Că tată-mi este tricolorul
Iar frați mi-s muntele cu dorul.

Mă poartă marea prin cuvinte
Dar eu le spun ca și-nainte:
Un singur vis, mamă, m-apasă:
Să vii și să mă iei acasă!

Lucia STEGĂRESCU

(elevă în clasa a XII-a la Chișinău,
Republica Moldova)

Autoarea, în anul 2016, a fost declarată cea mai bună
dintre elevii basarabeni din liceele cu
profil umanist

Sursa: Arhiva Paul Antoniu

GROAPA

La o săptămână după Sfinții Împărați, întocmai cu Apostolii, Constantin și mama sa Elena, Nicu Sever se gândi că ar fi bine să-și sape groapa acasă, în mijlocul bătăturii. Își aduse lopata, cazmaua, târnăcopul și lucra dezbrăcat până la brâu. Scuipa în palme și izbea pământul, de câteva ori, cu târnăcopul, după care îl arunca. Apuca lopata, scotea pământul și îl puneă alături. Rămânea pe gânduri câteva clipe și ofta. Lua, apoi, cazmaua și se lăsa pe ea cu piciorul stâng până când intra toată în pământ, pe care îl azvârlea în fața sa. În prima zi, o făcuse adâncă de un metru. Seara, când Tudor Scrobeală, vecinul său, venise acasă, se apropie de gard și îl întrebă:

– Ce faci, Nicule?

– M-apucați să-mi lucrez groapa, nea Tudorică, am visat eu azi-noapte că mor poimâine și mă găsissei dumneata atârnat cu floarea în gură. Așa că de ce să mai muncească alții?! Când eu tot stau degeaba... și gropășii nu ți-o fac așa cum vreau eu...

– Bine, bă, Nicule, dar de ce n-o săpași și tu în cimitir ca toată lumea?!

– Nu, acolo nu-mi place mie cu toți la un loc, nu vreau, că eu nu sunt de teapa lor... Am văzut că acum au luat-o cu gropi boltite, cu cavouri și nu e bine! Mai ales că, după ce l-au împușcat pe Ceaușescu, „cel mai iubit fiu al poporului“, și au dat pogoanele înapoi la oameni, parcă a intrat strechea în ei. N-ai văzut că Dumitru Ristea l-a omorât pe Iorgu, pe frate-său, pentru hectarul ăla din Găina... care să-l apuce mai întâi, a crescut sentimentul proprietății. Dumitru i-a dat în cap și s-a dus la pușcărie, iar Iorgu îngrășă cimitirul, ce să-i faci, oameni nebuni, nu alta! Dar, dacă ne facem toți boieri, cine o să ne tragă ciubotele

din picioare, ai? Ia zâi, nea Tudorică, dumneata ești dăștept, nu ca mine, care nu leg două în tei și trei în snopii de grâu. Nenicule, eu vreau așa cum se făcea odată și cum am pomenit, groapa să fie groapă. Și cu asta... gata... am încheiat.

Nicu Sever înfipse cazmaua cu mai multă tragere de inimă și aruncă, de data asta, pământul spre gardul vecinului. Tudor Scrobeală continuă discuția de parcă n-ar fi observat gestul vecinului.

– Și o termini până poimâine, Nicule?

– Aăăă... ce... groapa? Până la noapte e gata, nici așa adâncă nu este bine, ce fac la înviere? Trebuie să fiu mai la suprafață și să ies printre primii, spuse el printre gâfâituri. Am țoale de înmormântare și, mâine, mă duc la Coveia, să-mi iau pantofi cu vârful ascuțit, așa-mi plac mie și am văzut că se poartă. Poți să te ... în gustul omului? Nu poți! Pe la doispe, trec pe la popa Viorel și îi spun să-mi facă o slujbă frumoasă și lungă ca a directorului de la Olpo Rudarii Olteniei, că mi-a plăcut și mie... știi că sunt pretențios nevoie mare. Las cu gură de moarte să nu fie popa Georgel, că este hoț și escroc.

– Bine, Nicule, dar așa îi zici tu prea cucernicului Georgel? Nu ți-e frică și ție de pedeapsa lui Dumnezeu?

– Eu știu... se gândește puțin, stai așa, poate că ai dreptate, dar nu mă contrazice, că mi se pune pata și te iau la înjurături la trap rapid. Este vorba de moartea mea și mie nu-mi place să mă contrazică cineva.

– De, Nicule, cum zici tu...

– Taci, nu mă mai întrerupe, nea Tu-

dorică. Îmi pierd ideile și pe urmă nu mai înțelegi ce vreau să-ți spun, că ești cam greu de cap. Unde rămăsesem? A, da. Lina Corcodel o să mă tămâie, Maricica Pârțan o să-mi care apa până la șase săptămâni, iar baba Rița Safta să mă jelească, pentru că este a mai prima de la noi, din Rudarii Olteniei. Stai, cred că uitai ceva, nu se poate să-mi mai aduc aminte?! Eu eram deștept odată... da, asta era. Pe urmă, mă duc la Gică Talpa și-l rog să-mi tragă clopotu, că și eu l-am ajutat destul în viața asta pe el și apoi nu o face pe degeaba, că îi opresc loc lângă mine pe acolo în încăperile Domnului... Că dumneata, nenicule, nu ești ca mine... care trăiesc de azi pe mâine.

Atunci, Tudor Scrobeală vru să-l întrebe de ce doarme în tron, în odaia a bună, de la drum, dar nu știa cum va reacționa vecinul său și renunță. Nicu aruncă, la puțin timp, după ce termină de vorbit, cazmaua și ceru o „țigarie“. Se uită înspre casa vecinului și oftă.

Înmurcea. Se auzeau, dinspre uliță, discuțiile celor care treceau pe acolo. După ce trase câteva fumuri, Nicu Sever începu:

– Auzi, nea Tudorică, să fi văzut, azidiminează, ce mă certai, în vis, cu ăl bătrân și știi de ce?

– De ce, Nicule?

– La ălea patru pogoane ale noastre, din Gizna, el zicea să pun grâu, eu porumb și uite așa ne-am ciorovăit două ceasuri încheiate. Păi, nu vezi că e prost agricultor, că, și anul trecut, noi am avut, acolo, tot grâu, ori nu trebuie să pui mai mulți ani la rând, aceeași recoltă tot pe locu ăla! Că se înburuienează și nu-ți dă cât trebuie la hectar. Ei, spune și dumneata, nenicule?

– Așa e, Nicule, aici ai dreptate...

– Îmi plăci, ești om care cunoști și ta-tău a fost om ca lumea și respectat în Rudarii

Olteniei. V-ați avut bine cu vecinii, v-ați ajutat la muncile câmpului întotdeauna, oameni buni, săritori, cinstiți, poate să zică cineva ceva? Nu poate!

– Nicule, îl întrerupse Scrobeală, pot să te interpelez?

– Interpelează-mă, neică, zise el, ca la Parlament, că sunt o persoană importantă, ce mama dracului, se umflă Nicu în piept, numai dacă oi ști să-ți răspund... dacă nu o face purtătorul meu de cuvânt, care este Gică Talpa. Ia pune-mă la încercare. Ia să vedem ce vrei să afli de la mine... numai să nu fie probleme de securitate națională, că e secrete de stat.

– Nicule, tronul ăla al tău, din odaia a bună de la drum, este din fag sau din stejar?

Nicu Sever se schimbă la față, aruncă țigara și o strivi cu piciorul. Întrebarea îl enervase și se uită urât la vecin. Îi veni, dintr-odată, să apuce lopata, să se ridice peste gard și să-i dea cu ea în cap lui Scrobeală. Dar se stăpâni. La timp. Tăcu. Câteva clipe. Se gândea. Apoi, îi răspunse acestuia pe un ton scăzut:

– Nu știi nimic, Tudorelule, mă scoți din minți și trebuie să-mi țin cumpătul. Nu ești om care cunoști și nici ta-tău n-a fost om ca lumea și nu l-a respectat nimeni în sat... un milog și un orbete... trei la leu și unu degeaba. Țista a fost Vasile Scrobeală și lasă că știu eu mai bine decât toți. V-ați avut rău cu vecinii, nu vă ajutați cu nimeni la muncile câmpului, ați fost oameni răi și ai mai dușmănoși, nu erați prea săritori așa și, după una și alta, n-ați fost ușă de biserică. Ați furat întotdeauna din recoltele vecinilor și, până la ziuă, le cărați pe locurile voastre, că ați avut pământ puțin... niște săracani, niște milogi, aia e... A dracului interpelare, Tudorelule, parcă ai fi în opoziție, credeam că este ceva de capul ăla al tău de

care te-au tras doctorii cu forcepsul din burta coanei mă-ta, Stana Scrobeală. Nu mă poate obliga nimeni să stau de vorbă și să pierd timpul cu un terchea-berchea. N-ar fi nici democratic și s-ar încălca constituția. Și plecă în casă foarte supărat. În noaptea aia, el nu se mai culcă în tron, ci în pat în odaia din mijloc.

A doua zi, de dimineață, Nicu Sever astupă groapa. Se răzgândise. O să-l tocmească pe maistrul Ion Cojocărel să-i facă și lui un cavou în cimitir, păi cum toți milogii să aibă și el nu! Se poate?! „Cu ce sunt ăia mai presus decât mine, au două capete?! zise el cu un glas deznădăjduit. Nu sunt tot oameni?! Și au păcate mai mari decât mine și Dumnezeu alege... Ce, cocoana colonelului Vicșoreanu să stea în cavou ca o doamnă împreună cu bărbatu-său și eu nu! Nu este drept, așa cum are toată lumea, eu de ce n-aș avea?! Că în fața morții suntem toți egali și bogați și săraci...”

Nicu Sever se îmbracă în hainele bune, de înmormântare, se încălță în pantofii vechi cu vârful ascuțit, că alții n-avuseser timp să-și cumpere. Trecu supărat pe ulițele satului și nu vorbi cu nimeni. După prânz, o întâlni pe Rița Safta, care se întorcea de la Cabinetul Medical Individual Dr. Mariana Fulga, și o opri.

– Băbica mea a bună, mă pregătesc – zise el cu lacrimi în ochi – de marea trecere de un drum lung și vreau să te rog ceva din tot sufletelul meu cel necăjit... Se opri. Câteva clipe. Să mă jelești cum știi, dumneata, mai bine și mai cu foc... să mă țină minte tot satu ăsta de amărâți. Uite îți plătesc de acum, că nu vreau să rămân dator. Nicu Sever scoase o bancnotă de 50 de lei. Primește-i... sunt singuri mei bani și nu mă refuza.

– Nicule, ce ai, daică, încercă să-l încurajeze femeia. Păi, tu ești de moarte, dă-măi zdrăhonul?! Lasă, aia cu coasa să vină și să mă ia întâi pe mine, că sunt uitată de Dumnezeu și peste treizeci-patruzeci de ani să se strâmbe la tine. Nu îți iau banii, lasă că om vedea noi, ținând cont că tu fuseși sincer cu mine poate îți fac o reducere, am fost prietenă cu mumă-ta, cu Lucreția, și o fac pe gratis, mai vedem noi, ce este așa mare grabă ?!

– Bine, dar îmi promiți că mă jelești ? Îți las cu gură de moarte. Nicu se aplecă, îi apucă mâna și i-o sărută.

– Da, îți promit, zise femeia mișcată de gestul lui.

Nicu Sever se duse, spre seară, la Primăria Rudari, să vorbească cu Dinu Marin, vice-primarul, cu el se avea mai bine. Voia să-l roage, să-l treacă pe lista ajutoarelor sociale de stat, să-și facă la cimitir cavou. Nu se putea acolo, să-l aibă măcar în atenție când veneau banii nerambursabili de la Uniunea Europeană. Era ultima lui dorință. Pe viceprimar nu-l găsi. Stătu pe scările primăriei și îl așteptă mult timp, dar el nu veni. „Trebuie să sosească viceprimarul, nu se poate, că vreau să-i spun doar două vorbe“, gândi Nicu. Plecă acasă târziu. Drumul i se păru lung. Atunci, realizează că este singur și nu-l ajută nimeni.

În dimineața următoare muri. Îl găsi Tudor Scrobeală spânzurat de o grindă a șopru-lui. Nicu Sever avuseser dreptate. Iar tronul, din odaia a bună, de la drum, avea capacul pus și era bătut în cuie.

Constantin PĂDUREANU

IMAGINARIUM

În mileniul al... Și-
rul e, totuși, prea lung...

Preluat dintr-o bancă de fetuși, embrionul dezvoltat in-vitro crescuse rapid în supa fetală.

Evoluat, i se inse-
rase audio *vocabula-*
cheie. Scos în afară, fuse-

se ocrotit temporal de o mantie holografică în care se dispersase *mesajul* cu destinul voit.

Timpul se scurge nemilos...

Eforturi zadarnice! Părinți dezamăgiți, spulberate vise! Forma rezultată le-a infirmat speranța!

Cu destin etichetat apriori prin cuvântul *Imaginarium*, *Secondo* e departe de supranumele ce-i fusese gândit!

Nici un semn că băiatul ar fi vreun geniu stăpânit de o forță cotropitoare a imaginației!

Nici o șansă ca el să orânduiască în alt fel lumea cu vreo teorie științifică ori să o recreze prin artă cu ochii minții sale strălucite...

Secondo nu e nicicum revanșa pentru eșecul cu *Primo*! Cât despre *Primo*... un simplu trup nerespondent, comunicând doar din priviri, captiv în lumea sa.

Cuvântul-cheie ales tutore al procesului de dezvoltare embrionară iscase, în fapt, o sinistră farsă. *Tranquillum* se dovedise de rău augur.

Primo, paralizat, surd și mut, era întruchiparea ironică a vorbei alese de părinți să-i călăuzească destinul.

*

-Se impune reiterat demersul! rostește deodată *Tatăl*, observând-o pe *Mamă*, al cărei chip trist infuza un apăsător violet spațiului, împingându-l cu celeritate spre beznă.

-Ai reconsiderat cumva etapele diligențelor? Ai reevaluat șansa de reușită? se interesează cu precauție nedisimulată *Ea*.

-Cum altfel?! În mare, procesul va fi repetitiv. Doar alt cuvânt... În plus, un grad superior de concentrare! În rest, plasamentul va fi același, să știi!

-Concentrare?! reluă *Mama* insuficient convinsă. Va fi o reușită?! cântă incertă întrebarea.

-Reușită?! spuse retoric *El*. După două *rebuturi*, ar trebui să ne poarte pe culmi statistica!

-Precum zici! Desigur, admise *Ea*.

*

În ovalul grădinii cu iarbă movuriu-albăstrie, *Secondo* își fericește cu prezența fratele.

Primo e aflat în poziție supină în același scaun-pat de când se știe, extensibil în funcție de puținii centimetri pe care îi adaugă anii ființei lui.

După ce se asigură că nu-i nimeni prin preajmă și că sistemul de supraveghere video prin de alt unghi decât cel în care se retrăsese, la câțiva pași de fratele imobilizat, *Secondo* începe jocul.

Împinge suflând în eter trâmbe subțiri de aer. Circulația se amplifică sub puterea minții, propagându-se fluxuri până la o altitudine de doi kilometri.

Cu ochii închiși, *Secondo* adună din neant nori cumulus ce conturează bolta slab sinilie în chenar plin de viață.

Mișcarea domină, frământă înaltul încărcat de imagini pufoase, alb-nouroase.

Forme de viață, știute ori acum inventate, se zbuciumă vesel.

Animale ciudate, necunoscute aleargă deasupra copacilor mov-albaștri, umplând privirile lui *Primo*.

Ce surpriză! Totul îl atrage! Îl cheamă!

Și, ca prin farmec, buricele degetelor reci timid cată a... mișcare!

Secondo zâmbește. A izbândit!

Măine, *Primo* va ridica mâna. Și, poate peste un timp, vor alerga împreună în lungul pajiștii.

Dar nu vor ști decât ei doi.

INVOLUȚIE

Ninsoarea, de nebună, vânzolisă firea... Acum, schimbată în sloi, o-nvăluie strâns. Întepenit îmi pare totul între Cer și tina înghețată.

Că-i zi, că e noapte, mă roade o jale... Mă întreb cine sunt?!

Chinuit, mă uit împrejur, cat în zare... Tânjesc după ieri.

Să mai fiu colțuroasă bucată ivită din stânca cea neagră? În grumaji mai păstrez încă fibre din suriul oțel? Cum? Din stânga-mi un zvon de sânge nu m-animă căinos?

Tresar și mă văd ghem uriaș de turbare în dorul de ducă! De asta scrâșnesc ascuțit către focul ce parcă mă cheamă înspre-un tărâm nedorit și străin?!

Uitat-am să fiu hrăpareț și flămând! Nu mai știu s-adulmec spaima prăzii de mâine. Și am pierdut acel dor al cărnii vii, aburinde!

Se întâmplă asta de-o vreme! Lumea îmi pare întoarsă neprielnic pe dos... Și-ncepe schimbarea cu... mine?!

O simt împotriva-mi, mă strânge în chingi, mă-ndasă vârtos. Năuc, eu cel sigur de ieri, mă chircesc, zgrepțan granitul cu sleitele gheare. Schelălăi speriat de ce mă-nconjoară. Îmi ling perii moi, tot mai rari ce-au rămas din cernia și aspra mea blană.

Ce mai, dărdăi nevolnic în cazna firii! Dospesc în obidă. Obosit-am să caut pricina. Gem covârșit. Și sufăr...

Azi scutur fudul din urechi, altădată-ndreptate către ecouri de șoapte, chemătoare spre-o aprinsă-nfruntare pe viață și moarte! Colții-mi tociți și-mbălați sunt nesiguri.

Dau glas doar scâncind a durere, a teamă de aer, de stâncă, de colț de pădure...

Vederea mi-e bună numai de-aproape. Mă-mpiedic în ceață...

Tot mai des, mă așez și adăst. Mă dau înapoi, slăbit. E o cumplită prefacere!

Să alerg?! Nu mai pot! Sub labe pământul se trage-ntr-o parte... Doar bâjbâi, greu simt de-i stei, cetini ori glod...

În țeastă un slab licăr mi s-aprinde! Sângele-mi fierbe! Mă arde! În urechi potop mă trăznește! Ochii mă-nțepă cu ace de scai!

Din gât mă lungesc! Grumazu-mi senmoaie! Șira mă-ndreaptă înalt să mă țin! Cu labele din față m-anin de-un brad, de o tufă! Pe cele din spate pășesc în balans! Iar trupu-mi își dezgolește pielea! Brrr! Frigul mă-mbracă în strai de fiori.

Ridicat în picioare un pas fac înainte și doi, înapoi... Pe urmele cui?! Pe-ale unuia răătăcit în tumult de nevoi...

Către minte și piept mi-aleargă o poruncă degrabă: *Spune adio-ntrupării de ieri! Fost-ai un demon al gheții, azi, ești doar om. Atât de nimicnic! Blestem: tânji-vei în secolii după lupul mitic!*

RĂSPOPITUL

-Să trăiți! se-agită Coarnă zărindu-l intrat în săliță pe plutonier.

-Ce face? A scuipat ceva? se interesează șeful de post râgâind a usturoi către caporalul înecat de aerul îmbâcsit, trimis către nările sale.

-Ni'ca, să trăiți! precizează laconic ordonanța, neîndrăznind să-și ia de pe față broboanele de sudoare.

-Și l-ai lăsat?! O căldare de apă rece azvârlită nu l-ar fi înviorat?!

-Înviorat pe naiba, să trăiți! se milogește a părere de rău ălălalt. I-am frânt un picior și degeaba!

-Nu cred! Nu tu i l-ai rupt! El și l-a prăpădit coala, pe treapta coperită de gheață! debitează plutonierul ca pentru sine o taină.

-Drept! Drept e! Așa mi se-mpare, aprobă uleios Coarnă, dând să lingă laba de mână a izbăvitorului său.

*

Îmbrăcat în straiul de duminică intră în lăcaș. Priviri, șușoteli i-anunță sosirea...

Răspopitul?! Răspopitul?! se nedumiresc tărișor babele surde. Abia de-l ghicesc pe Popa Iulică, mândrețea de om, în umbra poposită de-acum.

După rânduială, va îngenunchea să spună Crezul. Cu sfială ia din buzunar o batistă albă de mătase lucie. O-ntinde pe podeaua rece cu mâini tremurânde... pe urmă îndoiaie cu greu genunchiul ăl zdravăn. Stângul îl are beteag... dar primit cândva de la Coarnă.

*

Șeful de post scoate dintr-un sertar bucata de ziar lăsată pe jos în biserică de-un bătrân și peste care pășise apăsător preotul ieșit cu darurile. Chipul mărețului Stalin îl privește sfidător, pretinzând asumare și pedeapsă pe loc!

-Hulă! urlă încrâncenat autoritatea.

-Pușcăria să-l mănânce! întărește gân-gul de Coarnă...

Internat la Jilava, Popa Iulică îndură doar trei ani și opt luni o detenție grea.

La ieșire, caterisit și scos din toate drep-turile, rămâne prieten cu oftica dobândită în celulă.

*

Mărturisirea de credință încheiată, Iulică se saltă cu greu sub privirile cercetătoare ale unui țângău, gata să-i dea brațul ca sprijin.

Acceptă ajutorul și drept mulțumire îi întinde feciorașului batista pe care îngenunchease.

Multă vreme, copilul răsplătit de Iulică se spovedi pe la clăci că i se-ntâmplă o minune: în timpul Crezului spus oriunde s-ar fi aflat, batista apărea împistrită de slove sângerii po-menind povestea răspopitului.

Angela Dina MOȚĂȚĂIANU

VULTUR SAU CORB?

Medalion doar sosise în timpul nopții din Germania, dar, îndată ce s-a trezit, pe la ora zece, a și ieșit. Îi era dor de prieteni, de locurile din oraș prin care hoinărise cândva; pe de altă parte, simțea nevoia să comunice, să se laude cu isprăvile lui.

Marchiza, mama sa, l-a simțit din bucătărie, unde pregătea ceva într-o tigaie.

- De ce te sculași, mâncate-aș? Stai acolo și odihnește-te până când termin și eu aici, ca să-ți pun să halești ceva bun.

- Nu halesc, n-am poftă...

- Măcar ia o cafea!

- Nici aia, că o să beau la „Tosca” cu vreun gagiu.

Și-a aprins țigara și a ieșit. A dat un ocol mașinii sale – un „Audi” superb, albastru închis – a luat seama și vilei neterminate încă și s-a îndreptat spre vechiul loc de întâlnire cu ai săi.

Mulți clienți se aflau la mesele de afară, unii serveau, alții nu. I-a salutat de la distanță pe doi prieteni și a mers mai departe, fiindcă între ei se afla Semafor, cu care era supărat de la un joc de cărți, din urmă cu un an.

La intrare a fost izbit de același fum gros, îmbâcsit de un miros de alcool, pe care îl știa și căruia îi dusesese dorul. S-a îndreptat spre bar, unde l-a găsit rezemat pe un cot, pe Borțoi, nașul său, devenit polițist, apreciat ca foarte destoinic de către localnici. S-au bucurat de revedere și au luat loc la o masă.

- Când ai venit? l-a întrebat Borțoi.

- Azi-noapte, cu mașina.

- Aceeași?

- Nu, nașule. Pe-aia am măritat-o în Ungaria. Nu puteam să mai merg cu ea îndărăt.

- Ai dat-o bine?

- Mulțumitor, la 1500 de lovele, dacă am în vedere că era și bulită, deși nu se băga de seamă...

- Pe-asta o mai vinzi?

- Nu. La asta am acte perfecte, făcute de nemți, cum numai ei știu.

- Te-ai însurat?

- N-am avut timp și-apoi tot aici trebuie să mă căpățuiesc. Da' pân-atunci urmează să-mi termin casa. Am adus și biștarii care-mi trebuie pentru asta.

În timp ce Borțoi își servea whisikyul încet și fără grijă, iar Medalion cafeaua, a venit lângă ei Păunel, o cunoștință comună. S-au salutat călduros, Păunel și-a primit paharul cu whisiky și au trecut la discuți:

- Tu când ai venit, Medalioane?

- Azi-noapte.

- Dar tu, Păunele?, a întrebat Borțoi, poreclit în lumea lor Beșleagă, de când îmbrăcase haine militare și devenise... caraliu, cu două stele, în timp ce în cercurile sale avea indicativul de „Vulturul” care îl înlocuise pe cel de „Corbu”, care îl cam deranja.

- Eu am venit mai de mult și acum vreau să mă întâlnesc cu Bianca la bancă; are să-mi dea niște biștari pe care mi i-a adus de la un prietenar.

- Care Bianca zici?, nu știa Beșleagă.

- Bianca, mă! Aici îi spuneam Căpșuna, dar în Italia și-a zis Bianca, dacă tot seamănă cu italienele și a prins și limba lor la iuțeală.

- Vouă cum v-a mers pe-acolo?, a vrut să afle tot Borțoi.

- Bine, să știi; eu am muncit cu tata în construcții, unde, dacă tragi tare, ies biștarii..., mamă, mamă!

- Dar Bianca?

- Asta a câștigat cel mai bine cu... muzica ei. Cânta în două formații, una de-a noastră, alta italiană. A ajutat-o și fizicul, dacă e mișto gagică.

Medalion s-a ridicat ca să plece, dar l-a oprit Păunel:

- Stai să termin și eu asta... și mergem împreună. Nu ajunse nici Bianca pân-acum.

Medalion și-a aprins altă țigară și, după puțin timp, au ieșit împreună.

- Tu veniși mai de mult aci?, l-a întrebat Păunel privind înapoi.

- Cam de-o juma' de oră. Da' de ce?

- Am auzit că nașu-tău ăsta e cam bulanțiu; vine aci doar ca să culeagă informații, că știe și limba, apoi ne toarnă la caralii ai mari și ne iau de pe urmă.

- Eu nu cred, s-a îndoit Medalion.

- Nu te-ntrebă ce-ai adus?
- Nu, doar că veni vorba despre una-alta...
- Ai grijă, să nu dai de bengal! Și vezi să nu te-apuci să-i spui ce vorbirăm. Tu de ce crezi că mă căznii eu să mint că mi-am rupt oasele prin Italia muncind? Îl știu pe-ăsta candriu, d-aia! Dar uite că vine Bianca.

Într-adevăr, de ei se apropia o fată cu pantaloni de un albastru țipător și strâmți, cu o bluză roșie și înflorată, lipsită de mâneci, cu un bust foarte generos și o coafură cu păr lung, din care o pală îi venea în față, peste decolteul larg, acoperind în parte un colier sclipitor, în timp ce de lobul urechilor îi atârnavu toarte grele, din același aur galben închis, ca și cele două inele masive de pe degete.

Pe măsură ce distanța dintre ei și ea se reducea, Medalion devenea tot mai concentrat, iar Bianca nu putea să-și mai îndrepte privirea în altă direcție.

- Să vă fac cunoștință, dacă nu vă cunoașteți, le-a propus Păunel, când i-a văzut atât de mirați, fiecare de prezența celuilalt.

S-au cunoscut privindu-se reciproc în timp ce-și strângeau mâinile. Apoi, Bianca a scos din geanta-i ținută cu pietre lucioase o pungă de plastic, pe care i-a înmănat-o lui Păunel, totodată rostind:

- Poți să-i numeri; plicul e închis, eu n-am umblat la el.

- Nu e nevoie, am încredere totală. Mulțumesc! Îți rămân dator.

Apoi, Păunel și-a luat la revedere și a plecat bucuros, dar rostind către Medalion, cu degetul la gură, „mucles, amigos!”

* *

- Ce treabă ai în continuare? a întrebat-o Medalion, după ce au rămas singuri?

- Mă duc acasă.

- Unde stai? Te voi conduce eu. Așa fată mișto nu trebuie să umble singură.

- Dincolo de stadionul cel mare.

- Dar îți propun ca mai întâi să luăm masa împreună. Pe ziua de astăzi, eu doar o cafea servii la „Tosca”.

- De acord! a fost ea încântată.

Au mers la grădina celui mai luxos restaurant din Oraș. Preț de câteva ore, nu doar au

mâncat, dar au și discutat presărând declarații de dragoste și sfârșind prin înmânarea unui inel deosebit de valoros, Medalion pretinzând că ar fi aparținut ultimului rege al Bavariei, după cum s-a scris în presa germană după dispariția lui de la muzeu.

- Vai, dar ăsta costă o avere, s-a minunat ea în fața frumoasei bijuterii, în gând comparându-l cu toartele sale, „procurate” dintr-un muzeu italian.

- Dar să nu crezi că am dat chiar o avere ca să-l am. Mai există și alte căi pentru asta, a izbucnit el într-un râs care exprima un triumf menit să sporească admirația ei pentru capacitățile sale de a... procura așa obiecte valoroase.

- Singur? a întrebat ea sinceră, de data asta, știind ce înseamnă o asemenea operațiune.

- Nu, cu încă trei prieteni.

- Iar ei?

- Le-a revenit altceva: brățări, salbe, coliere...; de fapt, și eu mai am multe altele. Tot cu ei am șutit și mașina cu care am venit, a vrut să se dea mare Medalion.

- Ei de unde sunt?

- Doi, din Ardeal, unu din Ungaria.

* * *

Relația lor a evoluat. S-au vizitat familiile, în două luni a fost terminată vila cu cinci turnulețe și a fost mobilată corespunzător, au fost la naș, unde au petrecut o noapte întreagă și au pus termen nunții, așa cum și nașul îi vizitase de mai multe ori și primise diverse cadouri, precum și promisiunea de fi în curând în posesia unui „Audi” asemănător.

Dar nu a trecut mult și Medalion s-a trezit... vizitat de către... mascați, cu ordin de percheziție. După aproape o zi de muncă intensă, au plecat cu o colecție serioasă de obiecte dubioase, între care ușor de recunoscut au fost o rangă, două leviere, o bormașină mică, un pistol, o sabie mare, alta mică, cam un kilogram de bijuterii, alte cutii cu instrumente mici, de buzunar, mai puțin de o jumătate de kilogram de droguri...; totodată, mașina „Audi” a fost dusă la un atelier specializat al Poliției, iar Medalion a primit interdicția de a părăsi domiciliul și a fost pus sub urmărire.

Ion R. POPA

CARTEA DE PE ULTIMUL RAFT

Visase atât de mult la clipa aceea magică, încât se fâstâci ca o broșură naivă, proaspăt scoasă de sub tipar și studiată de o domnișoară cu unghii lungi și gene rimelate.

Nenumărați cititori trecuseră pragul micuței biblioteci de școală din mediul rural, împrumutaseră cărțile și le returnaseră, în stare bună, mai puțin bună sau mai „șifonate”, în funcție de manierele fiecăruia sau a propriei filosofii de viață. Ea era robustă, cartonată, eclatantă prin copertile colorate, titlul mare și atrăgător, autorul faimos.

Acum, timpul părea că se scurge implacabil și nu mai stârnește interesul nimănui. Aștepta acolo, în colț, expusă în toată splendoarea, de atât de multe zile încât le pierduse șirul. Aștepta cu interes, cu speranță, cu plictis, cu neliniște, cu disperare *Cititorul*. Cu timpul, se resemnase.

Cu multă vreme în urmă, fusese achiziționată pentru biblioteca școlii, proaspătă și mirosind, încă, a cerneală tipografică, din însăși *Patria Mamă*. Erau vremuri grele, după război, iar rafturile erau aspre, simple și lipsite de eleganță burgheză. Dar câtă fericire, ce vremuri bune! Școlarii veneau să o consulte, în nevoia lor zilnică de a-și face temele, profesorii ce doreau să se pună la punct cu noua limbă la modă. Își amintea cu emoție ziua când însuși *Directorul* binevoise să-i deschidă paginile ce se îmbujoraseră, sub straturile de plumb și cerneală bine imprimată pe obrazul ei neted, de coală de hârtie.

Era fericită și nu conștientiza asta, ca un copil ce-și trăiește anii cei fără de griji și nu înțelege farmecul lor vremelnice. Și anii trecuseră, lăsând-o cam tocită și îndoită pe la colțuri de atâta folosire, dar încă bună și în putere, din ce în ce mai avidă de cititori.

Cărțile vecine o priveau cu o oarecare invidie, destul de prost disimulată, și o bârfeau pe la colțuri, sușotind molcom în interminabilele zile de vacanță, când o plictiseală de nedescris puneă stăpânire pe școală și doar micile bârfe mai înviorau, cât de cât, viața bietelor cărți necitite.

Își recunoștea dependența și își spunea mereu că se poate lăsa oricând dar, în adâncul ei, știa că sunt minciuni și că nu există fericire mai mare pe lume decât să fii dorită, revendicată și folosită, iarăși și iarăși, până la extazul suprem.

Dar anii trecuseră, școala se modernizase, programa școlară se aliniase noilor tendințe din Apus, iar timpurile cele bune zburaseră ca și cum n-ar fi existat niciodată. Școlarii nu mai întrebau de ea, profesorii n-o mai consultau și însăși bibliotecara, vechea ei prietenă, o uitase, în colțul de pe ultimul raft. Acum se decolora la soare, încet și implacabil, uitată de oameni și nebăgată în seamă de noile cărți, tinere și obraznice, etalând coperti tipătoare și promovând noi și tulburătoare reguli de scriere.

Moșia ceas de ceas, resemnată și scârbită, nemaiașteptând nimic și sperând, totuși, în intimitatea filelor ei, la întâlnirea cu *Cel Ales*. Bibliotecara o mai ștergea, o dată pe an, de praful depus și o așeza în colțul ei, alături de „vechituri”, bătrâne tovarășe de raft și foste rivale.

Într-un septembrie plin de lumină, bibliotecara nu mai venise din vacanță și biroul cel vechi mărturisise, șoptind conspirativ, că își redactase cererea de pensionare pe însăși suprafața lui încrețită, brusc, de riduri, exprimând șoc și îngrijorare ce se tot adânciseră în așteptarea verdictului ce se concretiza în ziua aceasta frumoasă, ca o zână cu plete aurii. Așteptau acum, cărți și mobilier laolaltă, cu

neliniște și emoție, sosirea noii bibliotecare. Și-o imaginau în fel și chip: slabă sau grasă, blondă sau brunetă, tânără domnișoară sau mamă cu mulți copii, calmă sau agitată, tăcută sau vorbăreată.

Dar toate scenariile s-au dus de râpă în dimineața în care directorul adusese în bibliotecă și-i dăduse totul în primire un tinerel tuns ciudat, îmbrăcat cu blue-geans și tricou, ca un elev ceva mai mare și rebel. Cărțile rămăseseră stupefiate, apoi se pregătiseră, foșnind în tăcere, de marea întâlnire. Clipa când noul bibliotecar le va lua, le va șterge de praf și le va așeza pe rafturile vechi li se părea incitantă, ca o nemaipomenită aventură.

El, însă, adusese o carte mare și subțire, cu coperti gri și fără tilu, o deschisese pe birou într-o poziție nefirească, și-i consulta mereu paginile intens colorate și într-o continuă mișcare. Se miraseră ele, cărțile, de surata aceasta nouă și ciudată. Li se părea vulgar și ofensator ca o carte să-și miște singură textul și ilustrațiile, ademenindu-și cititorul, dar o invidiau în ascuns și doreau să-i afle secretul. Prietena noastră de pe ultimul raft o pândea neîncetat, privind-o pieziș și nepricepându-i, în raptul capului, strategia.

În dimineața aceea memorabilă, *Bibliotecarul* se îndreptase spre colțul ei, îi observase formele perfecte și textura încă în bună stare, o dăduse jos de pe raft și o privise îndeaproape. Cartea cea veche fremăta din toate filele ei, doar copertile mari și cartonate o mai ajutau să-și țină firea. El o deschisese, își aruncase ochii în fugă peste ea, neștiutor și drăguț, mirosind a after-shave și țigări fine, cu un zâmbet amuzat în colțul gurii.

Apoi, o așează în cutie. Fericirea se spulberase, speranța murise. Bibliotecarul nu înțelegea o iotă, nu știa s-o citească. Dar nici n-o așezase la loc, în colțul ei. Poate că cineva o comandase, iar acum o pusese în cutie s-o trimită prin poștă. Exista, undeva, un *Cititor* avizat. Nu avea nici o așteptare precisă în ceea

ce-l privește, putea fi bărbat sau femeie, tânăr sau bătrân, important era s-o înțeleagă și s-o prețuiască, așa veche cum era, dar încă bine legată și plină de farmec.

Parcursese drum lung, în întuneric, strivită sub un alt vraf de cărți, așteptând finalul acestui calvar și lumina zilei. Se gândea la biblioteca în care va fi așezată, și-o imagina albă sau, poate, culoarea mahonului, sau neagră și lăcuită.

Când a ajuns la destinație, a știut că începe noua ei viață. Auzea zgomotul înfundat al cutiilor bufnite de podea, sunetul ascuțit al cutter-ului sfâșiind banda de scotch și, brusc, un val orbitor de lumină o descumpăni. Când se dezmetici, aluneca lin pe o bandă lungă, alături de alte și alte cărți necunoscute, viitoare tovarășe de raft, ce urmau să umple o bibliotecă mare, mare și splendidă, cum nici nu visase.

Aluneca lin, simțindu-se ușoară ca o frunză aurie în bătaia vântului, până ce senzația de cădere în gol, plescăitul brusc și arsura suferită la contactul cu substanța acidă de topire a hârtiei o făcură să urle, mut și disperat, pentru o nesfârșită clipă. Lumina se stinse brusc, zgomotele deveniră înfundate, foile semnuiară ireversibil și o pace ciudată o copleși, transfigurând-o.

„Закружилась листва золотая
В розовой воде на пруду,
Словно бабочек легкая стая
С замираньем летит на звезду.”

Murmură, cu voluptate, versurile line, în timp ce soarele răsărea din valuri, luminând malurile Donului bătrân și înțelept. Rădăcinile i se înfipseră adânc, adânc în glie, frunzele-i șoptiră, fremătând neînterupt, versuri dintr-o viață trecută și viitoare, iscate în inima lui Serioja cel bălai, din *Vremurile de Aur*.

Florina MIREA

CRISTINA GLORIA OPRÎȘA – DARUL ÎNGERILOR ȘI MIRACOLUL ȚĂPURITURILOR...

Cristina Gloria Oprîșa a absolvit Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj Napoca, în anul 1976 și devine membru UAPR în anul 1990. Artist de o vitalitate extraordinară, Cristina Gloria Oprîșa clădește emoții înalte. Stăpână pe arta sa crează cu ușurință lumi magice alcătuite din firul delicat al unei simple flori de mărar. Cu îndemânare de bijutier scoate la iveală mirifice podoabe de sărbătoare. Formă și culoare exersate în lungi și atente observații fac ca gestul spontan al creației să atingă perfecțiunea. Liniile fine, unduioase, mereu într-un joc al gândului împlinirii, al nașterii crează starea de grație.

Cristina Gloria Oprîșa dă posibilitatea privitorului să afle tainele tehnice ale desenului. Vedem cum punctul devine personaj, apoi crește, transformându-se în linii – creatoare de formă, ce își așteaptă culoarea sau transparența, și ca o încununare a acestor pași, lumina definitorie se revarsă peste forme alcătuiind o bogăție de imagini. Crează planuri, se îndepărtează de ele sau aduce în prim-plan grafia plantelor încărcându-le de lirism cosmic.

Are o perspectivă de largă respirație, pe care ea desenează firele din dar, le răsfiră, le grafiază delicat. Din sensibilitatea plantei, creează lumi –adevărate fresce. Poarta mărarele în anotimpuri, căpătând mereu alte valențe. Mărarele ei iau forma aripilor de înger, e o plutire, e o muzică a sufletului. Lumini și detalii, izbucniri – irizări de fire și puf luminat; intersecții, suprapuneri de tulpini, o lumină transparentă, transcendentă ce irumpe din mijlocul lucrării și își întinde firelele subțiri înspre marginile inflorescențelor.

Prezența astrilor protectori generează o centralitate, un spațiu de interes pe care îi ghicești în planurile mobile ale perspectivei: când foarte prezenți, când difuzi. Există o geometrie organică, o noapte germinativă care adună ca într-un potir semințele snopului roditor. Străbat până la noi străfulgerări de roșu și săgețiu alb.

Cromatică este explozivă, nu este stridentă, ci mai degarabă grăitoare, sugerează galaxii cromatice, stropi și tușe suprapuse. Texturi variate – ce se completează reciproc într-un dialog fecund pentru compoziție. Imagini cinemactice...redau planta din secențe succesive, detalii grăitoare ale unei delicateți ce i-a fost revelată. Face portretele ale inflorescențelor, le așază în albume de familie, le atașază sentimentelor inefabile. Explorează aranjarea pass-partout-urilor, extinde plantele din-

colo de așezarea banală în simple tablouri, sunt „larger then life”. Ornamentul-vedetă – nu decorează, ci performează în prim-plan, sunt centrul privirii, sunt sub reflectoare, depășesc geometria unor rafturi ce le-ar proteja, integra. Medalioane – luna și desenele sale, forma rotundă amintește de echilibrul perfect al naturii, al cosmosului, rituri înaripate, domolite în cercuri inflorescență, daruri – scipiri ale unei revelații. Artista, atât de mult s-a documentat, a privit planta îndelung, încât a integrat-o vieții, a înțeles-o dincolo de cuvinte, a trăit-o.

O altă tema dragă a artistei, asupra căreia s-a aplecat recent, este fascinantă lume a Țării Oașului. Așa a apărut ciclul *Țăpurituri cromatice*. Poposind în misterioasa lume a Țării Oașului, artista ne prezintă o serie de lucrări care s-au născut spontan, dintr-un singur gest-strigăt. Era de așteptat ca artista să se apropie de ținutul majestuos al Maramureșului, de culoarea locală, de nucleul original al vieții maramureșene. Cu spiritul ei înalt, curajos, cu bucuria de a descoperi detalii semnificative, Cristina Gloria Oprîșa integrează tradiția maramureșeană într-un izbutit joc-danț-culoare, pentru că țăpuitura ei este particulară, vezi vârtejul horei în lucrările Gloriei Oprîșa – basmale, port popular, cămeși...mieriul caselor din Maramureș... Clocot de culoare, izbucnire a culorii în strigăt, în țăpuitură... Mărgelitul, ritualul nunții, cununa miresei, baticurile ce flutură în ritmul alert al horei, iată teme pe care artista le explorează cu rapiditate, cu spontaneitate tumultoasă. Cunoaște foarte bine lumea satului, cea a celebrărilor comunitare care antrenează energii și le ordonează simbolic.

Artista este plină de energie, este dinamică – generează tumult cromatic, dar și verbal. Cu un entuziasm ieșit din comun, crează evenimente culturale devenite o obișnuință a anului, căci, neobosită, a reușit să aducă Salonul Micului Prinț la a XXIV-a ediție și nu este de loc ușor să poți prezenta artiști din toată țara. Micul Prinț este o temă ce a inspirat generații și nu a rămas străină nici Cristinei Gloriei Oprîșa, care în anul 1996 iniția prima ediție a *Happeningului Micul Prinț*.

Creația artistei Cristina Gloria Oprîșa se impune în arta contemporană printr-un stil bine exersat, prin siguranța execuției, limpezimea ideii și în special a tehnicii cu care își exprimă temele sale.

Aurora Speranța CERNITU

DIN VIAȚA CULTURALĂ CRAIOVEANĂ

Simpozion. Între manifestările care s-au desfășurat la Craiova, cu prilejul Zilei Culturii Naționale și aniversării nașterii marelui poet Mihai Eminescu, s-a aflat și simpozionul de la Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Grigore Teologul”, organizată de această prestigioasă școală, împreună cu Mitropolia Olteniei, Universitatea din Craiova, Inspectoratul școlar județean Dolj, Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor din România și Filiala Craiova a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România. Cu acest prilej a fost evocată personalitatea poetică, jurnalistică și civică a lui Mihai Eminescu, prin prelegeri care au adus auditoriului un plus de informație, dimensiunile profunzimii și perenității ideilor acestuia, precum și poezii și fragmente semnificative din creația sa. Astfel: prof. univ. dr. Ioan Lascu, președintele Filialei Craiova a USB, a vorbit despre *Actualitatea publicistică a lui Mihai Eminescu*; prof. dr. Mircea Pospai, președintele Filialei Craiova a UZPR, despre *Jurnalistică a lui Mihai Eminescu*; prof. univ. dr. Ștefan Vlăduțescu, despre *Imaginea dominantă a liricii eminesciene*; prof. dr. Dan Ionescu, de la Colegiul National „Nicolae Titulescu”, despre *Etapale creației eminesciene*; prof. Nicolae Părvulescu, scriitor, despre *Poezia eminesciană în actualitate*; prof. Marius Robu, scriitor, despre *Opera poetică a lui Mihai Eminescu, Psaltirea limbii române*; prof. univ. dr. DHC Vladimir Iliescu, de la Universitatea din Aachen (Germania), despre *Cei trei mari prieteni: Mihai Eminescu, Veronica Micle, Ion Creangă*; diacon prof. dr. Ionuț Adrian Pătularu despre *Mihai Eminescu și universul religiei*. Au fost prezentate și două momente artistice: *Recitalul de poezie eminesciană*, în interpretarea elevilor semina-riști coordonați de către profesor Tanța Delcea și piese muzicale oferite de corul Seminarului, dirijat de către asist. univ. dr. Victor Șapcă, sub

genericul *Cântece patriotice din lirica eminesciană*.

X

Aniversare. În ziua de 20 februarie, poetul, profesorul, criticul literar și traducătorul George Popescu a fost sărbătorit la împlinirea vârstei de 70 de ani. Cu acest prilej, la Biblioteca „Alexandru și Aristia Aman” au fost lansate volumul de proză „Stropi de emoție”, de Armando Guidoni, și volumul de poezie „Scrisoare pentru tata”, de Aldo Onorati, traduse din limba italiană. Cele două volume au fost prezentate publicului de profesorul universitar Elena Părvu, profesor Carmen Făgețeanu și poeta Camelia Radulian, moderator fiind scriitorul Mihai Firică, membru în Comitetul de conducere al Filialei Craiova a Uniunii Scriitorilor. Poetul George Popescu a debutat publicistic în anul 1965, în Revista *Ramuri* și editorial în 1984, la Editura Scrisul Românesc, cu volumul *Desprinderea de brumă*. A publicat numeroase volume de poezie, eseu și critică literară, precum și peste 30 de traduceri din literatura italiană. Ca o continuare a sărbătoririi, pe data de 2 martie a fost lansată antologia de poezie a lui George Popescu, cu titlul *Casă singură stând în picioare*, apărută la Editura Eikon. Au prezentat cartea: Mihai Ene, Petrișor Militaru, Horia Dulvac, Ion Munteanu, Vianu Mureșan și Valentin Ajder.

X

Recital poetic. Cunoscutul actor Emil Boroghina a prezentat, pe 22 februarie, premiera recitalului de poezie populară *Cântecul vârștelor*, spectacol care face parte dintr-un program de manifestări speciale, dedicate prezenței României la președinția semestrială rotativă a Consiliului Uniunii Europene. Prima parte a spectacolului, dedicată „Vârștelor omului”, urmărește drumul vieții „de la leagăn până la mormânt” – cum se subliniază în programul de sală – , cu dragostea de lume și de cântec (*Doină, doină,*

cântec dulce/ Când te-aud nu m-aș mai duce), cu greutatea vieții (*Semănat-am grâu de vară/ Și-am cules numai negară*) sau cu conștientizarea morții (*Legănă-te, vârf de nuc/ Că din viață eu mă duc*). Cea de a doua parte cuprinde patru dintre cele mai cunoscute balade ale neamului – „Miorița”, „Ciobănașul”, „Toma Alimoș” și „Meșterul Manole” – grupate sub genericul „Vârstele umanității”, sugerând drumul de la resemnare și lipsă de revoltă, până la acțiune hotărâtă și, mai departe, la prefigurarea idealului omului creator – cum remarcă criticul Liviu Rusu. Fundalul muzical, care dă forță recitalului, a fost imprimat la începutul anilor '70, cu sprijinul interpreților Gheorghe Roșoga, Mariana Bălănescu și inegalabilului Gheorghe Zamfir. Scenariul aparține lui Emil Boroghina, iar regia Alinei Hristea.

Târg de carte. „Caravana Gaudeamus”, parte a cunoscutului târg de carte realizat de Radio România, a poposit la Craiova, pentru a optprezecea oară, în perioada 28 februarie – 3 martie a.c. Și de data aceasta, manifestarea s-a bucurat de interes, atât din partea editorilor și distribuitorilor de carte, cât și din partea publicului din Cetatea Băniei. În cele 45 de standuri și-au prezentat cărțile 50 de expozanți, mii de volume, din toate domeniile, aflându-se la îndemâna cititorilor craioveni. Târgul s-a făcut

simțit în viața culturală a orașului și prin cele peste 50 de manifestări cu public, între care un rol important l-au avut lansările de carte, dezbaterele organizate de Radio Oltenia, Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor și Filiala Craiova a Uniunii Ziariștilor, concursul de poezie „Mircea Nedelciu”, premiarea olimpicilor. Pe parcursul târgului s-a desfășurat și proiectul „Cărțile se întorc acasă”, inițiat încă de la ediția din 2010, prin intermediul căruia vizitatorii au avut posibilitatea de a dona cărți din bibliotecile personale, pe care le-au citit sau de pe care au studiat, spre a merge la biblioteci publice din mediul rural. Concursul „Miss Lectura” și *Tombola Gaudeamus*, ambele cu premii atractive, au întregit paleta de evenimente, iar numărul iubitorilor de carte, care au trecut pragul târgului, a fost estimat de organizatori la aproape 10.000.

Dr. Rodica Pospai-PĂVĂLAN

șef serviciu relații cu publicul la
Biblioteca „Alexandru și Aristia Aman”

Fotografii de la dezbaterile „Generații literare”, organizată de Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor din România

UN STUDIU COMPARATIV

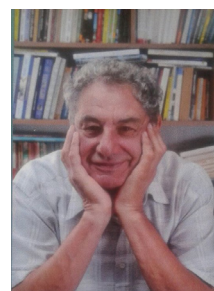
Universitarul Teodor Oancă (poet, dramaturg, eseist) își surprinde cititorii cu volumul „Contribuții onomastice”, apărut la finele anului trecut în Editura Grafix. Acesta întreprinde serioase studii lingvistice care satisfac curiozitatea celor interesați de a-și cunoaște istoria și originea numelui personal și de familie. Cercetări aplicate sunt făcute pe nume moldovene, argeșene, sârbești, maghiare și de familie din orașul Băilești, având la bază o bogată bibliografie. Autorul citează studii și articole de referință, semnate de nume sonore ale lingvisticii românești, între care Bogdan Petriceicu Hașdeu, Ovid Densusianu, Alexandru Graur, Iorgu Iordan, Ion Coteanu, Gheorghe Bolocan.

Într-o exprimare clară coerentă și documentată, Teodor Oancă îmbină cunoștințele științifice furnizate de materialul bibliografic cu pertinente observații de autor. Astfel se crează noi și lămuritoare puncte de vedere privitoare la terminologia credinței creștine, impusă odată cu însușirea limbii latine de către populația geto-dacă: biserică/basilica, a boteza/baptizare, păcat/peccatum, scriptură/scriptura, înger/angelus etc. Suportul cercetării lingvistice îl reprezintă datele și considerațiile istorice, religioase, sociale etc.

Teodor Oancă menționează o serie de nume biblice și calendaristice traduse în română din latină, greacă, ebraică, slavă etc: Avram, Ioan, Gabriel, Daniel, Bogdan, Dragoș, Marcu, Mihail, Alexe, Anania, Antonie, Dumitru, Toma etc. Actul de bază al creștinării a fost și rămâne botezul, prin care cel botezat primea nume de sfânt, în locul numelui considerat păgân.

Calendarul ortodox român din 1863 cuprinde 1052 de sfinți cu nume biblice și

calendaristice. De-a lungul timpului, din numele personale au rezultat numele de familie, astfel că în 1994 un număr de 3768321 persoane purtau acest nume.

Din catagrafia Episcopiei Râmnicului de la 1845, Teodor Oancă oferă numeroase exemple și comentarii interesante privitoare la cele 3-4 generații de preoți din aceeași familie. La sfârșitul fiecărui studiu lingvistic, autorul înseamnă și concluzia științifică de bază care se impune, pentru ca împreună cu celelalte concluzii să se creeze unitatea întregului ansamblu.

Interesante sunt și analizele aplicate poreclelor din diferitele arii dialectale, care formează nume de persoane sau de familie: Bubui, Pălălău, Găvozdea, Boierică etc.

Cititorul interesat constată mulțimea numelor cu sufixul- escu, prin cumpărare de funcție onorifică: Popescu = 132424; Ionescu = 73385; Georgescu= 30198 și în continuare Petrescu, Stănescu, Duțescu etc.

O cercetare exhaustivă este întreprinsă de Teodor Oancă în studiul numelor de familie din Băileștii de Dolj, când sunt luate în considerație 574 nume, care deschid o adevărată fereastră către spațiul matricial. Prin comparație, după exodul masiv al românilor din țară, numele de astăzi nu mai oferă identitate națională și se crează confuzii onomastice cu italienii, spaniolii, germanii, englezii etc.

„Contribuții onomastice”, pe orizontala timpului și spațiului, este un studiu comparativ articulat cu observații ce merg pe linia bu- nului simț și autorității științifice.

Dumitru DUȚĂ

MEDALION CESARE PAVESE: 110 ANI DE LA NAȘTERE (1918 -1950)

Volumul de poezii *Lavorare stanca* (1930) a însemnat o adevărată revoluție, inclusiv din punct de vedere tehnic și prozodic, punând în paranteză însăși tipologia modelelor poetice contemporane. Poezia lui Cesare Pavese a intenționat să fie o poezie-povestire, lipsită de imagini retorice, livrești, bazată pe fapte esențiale și cât era cu putință de clare, simple și obiective, în opoziție cu poezia abstractă a ermeticilor tip Piero Bigongiari sau Mario Luzi. Exemplul unui limbaj amprentat de naturalețe i-a fost oferit de torinezul Guido Gozzano (1883-1916), cu felul său firesc de a numi lucrurile și evenimentele pe fundalul cenușiu al cotidianității.

Cu totul diferite vor fi însă poeziile din ultimele două culegeri ale poetului și romancierului piemontez, *La terra e la morte* și *Verrà la morte e avrà i tuoi occhi*, publicate postum de Editura Einaudi (Torino, 1951). Dicțiunea poetică devine mai fluidă, discursul liric se bazează pe imagini care nu mai au o relație directă cu un fapt anume sau un obiect specific. Conexiunile cu realitatea sunt cvasi abolite, respectivele versuri părând să fie o revizitare a repertoriului petrarchesc și leopardian, inclusiv din punctul de vedere al motivelor poetice, ca de pildă binomul iubire-moarte, puse într-o nouă perspectivă, și anume cea a mitului.

Este trecerea de la o poezie concepută ca povestire la poezia-cântec ce adoptă versul scurt, forme și ritmuri melodice, biografismul.

La începutul anului 1950 Cesare Pavese se află la Roma. Cetatea Eternă îl dezamăgește prin climat și reșezarea agresivă a categoriilor sociale. În această stare sufletească o cunoaște pe Constance Dowling, venită în Italia cu sora ei Doris, care jucase în filmul neorealist "Riso amaro", alături de Silvana Mangano, Vittorio Gassman și Raf Vallone. Fapt e că în ultimul an de viață, la 42 de ani, se îndrăgostește de mai tânăra Constance. Reîntors la Torino, are ocazia s-o revadă: venise într-un fel de scurtă vacanță, o ocazie în plus de a flirta cu un celebru literat italian, traducătorul, printre altele, al lui Melville în italiană (*Moby Dick*). Merg împreună în stațiunea turistică montană Breuil - Cervinia (Val d'Aosta), dar spre repetata deziluzie a lui Pavese, Constance trebuie să plece rapid în America pentru a-și încerca norocul la Hollywood. Contractul ei era mult mai important decât investiția sentimentală profundă a unui individ complicat și aproape plictisitor în felul de a-i face avansuri. Strega pentru romanul *La bella estate*, în iunie 1950, nu-l poate scoate din starea de deprimare în care se afundase. Dezamăgirea amoroasă pricinuită de indiferența actriței americane, adăugându-se depresiei de tip existențial, politic, ideologic, l-au determinat să se sinucidă pe 27 au-

gust într-o cameră de hotel din Torino, înghițind conținutul a 16 pliculețe de somnifer. Faimosul său jurnal, *Il mestiere di vivere, 1935-1950*, ce nu ocolise, ba dimpotrivă, o promovase arătându-i cu degetul pe cei subjugăți de ideea sinuciderii fără să o pună în aplicare (tip Cioran) se termină cu fraza: „Toate astea îmi fac greață. Cuvintele, inutile. Un gest. Nu voi mai scrie”. Cesare Pavese și-a încheiat viața ca practicant și victimă totodată a „viciului absurd”, un fel de obsesie și zbucium al autodistrugerii spre a-și descoperi, penaliza și răscumpăra propriile lașități, și totodată spre a marca puncte în contra destinului.

VOLUME REPREZENTATIVE:

Lavorare stanca, Florența, 1936, ediția a doua Torino, 1943

Verrà la morte e avrà i tuoi occhi, 1951

Poesie edite e inedite, Torino, 1962 (a cura di Italo Calvino)

Din *Lavorare stanca*

FEMEI PĂTIMAȘE

Fetele la apusul soarelui se bagă în apă,
Pe când marea se evaporă, cât vezi cu ochiul.
În pădure frunzele tremură, iar când ies afară
Precaute călcând pe nisip, se așează la țarm. Spuma
Își vede de jocurile ei zbuciumate cât e țarmul de lung.

Fetelor le e teamă de algele scufundate
Sub valuri, căci te-apucă de picioare și de umeri:
De tot ce-i goliciune a trupului. Se-ntorc repede la mal,
Zicându-și pe nume, și uitându-se una la alta.
Chiar și umbrele pe fundul mării, în beznă
Sunt enorme și se văd mișcându-se șovăitoare,
Parcă atrase de trupuri ce trec. Pădurea
E un refugiu tihnit pe când soarele asfințește,
Mai sigur ca prundișul, dar fetelor negricioase
Le place să se arate stând încolăcite-n cearșaf.
Stau între ele pe vine, trăgându-și cearșaful
Pe picioare, scrutând întinderea mării
Ca pe o pajiște sub soarele muribund. Ar cuteza vreuna
Dintre ele să se-ntindă goală pe-o pajiște? Din mare
Vor să tresalte algele, ce se ating de picioare,
Gata să-nșface și să-mpresoare trupul tremurător.
Există ochi în mare, care se întrevăd uneori.
Străina aceea necunoscută care înota nopțile
Singură și goală, în întuneric atunci când luna se-ascunde,
A dispărut într-o noapte și de-atunci nu se mai arată.
Era corpolentă și trebuia să fi fost alb-orbitoare
Ca ochii de pe fundul mării să fi ajuns pân' la ea.

Geo VASILE

OMAGIEREA ACADEMICIANULUI GRIGORE BRÂNCUȘ

În ziua de 20 martie 2019 a avut loc în Aula Academiei Române omagierea academicianului Grigore Brâncuș cu prilejul aniversării vârstei de 90 de ani. Personalitate proeminentă a lingvisticii românești, profesorul Grigore Brâncuș s-a impus în aproape șapte decenii de activitate didactică și științifică, acoperind domenii variate ale științei limbii, cum sunt gramatica, istoria limbii române, dialectologia, istoria limbii literare, lexicologia, onomastica.

Festivitatea a fost inaugurată de acad. Ioan-Aurel Pop, Președintele Academiei Române, care a evocat aportul academicianului Grigore Brâncuș la dezvoltarea lingvisticii românești, remarcându-se încă de tânăr ca discipol al lingviștilor Alexandru Rosetti, Iorgu Iordan, Ion Coteanu.

Cuvinte de apreciere a vastei activități didactice și științifice a profesorului Grigore Brâncuș au rostit acad. Eugen Simion, Președintele Secției de Filologie și Literatură a Academiei Române, prof. univ. Gabriela Pană Dindelegan, prof. univ. Gheorghe Chivu și prof. univ. Nicolae Saramandu – membri corespondenți ai Academiei Române, precum și profesorul Mihai Cimpoi, membru de onoare al Academiei Române, care a transmis un călduros salut din partea Academiei din Republica Moldova.

Profesorul Gheorghe Chivu i-a înmănat sărbătoritului un volum omagial, la care au colaborat cu articole cadre didactice universitare și cercetători științifici din centrele universitare românești, precum și specialiști de peste hotare. Volumul cuprinde 600 de pagini, avându-i ca editori pe Gheorghe Chivu și Cătălina Vătășescu.

Volumul omagial se deschide cu un Cuvânt înainte, din care rețin: „Savant creat prin contactul permanent dintre știință și exercițiul didactic, îndrumător a numeroase generații de studenți și doctoranzi, profesorul Grigore Brâncuș a atins cu răbdare și înțelepciune vârsta de aur”.

În paginile 11-18 sunt prezentate date biografice semnificative (s-a născut la 20 martie 1929 la Peștișani, jud. Gorj) și bibliografia selectivă a lucrărilor științifice.

Dintre contribuțiile remarcabile ale acad. Grigore Brâncuș un loc important ocupă *Dicționarul limbii române moderne* (redactare de etimologii), 1958; *Sinteze de limba română* (coordonare împreună cu Th. Hristea), 1972; *B.P. Hasdeu, Etymologicum Magnum Romaniae*, ediție de text, studiu introductiv și indici, vol. I-III, 1972; *Vocabularul autohton al limbii române*, 1983; *Gramatica limbii române. I. Morfologia* (în colaborare cu Manuela Saramandu), 1998; *Concordanțe lingvistice româno-albaneze*, 1999; *Studii de istorie a limbii române*, I-III, 2007, 2008, 2013.

Referindu-se la această ultimă lucrare menționată, acad. Alexandru Boboc citează cuvintele autorului, exprimate în primul volum: „româna este unitară în planul formelor, căci sistemul ei de norme morfologice este în întregime latin” (p. 24). Este reținut și punctul de vedere al acad. Grigore Brâncuș referitor la evoluția limbii române potrivit tendințelor latinești. Relațiile lingvistice româno-albaneze au constituit o preocupare permanentă a acad. Grigore Brâncuș.

Pe baza unor riguroase criterii de cercetare comparativ-istorică, acad. Grigore Brâncuș a identificat elementul lexical traco-dac din limba română, fiind considerat o autoritate în acest domeniu. Studiile de istorie a limbii române ale profesorului Brâncuș se înscriu pe linia promovată de clasici ai lingvisticii românești, ca o replică la tendințele aberante promovate de unele persoane din țară, dar mai ales din străinătate, potrivit cărora limba română este continuatoarea directă a limbii vorbite de daci, limbă indoeuropeană ca și latina, de unde „apropierea” dintre limba română și latină.

Personalitățile care au vorbit la această festivitate de omagiere a profesorului Brâncuș au scos în evidență crezul academicianului potrivit căruia un lingvist care s-a consacrat într-un anume domeniu de cercetare lingvistică nu se poate rupe de studierea istoriei limbii. Aceasta reprezintă punctul de plecare în cercetări lexicologice, dialectale, de gramatică.

Teodor OANCA

IOANA GRECEANU - O POEZIE LUCIDĂ, TĂIOASĂ, CA UN LASER

Primul meu contact cu poezia Ioanei Greceanu a fost unul șocant. La lansarea ultimului ei volum de versuri, am avut senzația că citesc o poezie *insuportabilă*, în sensul prin care defineam eu însumi poezia: "o esență tare, /amețitoare, /o tensiune lirică/insuportabilă/care, în clipele supreme, / ar putea ucide". Mărturisesc că de mult nu am mai citit un asemenea tip de poezie, care vine, mai ales, din partea unei femei, adică a unei sensibilități aparte, specifice. Poezia ei este de o mare densitate de idei, înalt intelectuală, dar și încărcată de sensibilitate. O poezie **lucidă**, tăioasă, ca un laser, o autoanaliză dramatică privitoare la rosturile poeziei, la condiția umană, la condiția femeii, care nu iartă nimic, care supune totul fără menajamente, ironică și autoironică, într-un limbaj esențial, eliptic, de o maximă concizie expresivă, ermetic, care vizează absolutul, care mă duce cu gândul la Ion Barbu. S-a și vorbit, în cazul Ioanei Greceanu, despre o anume *difficultate* a receptării, venită tocmai din ceastă perspectivă a concentrării expresiei stilistice. Aceasta este însă o falsă problemă. Poezia nu se adresează oricui sau, mai exact, ea nu se oferă dintr-odată, presupune un efort intelectual, o participare creatoare din partea cititorului, luat ca martor sensibil, obligat să colaboreze cu autorul la actul de creație.

Astfel, încă de la volumul de debut, **Poeme în pierdere**, Editura Eminescu, 1999, titlu șocant (ca și celelalte din volumele următoare), își afirmă puternica personalitate. Poetul Cezar Ivănescu a intuit de la început câteva trăsături esențiale ale talentului Ioanei Greceanu: "Ioana Greceanu este, indiscutabil, o foarte bună poetă, posesoare a unui discurs poetic sobru, rafinat, inteligent, fără stridențe, fără locuri comune, discurs poetic aducând la suprafață zonele de adâncime ale ființei. De la început și până la sfârșit, volumul ei de poeme este seducător la lectură printr-o egalitate stilistică fără păcat, într-un anume sens, previzibilă. Stăpână deplin pe o tehnică poetică fără cusur, nu-i mai rămâne Ioanei Greceanu decât să devină imprevizibilă și, dacă se poate, sublimă."

Ioana Greceanu este, de fapt, o poetă imprevizibilă și sublimă în fiecare vers. Volu-

mul acesta este o meditație gravă, profundă asupra artei poetice, asupra condiției umane, asupra rolului și destinului individului în societate și în lume. Iată o **artă poetică** reprezentativă: **Cruciada cuvintelor** : "Să trimitem la solduri aceste cuvinte/s-au ieftinit prea mult,/spune negustorul de cuvinte,/negoțul cu ele nu mai este rentabil". Statisticienii spun și ei că "s-au înmulțit prea mult" și că "plutesc bancuri de cuvinte/ care întunecă soarele", iar semiologii cer "să ardem aceste cuvinte bolnave", a căror carne "împrăștie mirosuri fetide/arome grele", în timp ce materialistii ne invită "să ne hrănim cu sângele lor foamea de real". Dar toți, absolut toți cer "să ardem, să ardem cuvintele". Este clar, deci. Cuvintele și-au **pierdut** valoarea ("poeme în pierdere!"). s-au ieftinit, s-au tocit, sunt bolnave, "în dicționare/leșurile lor au intrat în putrefacție". În poezia Ioanei Greceanu se simte permanent un plânset confuz ("Acest plânset,/care mocnește în mine"), o suferință născută din lipsa de speranță, cu dorința unei noi nașteri, "în chinuri, a doua zi" (**Acest plânset**). Ea are viziunea halucinantă a uciderii pruncilor nenăscuți, care îi populează sângele, uciderea pruncilor virtuali: "Toți pruncii pe care nu i-am născut,/pe care nu-i voi naște nicicând" și care-o secătuiesc de viața pe care nu le-a dat-o. Ea trăiește acut vina tragică de a nu putea naște, vinovată fără vină. Femeia care își reproșează că nu și-a îndeplinit misiunea, destinul ei de femeie de a naște prunci. Reproșul virtual al acestora ("mă muștră blând"), coșmarul ("mă urmăresc adânc în vise (**Uciderea pruncilor**)).

Poezia erotică a Ioanei Greceanu e una stranie. Atipică. Ea nu seamănă cu nimic din ce s-a scris la noi. Doar la Marta Petreu am întâlnit o detașare atât de lucidă și vehementă, ironică și autoironică, de o mare forță a expresiei. **Toată viața m-am răsucit după tine** e un titlu ciudat, care trimite la un altul, cel din ultimul său volum de versuri, **Noduri, verigi și răsuciri** din 2017. Primele două versuri sunt superbe: "Toată

iarna m-am răsucit după tine/ ca floarea soarelui după Soare". Nevoia de dragoste și dăruirea totală: "Ți-am pus inima pe taler,/ ofrandă,/ creierul meu foșnitor. ca o coroană de gorun/ te-am lăsat să mi-l umpli cu har"- nevoia de împlinire spirituală, dar dezamăgirea, scufundarea dureroasă în trecut, pierderea iubirii ("și nu te-am găsit"). Reproșul, ștergerea urmelor, sămânța din punctul zero "dintr-o angiospermă/s-a transformat într-o stea".

În următorul volum, **Singurătatea poartă o pelerină roșie**, Editura Junimea, Iași, 2003, încifrarea e maximă, ermetismul capătă forme abstracte, dar, așa cum bine observa Cezar Ivănescu, "câteva poeme ...anunță o mare poetă în devenire". Dar, dincolo de conceptualizarea simbolurilor, se simte acut sentimentul de înfiorare în fața condiției umane tragice. "Câtă luciditate, atâta dramă", spunea Camil Petrescu. "Mi-am privit în față toate viețile/cât mai singură, încăpătoare și strâmtă/câtă privire, atâta viață", spune Ioana Greceanu (**Mi-am privit în față toate viețile**).

Singurătatea poartă o pelerină roșie, poemul care dă titlul volumului, este un asemenea exemplu: "Căci și eu am cunoscut singurătatea/singurătatea poartă o pelerină roșie, grea/n-o poți atinge, n-o poți lovi/lasă doar urme adânci unde stă/în care te îngroapă de viu, puțin câte puțin". Scrisul lasă pe hârtie "semne ciudate,/litere sângerânde/ca un chip rănit în oglindă".

Nichita Stănescu spusese cândva: "Eu nu sunt decât o pată roșie de sânge care vorbește." În altă parte, el definește în termeni metaforici știința subtilă pe care a creat-o și care se numește "hemografie, adică scrierea cu tine însuși". Ceva asemănător întâlnim și în cazul poeziei Ioanei Greceanu. ("Litere sângerânde"). Într-o altă poezie, ea consideră cuvintele ca o pavăză, apărătoare de rău: "fără să ne vedem,/ne îmbrățișam pe dinlăuntru cuvintelor/le foloseam ca pe o pelerină/de viață rea, câinească". (**Și după aceea veniră alte zile**). Chiar și cuvintele sunt singure: "Cuvânt singur lângă cuvânt singur, așa/începe orice poem". Alteori, coborând simbolic "treptele abrupte ale poemului", autoarea ajunge la sensurile mai profunde ale textului, identificându-se metaforic cu scribul egiptean, care are chipul încordat, privirea halucinantă, și

mâna atentă pe tăblița de scris: "mâna mea întâlnește mâna lui", apoi plonjarea în adâncuri, "în liniștea sufletului embrionar". (**Treptele poemului**). Intrarea în poem, imprecisă, e ca "explozia unei stele/în creierul cu care visezi". Viețuirea în poem e, de asemenea, imprecisă, "de parcă ai vorbi cu limba altcuiva". Sensul poemului: de a-ți cunoaște viața, destinul, moartea. (**Și eu am călătorit**). O definiție stranie a scrisului: "Scrisul acoperă hârtia de semne cum nisipul/îmi acoperă talpa"... "scrisul e/ nisipul pe talpa goală, mergând noaptea, desculț, în desert". (**Merg în întuneric**).

Al treilea volum al autoarei, cu un titlu la fel de șocant, **Cu o sabie imprevizibilă începe ziua**, Editura Vinea, București, 2007, se înscrie în aceleași coordonate. Volumul se deschide, programatic, cu o **Odă nervoasă**, care este un elogiu adus Creierului, organul suprem în întreaga poezie a autoarei, sediu al gândului, al inteligenței, cel care pune în mișcare lumea, universul, sufletul apatic: "Sus creierul!/căci sufletul somnolează/să scurtcircuitem cu nervii noștri cerebrali/nervii apatici ai sufletului/și să-i redăm nervozitatea/ să-i înfigem ca pe niște ace inteligente/pe toată suprafața pielii sufletului/să-l facem să vibreze în el toată ferocitatea creierului/de a simți totul cu inteligența". În viziunea autoarei, lumea este "labirintul exterior al creierului meu...iar pentru lume nu există altă explicație/decât faptul că există creierul meu". Pentru poetă, "lumea încetează/acolo unde neuronii mei încetează/și viața mea se întinde doar/până unde ajunge creierul meu". Universul însuși, "cu formele lui vizibile/sau invizibile, este neurogen/și însuși soarele cu razele lui,/este un creier cu toți nervii luminoși ieșiți în afară". Nervii cerebrali, "corzi, supercorzi", întinși la maximum, mișcă lumea, ("toate lucrurile sunt înervate printr-un/exces al nervilor mei"), de aici, un elogiu al enervării, ("Binecuvântată fie deci enervarea"). Logosul divin ("La început a fost Cuvântul") devine "La început a fost enervarea", însăși Creația, însuși Cuvântul fiind rodul acestei tensiuni magice. Pentru poetă, ziua începe "cu o sabie imprevizibilă": "mâna mea dreaptă (mâna care scrie) ia forma capului meu/se mulează pe oasele țestei sale/ca orice instrument de șlefuit marmura". Capul, sediu al creierului, simbol al rațiu-

nii, al inteligenței, " capătă o formă sferică perfectă/ca un cap de Brâncuși/fără inimă/se desprinde de gât și toate cuvintele/care vin din viscere/se răspândesc pe pântece/și alcătuiesc un fel de armură, un text impenetrabil".

Un alt volum, **Fragment dintr-un viu**, Editura Tracus Arte, București, 2012, la fel de șocant ca și celelalte, reia temele cunoscute, într-o concentrare maximă a expresiei. Poeta afirmă că își caută identitatea, dar ea și-a găsit de mult această identitate, inconfundabilă, acum doar accentuează anumite laturi ale ei. Astfel, într-o poezie programatică, ea redefinesc dominanta stoică, supusă controlului rațiunii, în detrimentul celeilalte părți, emotive, care plânge pentru o durere abstractă, incontrolabilă: "mă doare o parte a capului/cea stoică, cea nelacrimogenă/pe care o controlez cu rațiunea/cealaltă plânge în voie abundent/pentru o durere abstractă, incontrolabilă".(**Plâns din cap**). Totodată, poemele reprezintă o încercare de definire a artei sale poetice. Poezia îi apare ca o sinucidere virtuală, ca o absolută, totală dăruire a ființei: "aș vrea să-mi tai venele în direct în poezie/aș vrea să mi se scurgă tot sângele în poezie". Poezia e ca o rană a creierului: "Eu mă rănesc la cap/cu propria mea poezie".(**Singurul lucru întunecat**). Ea însăși devine "un text/ scris cu un creion cu vârf ascuțit/care-mi pătrunde în piele până la sânge".(**Decât un text**). Autodefinindu-se, poeta afirmă unicitatea poeziei sale: "nu fac parte din nicio listă din niciun repertoriu/din niciun azil de pe niciun continent al milei". (**E prea târziu pentru o fotografie de grup**). Organul ei cel mai prețios, creierul, suferă ("cineva sparge gheață de câteva zile pe creierul meu"), lumea i se pare o scenă obscură, poeta trăiește un coșmar ("coșmarul îmi electrizează capul"), iar între creier și limbă se creează o tensiune maximă, viața i se pare trucată, iar inteligența devine "constrictore/ca un gâtlej de șarpe Boa"; "mă întind ca o coardă gata să se rupă între creier și limbă/cu fiecare cuvânt începe viața trucată".

Ultimul volum al autoarei, **Noduri, verigi și răscruci**, Editura Tracus Arte, 2017, este reprezentativ pentru întreaga ei creație. Titlul, atipic, spune totul. Așa sunt și versurile. Șocante. Voi remarca de la început cultura autoarei, care se vede nu numai din numeroasele citate, ci

din însuși conținutul poemelor, în care poeta demonstrează o asimilare creatoare a marilor experiențe poetice ale ultimelor două secole de poezie, asumându-și "riscul pe cont propriu" de a scrie. Ea descrie totul dintr-o dimensiune interioară foarte personală, depresia nervoasă dezvoltând laturi stranii, inconfundabile ale unei realități subiective, dramatice, dar de o mare frumusețe a expresiei.

Volumul se deschide, programatic, cu poezia **Vârful Omu**, care este, într-un fel, o recapitulare a principalelor teme ale autoarei: rigiditatea, boala somnului, lanțul familial, tribunalul sentimentelor, moartea din patul conjugal, măștile lipite pe fețe, alienarea, aneantizarea, morbidețea, seceta, frigul, foamea, setea/etc. "ca să scapi de toate/ urcă pe Vârful Omu", spune poeta. Vârful Omu e un simbol al purității, al înălțimilor, al sacrului, al divinității. Poeta care mărturisește:"am ars toate etapele: iubirea, tristețea, mândria, revolta, hohotele", a trăit toate experiențele, se raportează mereu la sine, încercând să definească rolul și rosturile poeziei, care este resimțită cu o maximă intensitate:"trăiesc poezia disperat și lucid/ca un medic/ care experimentează/ pe propriul organism/ un medicament riscant, care-l poate uide/dar potențial salvator pentru o boală incurabilă./Poezia este un copil negru/ pe care-l naște o femeie albă". (**O bucată de rocă**). Eu însumi defineam undeva poezia ca " o esență tare, /amețitoare, /o tensiune lirică/insuportabilă, /care în clipele supreme/ar putea uide". Impecabile din punct de vedere stilistic, poemele Ioanei Greceanu, excepționale, se impun ca o literatură de prim rang, de care poezia română contemporană are mare nevoie. Ca și în cazul muzicii, care trebuie doar ascultată, poezia Ioanei Greceanu nu are nevoie de comentarii, oricum, paralele cu textul, ea trebuie citită cu atenție, cu înțelegere, cu gravitate, pentru că poezia, ca și muzica, este un domeniu misterios, care nu poate fi tradus printr-un alt limbaj, comun, comercial, chiar dacă este vorba de același material: cuvintele!

O observație finală: puritatea desăvârșită a copetilor albe, sobre, ca și imaginile discrete ale autoarei, în perfectă concordanță cu conținutul poemelor. Privindu-i fotografiile, înțelegi perfect gravitatea, eleganța, atitudinea meditativă și rafinamentul poeziei sale.

Ion HAINES

„JOIA RISIPIRII NOASTRE” ÎN TOATE, UNII ÎN CEILALȚI

Această nouă carte a Viliei Banța, „Joia risipirii noastre”, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2018, trebuia să vadă lumina tiparului inevitabil. Ea, cartea, este un strigăt mut, o privire peste umăr înspre un timp care a curs și nu mai este, o dojană la vreme de toamnă adusă celor ce, cu voie au ba, au vrut într-un „cândva” să dea contur iluziei despre ei.

Nu poetei Vilia Banța îi mărturisesc eu toate astea, ci eventualilor poeți sau prozatori care nu au avut norocul, dar nici nenorocul să frecventeze Societatea Literară COGAION născută, dintr-o bucurie comună nouă ăstorlălți, cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, sortită să piară tot așa dintr-o iubire egoistă.

Ședințele Societății COGAION se țineau joia, într-un Pantelimon locuit de o lume pestriță și năluci pe care doar noi, poeții, ne străduiam să le trecem prin mireasma versului curat, așa încât să semănăm unii cu alții. Să mă fi înșelat eu asupra cheii în care trebuie să citesc și să înțeleg această carte? Mira-m-aș...

Altfel, citind cartea în discuție ce reunește „versuri dintre cele mai recente”, cum bine observă și scriitorul Corin Bianu în prefață, e greu să mai adaug ceva la ce am scris de-a lungul timpului despre Vilia Banța, despre „Timpul mareelor” bunăoară ori despre „Departee de Shangri-La”. Poemele vin dintr-o aceeași măreață, nobilă tristețe cu care autoarea pare să se fi născut deodată, poeme blând rostuite în caleașca unui timp ce mi-a brăzdat sufletul și gândurile dintotdeauna.

Există atâta cumințenie în șoptirile ce parcă nu ar vrea să tulbure eventuala suferință din visul unui înger, după cum nici dreptul ochiului de a-și plânge lacrima să nu-l ia. Că, nu-i așa, dacă nimănui nu-i este milă de o lacrimă, ochiul care o plânge este și rămâne singurul proprietar al unei triste fericiri.

Mai putem totuși adăuga, la frumusețea, acestor poeme o confesiune frustă prin sinceritate, cu toată hlamida metaforică ce o învelește, o stare de contemplație vecină cu ușile nicicând închise ale unui paradis lăuntric, numai al poetei, dar prin care cititorul este invitat să pătrundă într-un ceremonial aproape mistic.

Astfel descoperim acolo ceva din eternul unui tărâm magic zugrăvit în pecetea unică a zăpezilor tibetane, umbra încă dăinuindă în memoria țărnelor a unor pași ce ne-au dus cândva spre fericire sau pierzanie. Deci vom afla despre un suflet rămas prizonier în metafora dintre două poeme, încât să nu mai știm cine în cine se risipește cu adevărat, până la mântuire.

Nu dau citate, nu-i iau dreptul distinsului prieten cititor să se bucure pe de-a-ntregul de frumusețea și adâncul acestor poeme scrijelite pe albastrul unui bob de rouă.

Volumul de versuri „Joia risipirii noastre” se constituie așadar într-o nouă izbândă ce se adaugă valorii autentice cu care poeta Vilia Banța a fost dintotdeauna hăruiată.

Mihai ANTONESCU

EMANOIL CHINEZU – OM POLITIC, AVOCAT ȘI ISTORIC

A ajuns sub privirile mele, de curând, o carte apărută cu ceva timp în urmă, despre care auzisem, dar care, odată citită, te convinge că a meritat efortul de lectură și, deopotrivă, că a meritat munca asiduă a autorului, de a scoate la lumină una dintre marile personalități craiovene ale secolului al XIX-lea. Cartea este semnată de universitarul Cosmin Lucian Gherghe, a apărut la Editura Sitech și este dedicată patriotului craiovean Emanoil Chinezu.

Cosmin Gherghe, care, în timp, s-a ocupat de personalitatea lui Emanoil Chinezu, publicând mai multe studii și articole în diferite reviste de specialitate, este și unul dintre istoricii care s-au preocupat seri-

os de cele mai importante evenimente care au avut loc în secolul al XIX-lea, acelea care au pus bazele statului național român, prin Revoluția de la 1821, Revoluția pașoptistă, Unirea de la 1859, cucerirea Independenței la 1877 și instaurarea regatului României în anul 1881.

Craiova a fost un oraș racordat puternic la toate aceste evenimente, pentru unele dintre ele putând fi considerat de importanță crucială. Nu trebuie uitat că guvernul nou format, la 9 iunie 1848, la Islaz, nu s-a îndreptat către București, pentru a prelua puterea, ci către Craiova, pentru „a lua pulsul” atitudinii marilor boieri existenți aici, o zonă conservatoare și cu mare influență, care ar fi

putut să pună probleme cauzei Revoluției. În pregătirea Unirii de la 1859, la Craiova este redactat, chiar de către Emanoil Chinezu, încă din 1857, un program unionist care depășește, în unele privințe, prevederile programelor elaborate la Iași și București. La 1877, este bine știut, Războiul pentru Independență a izbucnit la Calafat, s-a desfășurat în cea mai mare parte peste Dunăre de sudul județelor Olteniei și a solicitat acestei regiuni, inclusiv orașului Craiova, cele mai mari eforturi materiale și umane.

Profesorul și istoricul Cosmin Gherghe (fiul istoricilor Otilia și Petre Gherghe) știe să acorde personalităților zonei importanța cuvenită, iar Emanoil Chinezu se remarcă între cei ce se aflau în fruntea luptei, alături de Ioan Maiorescu, Gheorghe Chițu și alții. De altfel, primul capitol al cărții se și intitulează „O viață de om în pas cu ritmurile evoluției istorice românești din secolul al XX-lea”. Trebuie să spunem că Emanoil Chinezu a fost întradevăr o personalitate complexă, surprinsă corect de autor, implicându-se atât în evenimentele necesare modernizării țării, cât și în activitatea administrativă propriu zisă, fiind președinte al Consiliului general al județului Dolj sau primar al Craiovei.

Ca om politic și gânditor progresist, Emanoil Chinezu dă măsura ideilor sale prin implicarea în revoluția de la 1848, prin evenimentele ulterioare acesteia și prin pregătirea Unirii Principatelor. Mișcarea unionistă craioveană devine, ca urmare a formării unui grup de intelectuali unioniști, conduși între alții de Gheorghe Chițu și Emanoil Chinezu, una dintre cele mai puternice din țară. Este editat aici ziarul *Vocea Oltului*, au loc întruniri ale Comitetului unionist și sunt căutate modalități de răspândire a acestei idei în rândul populației. Mai mult decât atât, este elaborat, cu contribuția decisivă a lui Emanoil Chinezu, programul unionist de care aminteam, intitulat *Dorințele românilor*. Și nu este puțin lucru dacă vom spune doar că acest program cuprindea, în plus față de celelalte din țară, ideea că România trebuie să fie reprezentată la reuniunile europene care urmau să consfințească actul Unirii. Organizarea adunărilor ad-hoc, inițierea unor activități specifice pentru îndeplinirea idealului de unitate, au făcut și ele parte din programul de lucru al lui Emanoil Chinezu și celorlalți membri ai clubului unionist.

Dar poate unul dintre cele mai importante puncte pe care istoricul le subliniază în aceas-

tă carte este acela că Emanoil Chinezu e autorul unui proiect de constituție, redactat în 1857, intitulat *Constituțiunea României reintegrată sau Skitza pentru o constituțiune în România*, lucrare tipărită la Bruxelles, în același an. Emanoil Chinezu este prezentat de autor ca un puternic reprezentant al gândirii și practicii liberale românești, dar și ca un analist politic care și-a exprimat opiniile în ceea ce privește evenimentele interne și externe, în numeroase studii și articole, publicate în ziare care a apărut la Craiova, la București sau chiar în Transilvania.

Cea de a doua latură importantă a activității lui Emanoil Chinezu, subliniată în cartea despre care vorbim, este aceea de implicare directă în administrația locală, deținând funcțiile pe care le-am menționat mai sus. Ca președinte al Consiliului general județean, funcție în care Emanoil Chinezu a fost ales la 16 octombrie 1867, acesta a militat, alături de celelalte personalități craiovene citate, pentru adoptarea unor legi care să acorde largi drepturi și libertăți cetățeanului, votul universal, pe care îl considera singurul perfect, libertatea cuvântului, scrierii, întrunirii și presei, măsuri pentru protejarea industriei și comerțului național, neatârănarea față de Poartă și unirea tuturor românilor. Ca primar nu a putut rămâne decât timp de o lună, pentru că evenimentele anului 1872, când el se afla la în fruntea primăriei, conduceau către desființarea gărzii civice orășenești, sub pretextul reorganizării armatei, măsură cu care Emanoil Chinezu nu a fost de acord.

Un capitol special este dedicat periodicele editate de Emanoil Chinezu și colaborării acestuia în presa vremii, în mod deosebit articolelor încredințate ziarelor craiovene *Oltul*, *Vocea Oltului* și *Aurora Craiovei* sau publicațiilor *Dunărea*, *Adevărul*, *Românul*, *Gazeta Transilvaniei* și altele.

Bine documentată și scrisă elegant, cartea relevă viața unui om care s-a format în atmosfera Colegiului Sfântul Sava, a ajuns unul dintre cei mai apreciați avocați craioveni și s-a implicat în evenimentele din timpul vieții sale astfel încât, la peste o jumătate de secol de la trecerea în neființă, era apreciat de Constantin Argetoianu și Nicolae Iorga.

Mircea POSPAI

ION POPESCU-SIRETEANU.
CERCETĂRI DE ANTROPONIMIE ISTORICĂ ȘI ETIMOLOGIE.
(MEMORIA LIMBII ROMÂNE, VI)

Cartea prof. univ. dr. Ion Popescu-Sireteanu, apărută la Editura Printis din Iași în 2016, poate fi apreciată ca un studiu consacrat aprofundării cunoașterii istoriei prin lingvistică. Autorul aduce laolaltă studii și articole publicate în anii anteriori în reviste de cultură, precum *Argeș*, *Baaadul Literar*.

Cele mai multe studii sunt consacrate antroponimiei istorice care în decursul timpului a reținut atenția multor istorici de prestigiu, dar ale căror opinii privitoare la originea numelui și apartenența etnică a unor personalități din Evul Mediu timpuriu nu sunt acceptate de autor.

Chiar în primul studiu, consacrat originii etnice a brodnicilor și bordonilor, populație nord-dunăreană, ni se spune că lingviștii n-au fost interesați de numele acestora și de etimologia lui (p. 8). Istoricul Augustin Bunea „găsește că numele **brodnic** trebuie identificat cu cel de **muntean**, nu cu vlah; singura dificultate care s-ar putea aduce contra naționalității române a brodnicilor este acest nume al lor” (p. 9). Brodnicii au fost considerați români și de Dinu C. Giurescu, care vedea în numele lor un derivat de la **brod** „vad”. Altă interpretare oferă istoriografia maghiară, care îl explică pe **brodnic** ca având sensul „fugar”, „nomad”, lăsând impresia că în sec. al XIII-lea românii erau nomazi. În finalul studiului, profesorul Ion Popescu-Sireteanu precizează: „Interpretarea noastră deschide posibilitatea încadrării sigure a brodnicilor în sfera etnică românească, iar a statului lor între formațiuni statale anterioare constituirii statelor Țara Românească și Moldiva” (p. 14). Cât despre etimologia numelui **brodnic**, autorul preia afirmația lui Augustin Bunea, la care adaugă „om din zonă de dealuri”, excluzând etimonul slav **brodo** „munte”, pentru rom. **Bord** (cu varianta **brod**), care trebuie să fie considerat cuvânt autohton.

Mai multe studii sunt consacrate etimologiei unor antroponime și toponime ca Țara Litua, Seneslau, Tihomir, Basarab, Udobă, Radu, Glad, Ahtum, Ohtum, Gelu Vâlc, Vâlc, Vâlcea, Bârlad, Hârlău, Dorohoi, Tulova, Tolova, Tolva. Majoritatea dintre acestea se constituie ca o replică la multe afirmații cuprinse în cartea **Thocerius – Negru vodă. Un voievod de origine cumană la începuturile Țării Românești**, de Neagu Djuvara. Acesta crede că „voievodatele românești sunt rezultatul indirect al ultimului val, cel cuman, lovit și strangulat, la rândul lui, de valul mongol din 1241”. Neagu Djuvara a privit critic o serie de teze ungurești referitoare la prezența cumaniilor pe pământ românesc. Multiplele interpretări aparținând unor istorici români și maghiari le răspunde profesorul Popescu-Sireteanu, valorificând o impresionantă bibliografie, și care ajunge la concluzia că **Gelu** este un antroponim românesc, că **Farcaș** este traducerea în maghiară a numelui românesc **Lupu**. În concluzia studiului, autorul precizează: „Lipsit de pregătire lingvistică și de informații bibliografice, Neagu Djuvara crede că a rezolvat sau e pe cale să rezolve probleme atât de sensibile și de complicate” (P. 27). În multe privințe autorul este categoric: „Nu admitem originea cumană a numelui **Basarab**. Acesta trebuie căutat în straturile vechi ale limbii române, fiind probabil o moștenire autohtonă prin baza lexicală **basar**. Regăsim această bază lexicală în limba latină, în care **bassaris** însemna „bacantă, fiindcă bacantele purtau o piele de vulpe” (P. 57).

Deosebit de provocator este studiul consacrat numelui **Radu**, considerat de toți lingviștii că este nume slav. Urmărind numele **Radu** în documente istorice, atât ca antroponim, cât și în alcătuirea unor toponime, având în vedere marea popularitate a acestui nume și

prezența lui în cele mai vechi documente istorice românești, prof. Popescu Sireteanu precizează: „Această bogăție antroponimică nu poate fi decât rezultatul unei mari vechimi a numelui **Basarad (Basarab)** și a variantei sale **Radu** scurtare prin afereză” (p. 72).

În urma unei largi cercetări de natură istorică, profesorul Popescu-Sireteanu ajunge la concluzia că ducele **Gelu** era român, că numele acestuia trebuie raportat la toponimul **Gi-lău**, care este un derivat românesc de la numele de persoană **Gilă** (p. 92).

Interpretări originale privesc etimologia unor nume ca **Vâlcu**, care „nu are la bază un apelativ slav cu sensul „lup”, ci reprezintă o formă cu afereză de la **modovălc/modovâlc**, **Comarnic**, **Bârlad**, **Hârlău**.

Alte studii sunt consacrate lexicului comun, ca în „Nuclee lexicale autohtone”, „Nucleele lexicale autohtone *bord* și familia lui”, „Vocativul *mamă* și interjecțiile *mă, măi, măre*.”

Deosebit de interesante ca soluții de stabilire a etimologiei sunt textele rezervate apelativelor *răzeș, lele, bură, rapăn, smântână*.

Un indice de cuvinte și o prezentare a lucrărilor publicate de prof. univ. dr. Ion Popescu-Sireteanu (11 antologii, 5 ediții critice, 25 de cărți originale din domeniul lingvistic, etnologic și de istorie și istorie culturală, la care se adaugă alte cărți din domeniul beletristic) întregesc această carte, rod al unor preocupări constante de cercetare lingvistică.

Teodor OANĂ

POEZIA CA MODUS VIVENDI

Am primit în dar în această toamnă târzie, pe meleagurile mele natale, la Beiuș, o carte de poezie românească semnată de poetul Ovidiu Vasile, de o certă valoare artistică; tema pare unora desuetă, dar volumul mustește de poezie adevărată, o categorie dintre acelea gen ars poetica, menită anume să ne arate care este rolul poetului și al artei sale în lumea noastră postmodernă. Pentru poetul clujean patria este suflet din sufletul neamului, cum spunea un alt ardelean mai în urmă cu un secol, iar limba română, ca și pentru Nichita este patria de cuvinte a poetului Ovidiu Vasile. Motoul (preluat din cuvântarea lui Tudor Vladimirescu, unde pandurul spune că *patria este norodul, iar nu tagma jefuitorilor*), pe care îl așază cu drag în fruntea volumului aduce spre noi ideea acelui poeta vates, un poet al cetății, fie că este ea țară, cetate, loc natal sau limbă, iar vocea liricii sale poartă în sunetele ei furtuna istoriei, dar și protestul împotriva nevrednicilor acestei nații. Sentimentul care străbate volumul de la un capăt la altul este profunda dragoste de țară și de neam, respectul pentru strămoșii sacrificați pe roata istoriei, ori chiar pe roată, un sentiment pur, fără infatuare, limpede fără a fi patriotard, ivit din inima caldă a poetului, conștient de valorile

neamului nostru. Ca om, poetul este atât de onorabil, încât cei care-i sunt prieteni se pot considera fericiți, căci sentimentul prieteniei la el este pentru toată viața.

Cunoscându-l până acum drept un poet al iubirii gingașe, iată că Ovidiu Vasile devolează o altă fațetă a talentului său poetic, aceea a patriotismului pur al artistului dăruit cu har pe care l-a dobândit prin studiu, dar și prin moștenirea genetică de la cântăreții din veac. În inima cetății Transilvaniei, poetul nostru aduce cinstire marilor înaintași, amintindu-ne că dragostea de țară este fundamentul pe care s-a întemeiat România din vechime, iar nu avantajele politice, arivismul și alte tare ale nației române. În Cuvântul său înainte, poetul mărturisește că: *omul adevărat vorbește cu fapta, iară a scrie este o faptă și ceea ce e scris rămâne scris* (p.11). Ovidiu Vasile dorește să facă diferența dintre politica momentului comunist, unde patria era asimilată noțiunii de partid și veșnicia identității unui popor ivit din veșnicia istoriei însăși, așa-dar nimic de formă, totul cu temei, asemuind scriptura poeziei cu miracolul tainei zămislirii Pruncului din Fecioară.

Ovidiu Vasile aduce în planul creației lirice din volumul *Cu patria pe tavă*, Ed. Napo-

ca Star, Cluj-Napoca, 2015, argumente care atestă și configurează piramida spațiului mental-habitațional, idee argumentată și de criticul Petru Poantă în studiul său intitulat *Despre poezia clujeană*, Ed. Tinivar, Cluj-Napoca 2005, p.420. Treptele acestei piramide le descoperim și în poemele incluse în acest volum, semnat de Ovidiu Vasile, chiar dacă nu neapărat în ordinea aceasta, după cum urmează: pământul (*ascultă-l și poartă-i în pânțele rodul*), casa, neamul (*Popor născut cu pâinea-n mână, / Popor născut cu ruga-n glas*), cutuma (*Purtăm în oase horile și doina, / călușul, pajura și tricolorul, / Suntem colindul, măștile și oina / Și jocul ielelor și Sburătorul*), mitul (*Avem balada Mioriței și păstorul, / Jertfit de frați ca Prâslea din poveste / Ian-cu și Tudor ce-și iubeau poporul / Și Horea risipit pe roți mai este.*) și Dumnezeu (*Acum ori niciodată, neam al meu / Deșteaptă-te ca om și Dumnezeu!*). Viziunea poetului completează această scară iluzorie, de ceară, cum spune vechiul colind, urcând mereu și mereu spre astrele cerești: *În umbra crucii ne-am rugat / Tradus-am Crezul în română / Și prin vecii ne-am semănat / A Maicii Domnului grădină. / Avem un stat, avem o limbă / Și-n lume dreptul la cuvânt, / Identități ce nu se schimbă, / Precum în cer și pe pământ* (p.27). Cu fiecare treaptă, eul prim al poetului suie treptele piramidei, de la pământ până la Dumnezeu pe o cale ce urcă sau coboară înaintea sau în urma noastră, în scurgerea ireversibilă a timpului. Altă idee importantă a poetului se suprapune peste cuvintele unui gânditor român, Titus Bărbulescu: *Noi suntem în același timp sângele părinților noștri, țara fără nume, lumină stinsă, izvor secăt, monadă comprimată în sferele cerești, suntem cuvinte strivite, deci tăcere roditoare de viitoare cuvinte...* Ideea existenței milenare a poporului român se leagă implicit de noțiunea de timp, prin care el trece, sau se trece, iar poetul nostru atestă metaforic acest adevăr istoric prin versuri unice și metafore inefabile: *Suntem aici de mii de ani, de când ne-au pus Divinii / Paznici ai gurilor de rai și-ai tainelor luminii. / Am fost mereu doar un popor care-și muncește glia / Cu doina lui și-un singur dor, o țară România* (p.29).

Uneori tonul vocii poetice devine vituperant, îndreptat împotriva celor care jefuiesc țara asta bogată, nu-i respectă trecutul, istoria, credința: *Ciocoi flămânzi ne vând munții de aur, / Slugoi băștinași la străinii stăpâni / Pe bani de nimic, într-al țării tezaur, / Din zori până-n zori, să muncească români* (p. 41). În ipostaza unui *fiu al tăcerii*, poetul trece ca în basmul românesc la reculesul merelor de aur printr-o metaforă alegorică în care zmeii uită c-au fost zmei, luptele fratricide sunt în planul real, iar porunci-le vechiului Decalog au rămas la nivelul unor versete din Apocalipsă. Preluând pe cale livrescă o expresie a Ilenei Vulpescu, poetul îndeamnă tatăl, copilul, mama, iubita, străinul să sărute pământul acesta, dar și cerul și marea și muntele acestei țări care ne ține uniți: *Și leagă-i năframă la ochiul ce plânge, / Așa cum se leagă țaranul de țară* (p. 17). Într-un poem care face un superb recurs la memorie, regăsim ideea perenității poporului român pe aceste meleaguri încă dinainte de Hristos, și mai apoi, când viețuitorii acestor meleaguri: *opinci din piei de bivoli transilvan purtam*, menționează poetul, incluzându-se pe sine în acest plural colectiv. Destinul poetului se identifică aceluia al poporului său, iar menirea artistului este, în viziunea lui Ovidiu Vasile, aceea a redeșteptării sentimentului de mândrie națională, iar îndemnul este rostit cu vehemență: *Capul sus și strigi, tăcând! / Toate sunt deșertăciune, toate-n timp vor fi pământ, / Numai omul se disipă în Lumină și Cuvânt. / N-ai de ce să-ți pleci privirea, ești român? Să fii iubit! / Ai iubit pe toată lumea și-ai iertat la nesfârșit. / Secole ai dat pomană și mai este din belșug. / Însă rânduiala firii nu se poate ține-n jug* (p.66).

Dincolo de poet, omul se arată lumii în haina onoarei, a demnității și conștiinței că aparține unui neam ales, că respectă toate neamurile din lume, că are credință în Dumnezeu, adică este un bun român, cuvintele patrie și neam, dragoste de glie nu sunt vorbe goale pentru el, poezia însăși este un *modus vivendi*, iar noi suntem bucuroși să-i fim prieteni, întâmpinându-l atunci când vine spre noi *cu patria pe tavă*. Fii binevenit, poet român, fratele.

Maria VAIDA

CUVINTE REVĂRSATE PE „MASA CARE PLÂNGE ÎNLĂUNTRU”

Apărut la Editura **Ramuri**, în ultima lună a anului 2016, volumul de poezii, **Masa care plânge înlăuntru**, al poetului Emilian Mirea, membru al Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Craiova, a venit ca un cadou de sărbători atât pentru public, cât și pentru autor. Coperta rafinată, simplă și de bun gust, deschide un volum de versuri care se evidențiază prin claritate, echilibru, măsură a cuvântului și o transmitere francă a sentimentelor către cititor și care este susținut de scriitorul Horia Gârbea, președintele U.S.R. București - Poezie, membru al Comitetului director al Uniunii Scriitorilor din România, prin cuvântul de pe ultima copertă. Iată ce consideră domnia sa despre poemele din *”Masa care plânge înlăuntru”*: „...**poemele sunt elaborate cu o minuție de ceașornicar căzut în nebunia hiperexactității sau, mai bine zis, de confecționar de vitralii, căci cuvântul e șlefuit până rămâne din el doar ciobul de dimensiunea cerută.**”

Cele cincizeci și două de poezii semnate de Emilian Mirea, curg molcom prin filele volumului de față, căci poetul scrie o poezie deloc agresivă, ci, mai degrabă, o poezie de reflexie și stare, decât de revoltă și tulburare, acesta fiind preocupat, cum bine va observa cititorul, de domeniul metafizic și existențial, de timp, de viață și moarte și, de ce nu, de ”Lumea de Dincolo” cum o numește autorul. Voi da un exemplu în acest sens: ”*peste ani îi va cuprinde / frigul interior / apropierea de moarte și de / metafizicul care pânzește la ușă...*” (pag. 10 / **metafizicul nerăbdător**).

Încă de la debutul cărții, poetul ne surprinde cu dezinvoltura și sinceritatea dezarmantă. Emilian Mirea face parte din categoria poetilor care nu au nevoie de unghiuri închise, de umbre unde să se ascundă pentru a-și arăta sentimentele, nici de abscons, pentru a și le justifica, el își pune sentimentele pe masă, în fața cititorului, cu încredere și ”delicatețe lăuntrică”, așa cum ne mărturișează în primul poem al cărții: ”*iar cum zi de zi / prietenii mi se împrăștiează / pentru că sunt mai preocupați de bani / și averi pământești / animalul primordial care mă locuiește / începe să devi-*

nă verde-albăstrui – / semnul comunicării dintre iarbă și cer...” (**animalul primordial** / pag. 5).

Există o autenticitate aparte în versurile poetului, o autenticitate care își are originile în obiceiurile și tradițiile românești de care poetul nu se dezmințe și pe care ni le dezvăluie cu simplitatea sufletului său și curățenia cuvântului. Astfel, autorul stă pe un scăunel mic de lemn și parcă ne poștește în *bojdeuca* lui Ion Creangă, cu mica masă rotundă și scăunele cu trei picioare, unde Nică și ai lui mâncau din străchini de lut, cu linguri de lemn. Astfel, poetul construiește un univers intim și special, prin păstrarea aceluiași plan metafizic al vieții, aducând trecutul în prezent, precum o hologramă rămasă nealterată în timp: ”*eu sunt cel care stau pe un scăunel / într-un colț / și mănânc dintr-o strachină de lut / cu o lingură de lemn / în timp ce bogații stau la masa înaltă / și mănâncă bucate alese din care / din când în când / îmi aruncă și mie resturi // îmi e milă de ei... / pentru că ei nici nu știu că dincolo / pe lumea cealaltă / care durează mai mult decât o viață / va fi in-*

vers” (**invers** / pag. 6).

Starea meditativă se resimte tot mai mult, odată cu înaintarea în filele volumului. În poezia lui Emilian Mirea, când teii înfloresc, ”*e vremea pentru somn / și meditație / profundă...*”, așa cum descoperim în poemul **meditație** / pag. 15. Timiditatea caracteristică poetului transcende în versuri și, deși poemele lui Emilian Mirea par cuminți și temperate, uneori, tocmai pentru a întări această cuminenie, uimesc cititorul cu metafore, imagini și expresii eliberate de constrângerile și rigorile contemporane. Iată câteva dovezi: ”*tinerii de azi se sărută fără jenă / pe străzi / se pipăie în public și aproape că / ajung la orgasm...*” (**metafizicul nerăbdător** / pag. 10) sau în ”*cămășile de noapte / atârinate pe sârmă la uscat / semn al dezmățului de azi noapte...*” (**cămășile de noapte** / pag. 12), ori aici – ”*în întunericul sălii de cinema / ți-ai descheiat primul nasture de la bluză / mi-ai luat mâna și ai pus-o / pe sânul tău stâng...*” (**timiditate excesivă** / 14) iar exemplele ar putea continua.

Emilian Mirea este preocupat continuu de perfecțiune, de evoluție, de dezvoltarea sufletului, a lumii interioare, și spun asta bazându-mă pe observarea construcției poeziilor din *"masa care plânge înlăuntru"*. Poetul duce procesul de șlefuire a propriei poezii până la strălucire, îndepărtând orice cuvânt în plus, orice prepoziție de fond, pieptănând cu experiența acumulată fiecare vers, oferind cititorului un volum de poeme meticolos îngrijit, bine gândit și structurat. Toate acestea cer timp, dedicație și răbdare. Or, autorul știe prea bine că *"dușmanul comun- / Agresorul-Timp / care doarme cu noi în pat / ...reînvie în amintiri"* (*ravagiile timpului* / pag. 17), din acest motiv oamenii devin triști și, în judecătoriile (timpului, bineînțeles), *"așteaptă ca justiția oarbă / să le facă dreptate / în timp ce viața lor se măsoară / în termene de judecată..."* (*oameni triști* / pag. 22). Până și natura este molipsită de această epidemie de tristețe a trecerii, prea vremelnice, a vieții, pentru că până și *"copacul care în toamna trecută / dădea semne de tristețe / ...nu a mai înverzit în primăvară / iar mie mi se întâmplă la fel:/ de când a început să îmi albească părul / bucuria de a fi a început / să plece de la mine"* (*semne de tristețe* / pag. 23).

M-am întrebat, răsfoind volumul, poate ca mulți alți cititori, de ce poetul Emilian Mirea a ales, acest titlu: *"masa care plânge înlăuntru"*, pentru cartea domniei sale. De ce, pe parcursul lecturării poemelor, m-am întâlnit, nu o dată, cu imaginea mesei, cu descrierea unei mese din lemn: *"masa din lemn masiv / la care scriu / a fost odată plină de viață / și privea în depărtări / cu frunzele făcute streășină la ochi / pe ramurile ei cântau cucii / mierlele și privighetorile / înflorirea în fiecare primăvară / și avea visuri deșarte / de viitor / securea a surprins-o visând / și lipsită de apărare / și a transformat-o în acest / univers static și trist de acum / care plânge înlăuntru / pentru fiecare celulă care / a murit în sinele său"* (*masa care plânge înlăuntru* / pag. 30).

Analizând poemul care oferă titlul cărții și pe care l-am redat în întregime, atât pentru frumusețea lui, cât și pentru strigătul ce vine dinlăuntru cuvinte-

lor, am înțeles cum sufletul omului poate fi asemuit cu o masă care, odată, în tinerețe, a fost un arbore. Și așa cum sufletul omului înfloarește în primăvara vieții, și masa va avea visuri, până când securea timpului o va transforma *"într-un univers static"*. Cu alte cuvinte, trecerea șfichiuitoare a timpului ne temperează, ne face mai înțelepți, mai introspectivi, iar, atunci, sentimentele nu mai dau pe dinafară, ci curg înlăuntru precum o plângere *"pentru fiecare celulă"* care moare în sinele nostru.

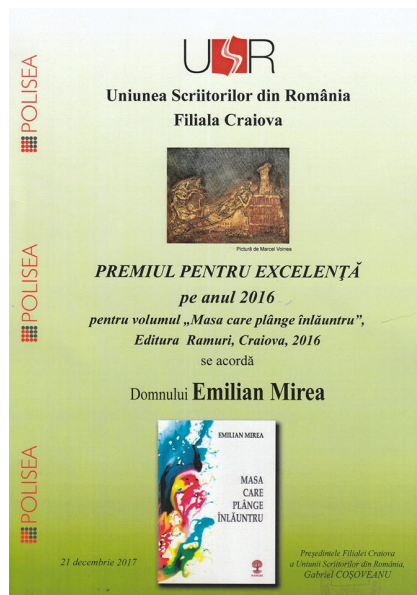
Fiecare poem al volumului de față este o invitație la regăsire pe care ne-o face poetul, abordând propriul sine ca pe-o oglindă a sinelui tuturor. De câte ori, oare, nu ne-am căit pentru clipele când am uitat de bucuriile sufletului, de rugăciune, de partea divină a vieții, prinși, poate, în vârtejul cotidianului nostru cel de toate zilele, ca mai apoi, amintindu-ne, să încercăm o reconciliere cu Divinitatea: *„te-*

am părăsit/ de multe ori / sufletul meu -/ te-am lăsat singur și / m-am folosit doar de trup / (...) acum mă întorc la tine și / te rog să mă ierți / am început să mă căiesc / poate așa / la sfârșitul zilelor mele / mă vor primi și pe mine în / Lumea Celor Drepti / și-mi vor da o lingură de lemn / și o strachină de lut din care / să-mi mănânc veșnicia..."

Emilian Mirea se distinge, net, prin sensibilitatea și calitatea versului, prin profunzimea metaforelor originale. Domnia sa scrie poezie cu *„sângele care se rupe"* din sufletul său frumos, așezat, cuminte și meditativ, la *"masa care plânge înlăuntru"*. De fapt, construiește vitralii multicolore, din sentimente ținute strâns în interiorul său, iar, odată revărsate pe hârtie, devin bijuterii înșiruite în volume pe care, fără doar și poate, cititorul le va căuta să și le așeze în biblioteca personală la cărți ale autorilor de talent și originalitate ai poeziei contemporane.

Astfel că, pe bună dreptate, în anul următor, 2017, volumul de poezii intitulat *Masa care plânge înlăuntru* al poetului Emilian Mirea a fost distins, de către Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor din România, cu **Premiul pentru Excelență, pe anul 2016**.

Mihaela MERAVEI

CELE BUNE SĂ SE ADUNE...

Într-o țară și-ntr-o epocă în care sunt popularizate prin toată mass-media românească (și preluată de cea străină) doar faptele negative, duc la neîncrederea în forțele proprii. „*Prin noi înșine*” era deviza sloganul liberalilor care au făcut România economică; azi avem liberali în țară și „populari” în afară, care votează contra intereselor țării. Prezentarea cu perseverență, demnă de o acțiune nobilă, a știrilor negative, duce, implicit la euroscepticism și tare aș fi curios dacă la un eventual referendum, românii s-ar mai pronunța în favoarea familiei statelor europene (care ne consideră colonie de tip medieval) sau ar vrea o țară neutră, precum Austria, Elveția, Luxemburg, Monaco etc., în care bugetul alocat înzestrării armatei ar fi distribuit sănătății, culturii, infrastructurii etc., cu parteneriate comerciale și economice cu toate statele lumii, inclusiv cu China, „*cea mai instruită țară din lume*”, cum a considerat-o Eminescu la vremea sa.

Faptele bune trec neobservate, ca și cum ne-ar dăuna. Dacă presa „*descoperă*” un preot beat la volan face un caz și trece cu vederea sutele de preoți sau călugări cu vocație care acordă asistență socială altor sute de suflete nevinovate și chinuite, inclusiv copii, cum este cazul Așezământului preoțesc-social de la Valea Plopului.

În showbiz-ul românesc aflăm că un modelist a fost bătut, că alte „vedete” sunt remarcate după numărul amanților și li se oferă emisiuni tv ca adevărate modele. Pe cealaltă parte, sunt artiști care-și respectă statutul, se respectă pe sine și-și respectă publicul.

Tudor Gheorghe, de pildă, inconfundabilul nostru actor, compozitor, interpret (neputându-l încadra într-o formulă) trudește din greu și după pensionare, pregătește noi și diferite spectacole în care pune în valoare adevărata cultură română (în timp ce alții cultivă, cu succes bănesc, genuri ce țin de subcultură sau pseudocultură).

Tudor Gheorghe a făcut și altceva decât să încante sufletele miilor de români: a dispus ca, din banii rezultați din concertele sale din Craiova să fie achiziționați și sădiți pomi orna mentali în Bănie, începând cu Parcul Teatrului Național „Marin Sorescu” și continuând cu noul parc „Hanul Doctorului”.

Este incredibil și impardonabil gestul consilierilor liberali, useriști și pmpiști din Consiliul General al Primăriei Capitalei de a se opune acordării lui Tudor Gheorghe a titlului de cetățean de onoare al Bucureștilor. Nu mai avem niciun respect pentru valorile naționale?!

La Tântăreni, comună gorjeană are în componența sa și satul Florești, în care a șezut, în vara anului 1878 **Mihai Eminescu**, la conacul junimistului N. Mandrea și al soției sale, Zoe, nepoata lui N. Bălcescu. Aici, primarul comunei, prof. Maria Vasilescu, care conduce destinul acestei așezări de peste 20 de ani, a reamenajat parcul pe locul în care era conacul cu pricina, completează colecția Muzeului „M. Eminescu”. În toate satele componente comunei Tântăreni, ulițele sunt asfaltate, apa curentă este trasă la fiecare gospodărie, în fața porților sunt sădite flori (ca-n Bucovina), casele se mențin curate. A reînființat Festivalul anual „M. Eminescu” care are loc în luna iunie. Mai nou, a dezvelit alte două statui reprezentându-i pe Eminescu și pe Tudor Vladimirescu (care-și stabilise aici tabăra sa pandurească).

În somptuosul Palat Jean Mihail, azi Muzeul de Artă din Craiova, caricaturistul și graficianul **Gabriel Bratu** a fost sărbătorit pentru cele șapte decenii de creație. Debutază la numai 14 ani, în pantaloni scurți fiind, în cotidianul „Înainte”, continuând până azi să onoreze acest ziar (schimbat în „Cuvântul libertății”) cu spumoasele sale caricaturi însoțite de texte pline de haz și umor (uneori usturător). Și-a oferit serviciile și altor publicații din țară („Ramuri”, „Amfiteatru”, „Gazeta literară”, „Moftul român”, „Urzica”, „Harababura”, „Satiricon” etc.), are 240 de prezențe în expoziții locale și naționale, 32 de expoziții personale deschise în țară și în străinătate (Danemarca, Canada) și 129 de prezențe la saloanele internaționale de caricatură din numeroase orașe de pe întregul Mapamond. El însuși a organizat 12 ediții ale Salonului Internațional de Caricatură „N. Petrescu-Găină” din Craiova. Pentru aceste creații a primit numeroase premii și a fost ales vicepreșe-

dinte al Asociației Caricaturiştilor Profesioniști din România (președinte: Ștefan Popa Popa's) și este cetățean de onoare al Craiovei.

Ca student al Institutului de Arte plastice „N. Grigorescu” din București s-a remarcat și ca actor pe scena Casei de Cultură „Gr. Preoteasa” (alături de Eugen Papadima, remarcabilul nostru psihanalist). Deși născut și crescut în buricul orașului Craiova, Gabriel Bratu s-a manifestat și ca un îndrumător cu vocație al folclorului și tradițiilor populare românești, în cadrul Casei Creației Populare Oltenia, remarcându-l pe pictorul naiv Ghiță Mitrăchiță din Bârca lui Adrian Păunescu sau lansând cântăreți de muzică populară. Le-a cunoscut pe celebrele Maria Tănase, Ioana Radu, Maria Lătărețu și întreaga generație de aur a folclorului românesc. Cunoaște istoria și poveștile Craiovei, el, Gabriel Bratu, dar și prietenul său, bibliofilul Barbu Bohoreanu, astfel încât un ziarist profesionist sau realizator radio-tv ar crea o adevărată fonotecă de aur înregistrându-i pe cei doi onorabili craioveni. A fost omagiat direct sau prin Caietul-program al expoziției personale la Muzeul de Artă pentru cei 70 de ani de caricatură în primul rând ca Om și apoi ca un autentic artist de către prietenii și admiratorii săi: Mircea Canțar, Em. Ștefăruță, Ștefan Popa Popa's, Cornel Udrea, M. Pânzaru-PIM, Dan Lupescu, Dodo Niță și, nu în ultimul rând, de Ion Preoteasa. Președintele Consiliului Județean Dolj a demonstrat încă o dată că a investit enorm nu numai în cultură, infrastructură, industrie, servicii etc., dar mai ales a investit în oameni, chiar dacă unii l-au dezamăgit. Gabriel Bratu merita acest gest onorabil de recunoaștere a laturii sale umane și artistice.

Municipiul Drobeta Turnu Severin a beneficiat de două mari personalități: I.G. Bibicescu și Teodor Costescu care au onorat urbea nu numai prin activitatea lor profesională, ci mai ales prin actelor de caritate.

I.G. Bibicescu (1848-1924), cu studii de Drept la București și Paris, a fost ziarist la oficiul liberal „Românul”, director al Băncii Naționale (numit la 16 noiembrie 1895), viceguvernator (în 1914), guvernator. A publicat studii economice, dar și „*Poezii populare din Transilvania*”, culese și adnotate. A fost un autentic bibliofil, întreaga sa colecție de carte donând-o, la rugămintea lui T. Costescu – orașului Tr. Severin, fiind deschisă publicului în Palatul Culturii. A donat 20.000 volume astfel ca „*Severinul*

să aibă cea mai frumoasă bibliotecă din țară, după orașele București și Iași”, cum notează T. Costescu. Biblioteca se deschide publicului la 23 oct. 1921, înființând filiale în județ, donând cărți în Banat, Serbia, Basarabia, Bucovina, Ardeal, Dobrogea. S-a opus deciziei guvernului și regelui de a expedia tezaurul Băncii Naționale la Moscova, a realizat unificarea monetară după fărâșirea României Mari.

Biblioteca „I.G. Bibicescu” este în curs de revenire în Palatul Culturii (după mutarea ei pentru a se efectua reparațiile), atât fondul de carte cât și mobilierul, ambele fiind vechi valori patrimoniale naționale.

Teodor Costescu (1864-1939) a fost profesor, om politic, membru al Academiei Române, a construit pentru Turnu Severin, cu eforturi logistice și financiare deosebite, un excelent Palat al Culturii, inaugurat în 1924, un monument de arhitectură și funcționalitate. A determinat, ca prefect al Mehedințului, construirea a 121 de localuri noi de școală, cinci spitale, o școală de agricultură, farmacii sătești, iar satul Vânjuleț a devenit o așezare model. După 1990, Palatul Culturii „T. Costescu” a intrat în reparații capitale, fiind reinaugurat în 2016, ca instituție publică, cu multiple funcționalități culturale. De atunci, actuala conducere a Palatului Culturii îi omagiază anual pe cei doi mari filantropi. Astfel, la 23 noiembrie 2018, la mormintele lor din Cimitirul Central a avut loc o slujbă de pomenire, iar la Palat și un colocviu omagial, la care și-au adus contribuția intelectualii locului: Ileana Roman, Maria Cristina Firu, Victor Rusu, Cornel Boteanu, Mircea Borcoman, Val. Vasilescu, Mite Măneanu, Tudor Rățoi, Cristian Anița, Ion Olaru etc. Este un gest firesc al celor de azi pentru cei de ieri, patrioți și filantropi în adevăratul sens al cuvântului, ale căror gesturi se cer imitate și în vremea noastră. Pentru aceasta este nevoie de reîntronarea spiritului civic în mentalul colectiv contemporan.

Despre comuna suceveană Dumbrăveni am mai scris cu prilejul Simpozionului Internațional „M. Eminescu”, la care participă academicieni și oameni de cultură din România, Basarabia, Bucovina, Turcia, Serbia etc. Precizăm, că reprezentanții Primăriei Dumbrăveni (primar Ioan Pavăl, secretar Mihai Chiriac) au semnat un acord de colaborare cu Academia de Științe a R. Moldova (președinte: acad. Gh. Duca). Parteneriatul își propune acțiuni culturale și științifice

face care „definesc identitatea națională în Anul Centenar al Marii Uniri”. Deja Primăria Dumbăveni este copartener în organizarea Congresului Mondial al Eminescologilor de la Chișinău, inițiat și coordonat de acad. Mihai Cimpoi, în colaborare cu Academia Română.

Ceea ce-și propune concret și inedit Primăria Dumbăveni este ridicarea unui monument dedicat limbii române și va fi dezvelit pe 31 august 2019, de Ziua Limbii Române. „Monumentul limbii” (realizat de Vlad Basarab și Andrei Ciubotaru) va reprezenta „poporul român de pretutindeni și va deveni biblioteca de sinteză universală, ca timp și spațiu, a limbii române”. Monumentul va fi realizat în România și va fi amplasat în Grădina Botanică din Chișinău (de ce nu în fața Academiei de Științe sau pe Aleea Clasicilor?!).

La Chișinău, la editura Gunivas, acad. Mihai Cimpoi a elaborat ediția a II-a, revăzută și adăugită a *Dicționarului enciclopedic Mihai Eminescu*, lucrare de referință și unicat în cultura română.

La București, Academia Română încheie ediția a II-a revizuită, adăugită și adusă la zi a *Dicționarului General al Literaturii Române* (inițiatorul și coordonatorul general fiind acad. **Eugen Simion**), în 10 volume și, probabil, o addenda. Fundația Națională pentru Știință și Artă a Academiei Române (condusă de Maya Simionescu și Eugen Simion) a editat aproape 250 de titluri de carte românească și universală, în colecția „*Opere fundamentale*”, inițiată, coordonată și prevăzută cu câte un studiu introductiv de acad. Eugen Simion. Eforturile logistice, financiare și de editare (în ediții de lux), deși mari, au fost depășite și încununare de succes.

Poate cineva socoti câte vieți umane a salvat **Raed Arafat** prin crearea unei instituții naționale SMURD, cu sacrificii pe care le-a surmontat. La orice oră din zi și de noapte, când se întâmplă câte o catastrofă, Raed Arafat este prezent și dă explicațiile de rigoare. Cunosător perfect al limbii și culturii române (spre deosebire de familia fostei case regale, prezentă preț de o oră pe postul național de televiziune), doctorul Raed Arafat dovedește vocație, modestie, competența profesională. În noaptea accidentului lui Gr. Vieru (care trebuia, ca din Reni (Basarabia de Sud), unde-i pfațase concertele lui Fuego, să ajungă la Galați, unde avea întâlniri cu cititorii, conform afișelor; la cerere, el a

abandonat proiectul Galați spre a merge la Chișinău unde și-a găsit sfârșitul), Adrian Păunescu l-a trimis la spitalul din Chișinău. Fără nicio aroganță, Arafat s-a pus în slujba dr. Ghidirmic, încercând salvarea vieții unui mare poet al neamului. Raed Arafat este un mare român și el poate și trebuie să fie dat ca model pentru acei „români” antinaționali, europarlamentari care, votează împotriva României.

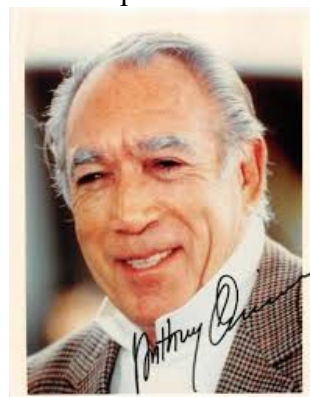
Și tot la subiectul străinii care ne-au iubit/iubesc România cu nedisimulată sinceritate, îl trecem, fără șovăire, pe **prințul Charles, moștenitorul Casei Regale Britanice**. Declarându-se urmaș al lui Vlad Țepeș (domnitorul hulit într-un manual de istorie „alternativ”, scris de trei istorici români), rudă cu renumita contesă Claudine Rhedey, înmormântată la Sângiorgiul de Pădure (stră-străbunica Reginei Elisabeta a Marii Britanii), prințul Charles a făcut o uriașă și binemeritată propagandă României, a deschis în centrul Londrei un magazin cu produse ecologice românești și l-a adus pe carismaticul reporter de la BBC, Charlei Ottely, care a prezentat țara noastră într-un serial-documentar de televiziune, *Chipurile României*, la modul superlativ. În fața lor ne scoatem pălăria!

Anthony Quinn

(1915-2001) a jucat în *Zorba grecul*, făcând cunoscut lumii dansul popular grecesc „sirtaki”. A jucat magistrat și în filmul *Ora 25* (împreună cu Virna Lisi), după romanul omonim al scriitorului

Constantin Virgil

Ghiorgiu (1916-1992), obligat de un decret regal din noiembrie 1944 să rămână în străinătate (împreună cu toți scriitorii și filosofi români

atașați cultural sau de presă la ambasadele României înainte de 23 august 1944). Filmul de excepție, *Ora 25* a fost realizat 1967 la Hollywood s-a filmat în Timocul sârbesc, Franța și Italia, toți actorii fiind străini. Anthony Quinn a jucat, în acest film, și hora românească, îmbrăcat în straie populare românești. Noi n-am știut să popularizăm în lume acest film și această horă, cum au făcut grecii. Mai mult, la moartea celebrului actor nici măcar nu s-a amintit c-a jucat și într-un film românesc. Într-unul din turneele de succes ale lui Tudor Gheorghe în SUA, menestrelul român, îmbrăcat într-un „*cojoc de Dăbuleni cu laibăr de Vădastra*”, a fost zărit în barul unui teatru de pe Broadway de celebrul actor american care l-a abordat, întrebându-l dacă haina este indiană: „*I-am spus că e românească. «A! România» – zice. Am proiectat un film*”, spune Quinn cu mândrie. (în cartea interviu realizată de Mircea Pospai).

Străinii, Prințul Charles, Raed Arafat, Charlei Ottely sunt mai români decât mulți dintre conașionalii noștri care-și urăsc și hulesc țara.

Toate aceste fapte bune adevăresc din plin proverbul cum că omul sfințește locul și lasă un nume bun pe pământ și în posteritate.

P.S.

1. În cinstea Centenarului, familia regală a fost activă; dorea cu orice preț să se remarce. Astfel, prințesa Lia, îmbrăcată ca și soțul ei, în straie românești, a mâncat, în postul mare, „*porc de ceață*”. Când solicită retrocedări peste retrocedări, tot așa pocesc cuvintele și noțiunile?!

2. Aproape că s-a oficializat denumirea Parcului Carol I! Or, se știe, parcul *a fost donat* de mitropolitul Filaret II, fost episcop de Râmnic, un cărturar al vremii: a tradus, împreună cu Chesarie, *Mineele*, care cuprindeau o „*predoslovie*” (prefață), cu date despre istoria noastră, dar și alte cărți de cult. Ales mitropolit în 1792, pentru trei ani (moare în 1795), lasă prin testament moșii și locuri din București pentru educația copiilor orfani. Regele Carol este legat de acest parc prin organizarea, în 1906, a unei expoziții privind realizările dinastiei sale în cele patru decenii (de unde, probabil, s-au inspirat Dej și Ceaușescu). Este moral și legal să-i respectăm cu evlavie pe cei care au făcut acte de caritate și nicidecum pe cei care și le-au însușit!

Tudor NEDELCEA

SEMNAL

SEX ȘI PREJUDECĂȚI

Doctorul în filologie - Florin Logreșteanu, lansează în piața literară ultimul său roman „Păcatul lui Onan”, care apare în 2018 la Editura Idea Europeană. Cititorii vor fi foarte surprinși de conținutul romanului, în care intimitatea și sacralitatea sunt pe cale de a se pierde datorită afișării unei prea accentuate tehnicități a sexului, la îndemâna oricărui copil intrat în pubertate. Florin Logreșteanu continua să impresioneze cu fiecare apariție prin formule literare noi, prin imaginație și umor.

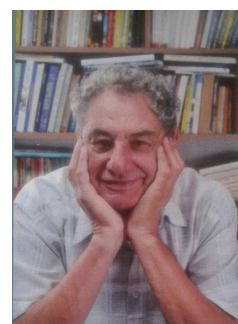
„Păcatul lui Onan”, un titlu cu rezonanțe biblice, trimiteri de la primele pagini la experiențe erotice, ratate sau împlinite, încărcate de nonconformism și fantezie. Autorul afișează o bărbătească nepăsare verbală, atent mereu la dragostea multilateral dezvoltată pe toate paginile.

Aspirația de a fi fericit prin iubire este transmisă de scriitor în termeni care șochează urechile

pușibonde ale unor cititori care, totuși, nu lasă cartea din mână. Florin Logreșteanu menține suspansul prin harul relatării și prin tehnica selectării momentelor erotice, într-un fel degajat, analitic, dar și speculativ.

Ancorat în realitatea zilelor noastre, „Păcatul lui Onan” se impune prin nonconformismul limbajului și prin imaginația debordantă a scriitorului, care reinterpretează mitul lui Onan.

Autor al mai multor romane, apreciate cu premii și distincții la vremea lor, Florin Logreșteanu nu face bani din scris, dar face literatură.

Dumitru DUȚĂ

MIT

Veni-va ziua când tânărul zeu va fi un om,
împăcat, cu mortul surâs al omului
care-a-nțeles. Soarele însuși se preumblă-n apus
înroșind plajele. Va veni ziua când zeul
nu va mai ști unde erau plajele de odinioară.

Ne trezim într-o dimineată și vara e dusă,
și-n priviri încă se răzvrătesc splendori
ca pe-atunci, și-n urechi tumultul soarelui
sângieru. Altele sunt acum culorile lumii.
Muntele nu mai atinge cerul; norii
nu se mai strâng în ciorchini ca fructele; în apă
nu se mai străvede prundișul. Trupul unui om
îngândurat se pleacă unde pe-atunci un zeu răsufla.
Nu mai dăinuie soarele-n crug, mirosul de pământ,
și calea cea liberă colorată de lume
nescocotind moartea. Vara nu se poate muri.
Dacă dispărea cineva, exista tânărul zeu
trăind pentru toți nescocotind moartea.
E-o povară
acum istovirea din toate măduarele omului,
împăcat: calma istovire din zorii
prevestind o zi de ploaie. Plajele înnegurate
nu-l recunosc pe tânărul care pe-atunci era de-
ajuns
să le privească. Nici marea văzduhului nu reînvie
sub răsuflarea-i. Buzele căzute ale - omului
resemnate surâzând dinaintea pământului.

DOUĂ ȚIGĂRI

Fiecare noapte e-o descărcare. Privești reflexele
asfaltului pe șoselele ce se deschid lucioase de
vânt.
Orice rar trecător are un chip și-o poveste.
Dar la ceasul ăsta nici vorbă de oboeală: lam-
pioane cu miile
toate sunt pentru cei ce se opresc ca să scapere
un chibrit.

Flacăra se stinge iluminând chipul femeii
ce mi-a cerut un foc, se stinge-n bătaia vântului
iar femeia dezamăgită mai cere încă unul,
ce și el se stinge: de data asta femeia râde pe-
nfundate..

Aici putem vobi cu glas tare și chiar să strigăm,
căci nimeni nu ne-aude. Ne ridicăm ochii
spre mulțimea de ferestre – ochi stinși care
dorm –

și-adăstăm. Femeia dă din umeri
și se plânge că și-a pierdut fularul în culori
ce noaptea-i ținea de cald ca o sobă. Dar dacă ne
dăm mai

după colț vântul nu mai e decât o adiere.

Pe asfaltul tocit se vede deja un muc de țigare.
Fularul ăsta era tocmai din Rio, îmi spune femeia,
ce e-ncântată că l-a pierdut, în schimb m-a găsit
pe mine.

Dacă fularul provenea din Rio, în timpul nopții
a străbătut oceanul inundat de lumină de la ma-
rele transatlantic.

Sigur, nopți șuierate de vânt. Era darul unui ma-
rinar de-al ei.

Acum nu mai există marinarul. Femeia șoptește
că, dacă urc la ea, îmi arată portretul tipului
numai cârlionți și bronzat. Naviga pe vapoare
jegoase
și curăța mașinile: eu oricum arăt mai bine.

Pe asfalt sunt două mucuri de țigară. Privim spre
cer:

fereastra aia de sus – îmi arată cu degetul – e a
noastră.

Acolo sus nu există sobă.. Noaptea, vapoarele
rătăcite

au puține lumini sau numai stelele.

Traversăm asfaltul la braț, țopăind să ne-ncălzim.

Cesare PAVESE

Versiune în limba română: Geo VASILE

ÎNSURAT A DOUA OARĂ

Omul cu barbă roșie se porni
Pe râș și necheză ca un armăsar,
Deschizându-și o gură cât o șură,
 Plină de dinți albi.
 Se apuca mereu de
 cureaua pantalonilor,
Care-l încingea strâns de parcă
 Ar fi intuit că, de atâta râș,
 Ar fi putut plesni.
Era Vasile Porunghel, poreclit
Barbă Roșie, care le povestea
Oamenilor cum ajunsese el,
 Prima dată, în București,
 Când plecase în armată
Cu cincisprezece ani în urmă.
 Ei îl ascultau și își dădeau,
 discret, coate.
 Vasile avea pieptul lat
 Și picioarele strâmbe ca
 ale călăreților.
 Deasupra ochilor albaștri,
 Cu pupilele mari - smolite –
Se îmbinau sprâncenele negre,
 Stufoase ca două seceri.
Era socotit în Rudarii Olteniei
 Om cu cap, șiret și trecut
 prin viață,
Care, la cea mai mică schimbare,
 Știa să se păzească
 Mai dihai ca un vulpoi.
Barbă Roșie n-avusese parte
De Lina, prima nevastă, că murise
Într-un accident de mașină,
La trei ani după ce o luase.
 S-a însurat, a doua oară,
 Cu una din Balta Verde,
 O chema Tudorița Scarlat.
 Rămăsese fată bătrână,
Că făcuse nazuri ba de unul,
 ba de altul,
 Găsindu-le câte un cusur
 Și pe urmă n-o mai întreba
 Nimeni de măritiş.
Tudorița le întrecea pe toate

MARRIED FOR THE SECOND TIME

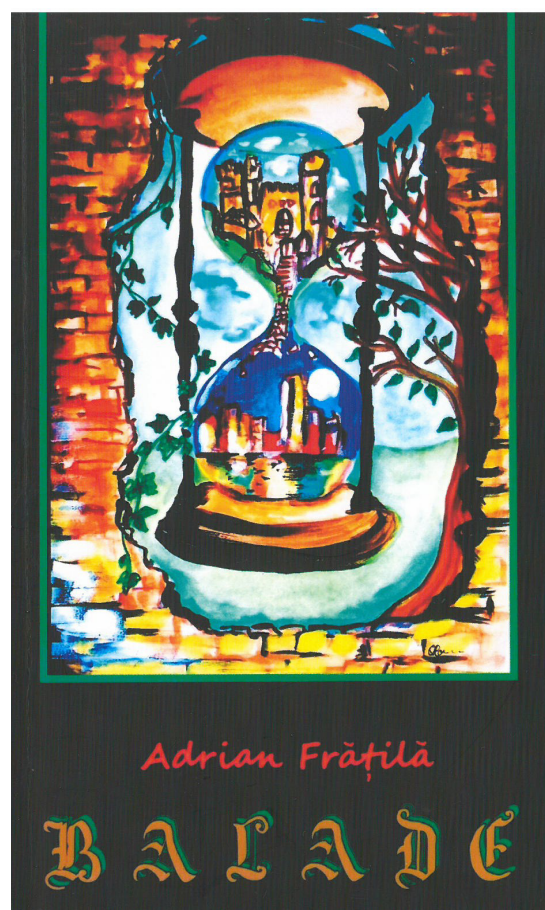
The red bearded man burst out laughing
 Neighing similar to a horse,
 Opening his mouth wide,
Letting the others notice his white teeth.
 He was always holding
 his trousers' belt,
 No tight on him,
As if he had felt that, because of so much laughter,
 He could have exploded.
He was Vasile Porunghel, nicknamed
The Red Beard. He was telling
People how he had come to visit
 Bucharest for the first time,
 When he had joined the army,
 Fifteen years ago.
They were listening to him, nodding to one another,
 discreetly.
 Vasile had a wide chest
And crooked legs similar to those of
 the horsemen.
 Above his blue eyes,
 With big - black - eyeballs
There combined the black eyebrows,
 As bushy as two sickles.
He was considered to be
 An intelligent, shrewd and
weather-beaten man in Rudarii Olteniei.
A man that knew how to defend himself,
 Better than a he-fox
 At the smallest change of facts.
The Red Beard had not been meant for
Lina, his first wife, as she had died
 In a car accident,
 Three years later.
He married, for the second time,
 A woman from Balta Verde,
 Called Tudorița Scarlat.
 She had remained a spinster,
As she had been fussy in choosing one,
 or the other,
 Finding faults with each of them
 Later, nobody asked her
 Whether she wanted to marry or not.
Tudorița was ahead of all the other girls

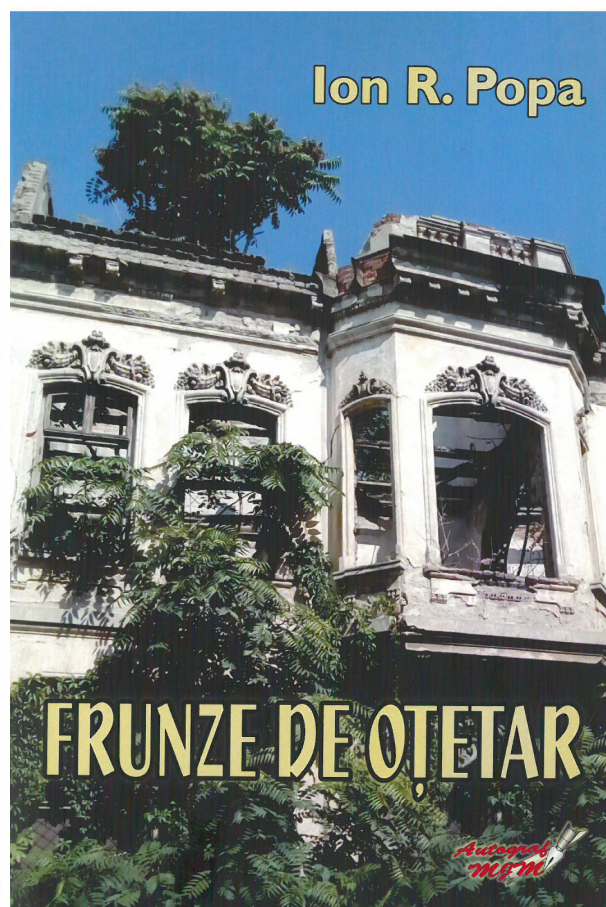
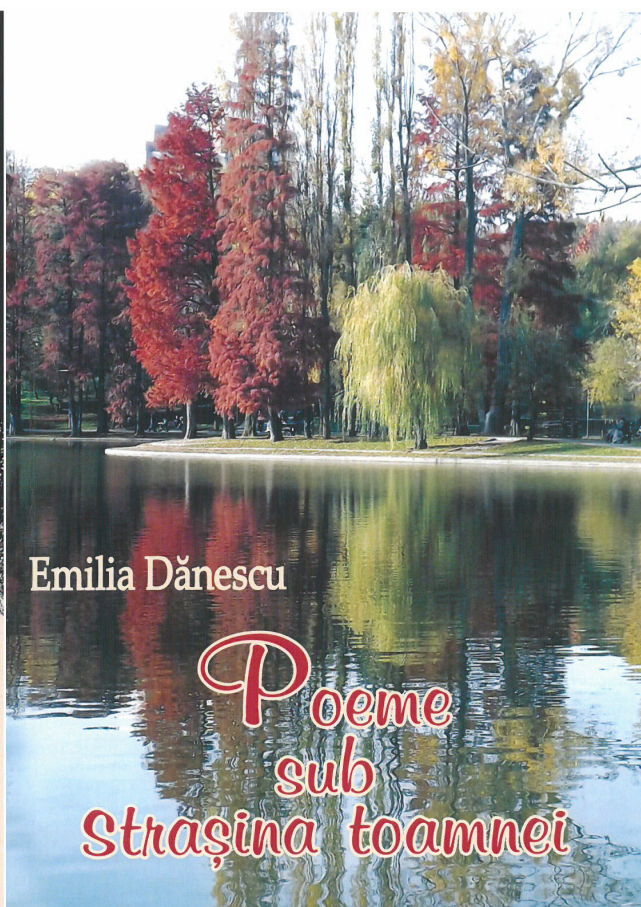
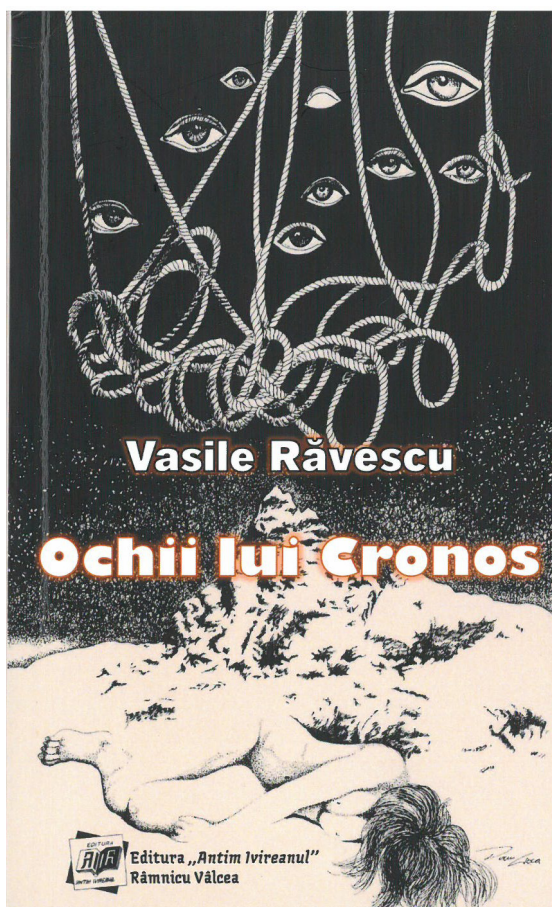
În frumusețe, în îmbrăcăminte
și în purtări.
Avea ochii negri, mari, scânteietori
Și, ca un trandafir între suratele sale,
Se ridica deasupra tuturor,
Dominându-le în același timp.
Pe obraji ei, pistruii mărunți
Și, deși se vedeau mai bine,
Asta îi plăcuse cel mai mult
Lui Vasile Porunghel.
Când plecase de la Tudorița,
În prima seară, ea își lipise
De Vasile sânii mari și cărnosi.
Zâmbise cu buzele înfiorate
de tremur,
Că o ceruse de nevastă și acceptase,
Fără a încerca măcar să-și ascundă
Lacrimile, care-i străluceau
În gene.
La poartă, lui Vasile Porunghel
I se păru că ochii nedomoliți
Ai Tudoriței Scarlat se aprinseseră
În întuneric, ca focul din ochii
Cailor năvăși, neînvățați încă la ham.
O îmbrățișă și o sărută
Lacom și cu dragoste.
Stabiliră ca, în prima duminică,
După Paști, să vină în pețit.

She was more beautiful, better dressed
and more well mannered than them.
She had big, black, sparkling eyes
And similar to a rose, among her sisters,
She stuck herself above all of them,
Dominating them at the same time.
The small speckles could be noticed better
On her cheeks.
And, that was precisely, what Vasile Porunghel
Had liked the most.
When he had left from Tudorița
On the first evening, she had stuck to
Vasile her big, meaty breast
She had smiled, with shivery,
trembling lips,
Because he had asked her to be his wife and she had accepted,
Without even trying to hide
Her tears, that were shining
In her eyelashes.
At the gate, it seemed to Vasile Porunghel
That the restless eyes of Tudorița Scarlat were shining
In the darkness, as the fire in the eyes of the
Balking horses, not yet familiar with
The harness.
He embraced and kissed her
Greedily and lovingly.
He was going to come and woo her,
On the first Sunday, after Easter.

Constantin PĂDUREANU

Versiune în limba engleză: Elena DOCHINOIU

CUPRINS

ESEU 3

Gelu NEGREA

SPERANȚA MOARE PRIMA / 3

Nicolae Dan FRUNTELATĂ

Scrisoare din Mica Valahie Satele scufundate / 5

POESIS 7

Liviu Ioan STOICIU

Singurătăți / 7

Împovărat / 7

Rău din fire / 7

Ioan Es. POP

Magnetofonele anunță ora douăzeci / 8

Căpitane, ne-am gândit ca-n cinstea ta / 8

Horia BĂDESCU

Triptic / 9

Ioan MOLDOVAN

Prostioare / 10

Dragă / 10

Adrian Alui GHEORGHE

Comunitatea artistică / 11

Abțibild / 11

Daniel CORBU

Prin urechile acului duios cămila trecea / 12

Poemul peripatetic / 12

Nicolae COANDE

Portretul / 13

Poet de afară / 13

Florin CARAGIU

Ca să visezi și să-nviezi / 14

Rugăciunea / 14

Ioan LASCU

Oraș recrut / 15

Augustă transparentă / 15

Arpegiu în trecut / 15

Mihai FIRICĂ

Tu zâmbești doar seara / 16

Acolo unde nu te găsesc / 16

Radu VIDA

Dalbina cu troieni / 16

De Jure / 16

Mica sirenă / 16

George POPESCU

Numărul unu visat de el însuși... / 17

Altfel de trădare / 17

Celălalt nu vorbea dar nu era... / 17

Georgeta TUDOR

Uneori femeile surâd / 18

Spiridon POPESCU

Doamne, nu-ți mai certa Fiul / 19

Încercare de mituire / 19

Baladă / 19

Adrian FRĂȚILĂ

Colind / 19

Risipă de culori / 19

Deșert / 19

Victor RUSU

Scoică rănită / 20

Spre Meca / 20

De singurătate / 20

De regăsire / 20

Emilia DĂNESCU

O eternitate / 20

Peste timp / 20

Singurătate / 20

Galina FURDUI

Rondeluri noi / 21

Petruș ANDREI

Postmodernismul / 22

Elogiul țaranului român / 22

Ion C. ȘTEFAN

Tăcerea vuvintelor / 22

Scribul / 22

Propunere / 22

Hărți imaginate / 23

Înțelegere / 23

Clepsidra vieții / 23

DEBUT

Lucia STEGĂRESCU

Maicuța / 23

PROZĂ

Constantin PĂDUREANU

Groapa / 24

Angela Dina MOȚĂȚĂIANU

Imaginarium / 27

Involuție / 27

Răspopitul / 28

Ion R. POPA

VULTUR SAU CORB? / 29

Florina MIREA

Cartea de pe ultimul raft / 31

Aurora Speranța CERNITU

Cristina Gloria Oprea – Darul îngerilor și Miracolul țâpuriturilor... / 33

Dr. Rodica Pospai-PĂVĂLAN

Din viața culturală craioveană / 34

SEMNAL

Dumitru DUȚĂ

Un studiu comparativ / 36

LECTOR

Geo VASILE

MEDALION CESARE PAVESE: 110 ani de la naștere (1918 -1950) / 37

Teodor OANĂ

Omagierea academicianului Grigore Brâncuș / 38

Ion HAINES

IOANA GRECEANU - o poezie lucidă, tăioasă, ca un laser / 39

Mihai ANTONESCU

„Joia risipirii noastre” în toate, unii în ceilalți / 42

Mircea POSPAI

Emanoil Chinezu – om politic, avocat și istoric / 42

Teodor OANĂ

Ion Popescu-Sireteanu. Cercetări de antroponimie istorică și etimologie.
(Memoria limbii române, VI) / 44

Maria VAIDA

Poezia ca *modus vivendi* / 45

Mihaela MERAVEI

Cuvinte revărsate pe „masa care plânge înlăuntru” / 47

Tudor NEDELCEA

Cele bune să se adune... / 49

SEMNAL

Dumitru DUȚĂ

Sex și prejudecăți / 52

TRADUCERI LITERARE

Cesare PAVESE (*Versiune în limba română: Geo VASILE*)

Mit / 53

Două țigări / 53

Constantin PĂDUREANU (*Versiune în limba engleză: Elena DOCHINOIU*)

Însurat a doua oară (Married for the second time) / 54

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE / 56

Revista apare trimestrial.
Contactați-ne pe adresele specificate.

În atenția colaboratorilor

Textele vor fi scrise cu Times New Roman, corp 12, după modelul celor din revistă (inclusiv cu scrierea semnelor diacritice specifice scrierii limbii române). Notele bibliografice se numerează în continuare și se trec la sfârșitul textului. Este obligatorie utilizarea semnelor de punctuație, exceptând poezia în care se respectă grafia autorilor.

Pentru numărul următor, vă așteptăm materialele până la 31 mai 2019

